

လောကဓံတရားတော်

မာတိကာ

သင်္ကြန်အခါတော်
 လောကဓံဆိုတာ
 လောကဓံသွတ်ပါဠိ
 လောကဓံတရား ဂပါး
 ချမ်းသာက အရေးကြီးတယ်
 လူတိုင်းကြိုက်ကြတယ်
 အကောင်းနဲ့တွေ့ရင် အဆိုးလည်းပါလာတယ်
 အကောင်းနဲ့တွေ့ရင်တော့ ဝမ်းမြောက်တယ်
 အဆိုးနဲ့တွေ့ရင်တော့ ဝမ်းနည်းတယ်
 ဘုရားရဟန္တာလည်း တွေ့ရပါတယ်
 ရဟန္တာမှာ မတုန်လှုပ်
 သောတာပန်လည်း ငိုသေးသည်
 အကောင်းဆုံး မင်္ဂလာ
 မေးခွန်းတော်
 ရဟန်းတော်များက လျှောက်ထားကြပုံ
 မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြေရှင်းချက်
 ဆင်းရဲမှ မလွတ်
 ယသနဲ့ အယသ
 နိဗ္ဗာနဲ့ ပသံသာ
 သူခနဲ့ ဒုက္ခ
 သူတစ်ယောက်၏ ထူးခြားသောဂုဏ်
 ရတာ မရတာနဲ့ ခပ်၍ ဆင်ခြင်ပုံ
 ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်သည်
 သောကကင်းရေး အကောင်းဆုံးနည်း
 အခြေအရံ ရှိ မရှိနဲ့ခပ်၍ ဆင်ခြင်ပုံ
 ကဲ့ရဲ့ ချီးမွမ်းနဲ့ခပ်၍ ဆင်ခြင်ပုံ
 ချမ်းသာ ဆင်းရဲနဲ့ခပ်၍ ဆင်ခြင်ပုံ
 အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ဆေးနည်း
 လောကဓံတရား ဘုရားသော်လည်း မရှောင်နိုင်
 လာဘ်မရခြင်းနှင့် ဘုရား
 မိလိန္ဒ၏အမေး
 အရှင်နာဂသိန်၏ အဖြေ
 မှုယောဆွမ်းတောင် ဘုဉ်းပေးရတယ်
 ဆီးဖြူသီးတစ်ခြမ်းနဲ့ အသောက
 အခြေအရံမဲ့ခြင်းနှင့် ဘုရား
 ကဲ့ရဲ့ခြင်းနှင့် ဘုရား
 စိဉ္စမာဏက ခွပ်ခွပ်ပုံ
 သူနဲ့ရီရဲ့ ခွပ်ခွပ်ပုံ
 မာဂဏ္ဍိဝဠာ
 ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းနှင့် ဘုရား
 အိုခြင်း သေခြင်းမှ လွတ်မြောက်သည်
 ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်သည်
 မင်္ဂလာတရားအရ ဆိုရင်တော့
 ဩကာသ ကန်တော့ခန်း

ဂူဏ်တော် ငြပါး တူရားရှိခိုး

မဟာစဉ် မွေဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

ဝါဆိုသင်္ကန်းအလှူတရားတော် ဆောင်ပုဒ်များ

အပါယ်တေးငြိမ်း တရားတော် ဆောင်ပုဒ်များ

ကထိန်အနုမောဒနာ တရားတော် ဆောင်ပုဒ်များ

မွေဒါယဒသ္မတ် တရားတော် ဆောင်ပုဒ်များ

နောက်ပိုင်းဆောင်ပုဒ်များ

ဩဇာတရဏသ္မတ် တရားတော် ဆောင်ပုဒ်များ

နိဒါန်း

ဤစာအုပ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအကြောင်း

ဘဝတူ သဗ္ဗမင်္ဂလံ

၁၃၃၂-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့က ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့အား ပုံနှိပ်ရန် စာမူတစ်စုကို ပေးအပ်ပါသည်။ “ဤစာမူ၌ နိဒါန်း မပါသေး။ နိဒါန်းကိုသင့်လျော်သလို ရေးထည့်ရမည် ဟု အမိန့် ရှိလိုက်ပါသည်။”

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျမ်းစာများကို ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိရန် ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂါယောဂအဖွဲ့ချုပ်၌ “ပဋိပတ္တိသာသနာပြု မဟာစည်ရန်ပုံငွေ” အမည်ဖြင့်သီးခြားရန်ပုံငွေတစ်ရပ်ထားပါသည်။ ထိုရန်ပုံငွေဖြင့်ပင် မဟာစည်ကျမ်းစာများ ပုံနှိပ်ခြင်း၊ လှူဒါန်းခြင်း၊ ဖြန့်ချိခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ပါသည်။

စာမူကို ကျမ်းစာအုပ်ဖြစ်မြောက်အောင် ကျွန်ုပ်တို့က တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ငွေရေးကြေးရေးနှင့် ဖြန့်ချိ ထိန်းသိမ်းရေး ကိစ္စများကို အဖွဲ့ချုပ်၏ အတွင်းရေးမှူးဦးသိန်းဟန်က တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပါသည်။

ကျမ်းစာအုပ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ညွှန်ကြားတော်မူချက်အရ နယ်ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနများနှင့် လူသင့်လူထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များအား လှူဒါန်းရပါသည်။

ဤစာမူကို စာအုပ်အဖြစ်ပုံနှိပ်ရန် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အကြောင်းမှာ ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိပဿနာ တရားကြီးခွဲများကို နားထောင်ကြသော ရဟန်းရှင် လူယောဂီအများထဲမှ အချို့ရဟန်းရှင်လူတို့သည် အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး သုံးပိုင်းလုံး ကောင်းခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ဤလောကဓံ တရားတော်ကို နာကြားကြရသောအခါ လောကဓမ္မ သဘာဝတရားတို့ကို ပို၍ ခံနိုင်ရည်ရှိကြသည်ဟု ဆိုသည်။

သို့ဖြစ်၍ ယင်းတရားတော်ကို ဖတ်ရှု နာကြားကြရပါက အများသော ရဟန်းရှင်၊ လူတို့မှာ စိတ်အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်ကာ ထောက်တည်ရာ ရကြပေလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရည်သန် သမ္မာဆန္ဒ အရင်းခံဖြင့် အသံတရားမှ စာမူ တရားအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ရေးကူးယူကာ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ဆက်ကပ် ခဲ့ ပါသည်။

ယင်းတရားတော်ကား ၁၃၂၆-ခုနှစ်မှ ၁၃၂၇-ခုသို့ ကူးပြောင်းသည့် သင်္ကြန်အခါတော်နေ့က အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် အဋ္ဌကနိပါတ်မှထုတ်ဆောင်၍အထူးတရားပွဲအနေအားဖြင့်ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားတော် မူ ခဲ့သော လောကဓံတရားတော်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအစဉ်ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤမည်သော လောကဓံတရားတော်စာမူကို ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ခွင့်ပြုတော်မူချက်အရ ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂါယောဂအဖွဲ့ချုပ် ပဋိပတ္တိသာသနာပြုမဟာစည်ရန်ပုံငွေဖြင့် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိ အပ်ပါ သတည်း။

မင်္ဂလာပါခင်ဗျား

မင်္ဂလာအောင်မြင်
သာသနာ့ရိပ်သာ
ရန်ကုန်။

၁၃၃၂-ခုနှစ်
ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၂-ရက်

“မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘဝဖြစ်စဉ်အကျဉ်း”

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆာက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်လောင်းလျှာ သားရတနာကို ရွှေဘိုခရိုင်၊ ဆိပ်ခွန်ရွာ၌ အဘဦးကံတော် အမိဒေါ်ရွှေအုပ်တို့မှာ သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆ ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၃)ရက် သောကြာနေ့ (၂၉.၇.၁၉၀၄)တွင် ဖွားမြင်သည်။ ငယ်နာမည်မှာ မောင်သွင်ဖြစ်သည်။

အသက်(၁၂)နှစ် အရွယ်တွင် ရှင်သာမဏေဝတ်၍ သက်တော် (၂၀)တွင် ရဟန်းပြုသည်။ ပရိယတ္တိစာပေ၊ နေ့ဝါညဝါ ကျမ်းစာအရပ်ရပ်ကို သင်ယူတော်မူခဲ့ပြီး၊ ၁၃၀၃-ခုနှစ်တွင် “သာသနာ့ဓဇသီရိပဝရ ဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ် ခံယူရရှိတော်မူသည်။

ငယ်ဆရာများနှင့်တကွ၊ မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင်၊ ခင်မကန်တိုက်၌ ကျော်စောသော ဆရာတော်များထံ ပရိယတ္တိ ကျမ်းဂန်များ သင်ယူဆည်းပူးတော်မူခြင်း၊ သထုံမင်းကွန်း ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ပဋိပတ်ကို နည်းခံ ကျင့်ကြံအား ထုတ်ခြင်းတို့ဖြင့် ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် စွယ်စုံထူးချွန်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် ဖြစ်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်သည် သိက္ခာတော် (၂၅)ဝါရအထိ ဆိပ်ခွန်ရွာ မဟာစည်ကျောင်းနှင့် မော်လမြိုင် တောင်ပိုင်းကလေး တိုက်ကျောင်းတို့တွင် အခါအားလျော်စွာ သီတင်းသုံး၍ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ သင်ကြားပို့ချနည်းနာ ညွှန်ပြတော်မူခဲ့သည်။

၁၃၁၁-ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် (၆)ရက်နေ့ (၁၀.၁၁.၄၉)တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဂူဟအဖွဲ့ကြီး၏ ပင့်ဆောင်ကိုးကွယ်မှုဖြင့် ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာသို့ ကြွရောက်တော်မူကာ (၁၃၁၁)ခုနှစ် နတ်တော်လပြည့်နေ့ (၄.၁၂.၄၉)မှစ၍ ယောဂီများအား ဝိပဿနာတရား ဟောကြားပြသတော်မူခဲ့သည်။ ရိပ်သာ၏အမည်သည်လည်း မဟာစည် သာသနာ့ရိပ်သာဟု တွင်ခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ၁၃၁၉-ခုနှစ်တွင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို ဆက်ကပ်ခံယူရရှိတော်မူသည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂီယနာတင်ပွဲတွင် ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆာတာဝန်ကို ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ ၎င်းအပြင် ဆဋ္ဌသင်္ဂီယန ဩသာနံ သောဓက၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂီယနာဝန်ဆောင်အဖွဲ့၊ နိုင်ငံတော်ဩဝါဒါစရိယစသည့် သာသနာ့တာဝန်အရပ်ရပ်ကိုလည်း စွမ်းစွမ်းတမံ ကြီးပမ်းဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်က ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိဝိသုဒ္ဓါကား၊ တိပိဋကဆရာတော် အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ပင်တည်း။

၁၃၀၅-ခုနှစ်တွင် မဟာစည်ဆရာတော် စီရင်ရေးသားတော်မူသော ဝိပဿနာရှုနည်း ကျမ်းကြီးနှစ်တွဲမှာ ကျော်စော ထင်ရှားလှပေသည်။

ဆက်လက်ပြုစုသော ကျမ်းများနှင့် ဟောတရားများမှ စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလာသော ကျမ်းစာအုပ်ပေါင်းမှာ (၇၀)ကျော် ရှိပေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မဟာစည်ဩဝါဒခံ ရိပ်သာခွဲပေါင်း (၃၀၀)ကျော် တည်ရှိခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်တွင်လည်း သာသနာ့ပြုရိပ်သာခွဲများကို တည်ထောင်ပေးတော်မူခဲ့သည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပြသတော်မူသော ဝိပဿနာတရား ပွားများကျင့်ကြံ အားထုတ်ပြီးသူ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူယောဂီဦးရေ (၇၀၀၀၀၀)ကျော် ရှိခဲ့ လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အိန္ဒိယ၊ သီရိလင်္ကာ၊ နီပေါ၊ စင်္ကာပူ၊ မလေးရှား၊ ထိုင်း၊ ဗီယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဂျပန်စသော အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံများနှင့် ဥရောပ၊ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကစသော အနောက်နိုင်ငံများအပါအဝင် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှ ပင့်ဖိတ်လျှောက်ထားချက်များအရ ကြွရောက်တော်မူပြီးလျှင် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် စည်ပင်ပြန့်ပွား ထွန်းကားရေးကို ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သက်တော် (၇၈)၊ သိက္ခာတော် (၅၈)ဝါ ရရှိရာ ၁၃၄၄-ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁၀)ရက်နေ့ (၁၄.၈.၁၉၈၂)တွင် မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ စံကျောင်းတော်၌ ဘဝဇာတ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းတော်မူခဲ့ပါသည်။

လောကဓံ တရားတော်

(၁၃.၄.၆၅-ရက်နေ့)
သင်္ကြန်အခါတော်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဒီကနေ့ဟာ ၁၃၂၆-ခု ဆိုတဲ့ နှစ်ဟောင်းက ၁၃၂၇-ခု ဆိုတဲ့ နှစ်သစ်ကို ကူးပြောင်းတဲ့ သင်္ကြန်အခါတော် အစနေ့ ဖြစ်တယ်။ ဒီသင်္ကြန်ဆိုတာ သင်္ကြန်ဆိုတဲ့ သက္ကတဘာသာမှ ဖြစ်လာတဲ့ စကားပဲ။ ပြောင်းရွှေ့တယ်လို့ အဓိပ္ပါယ် ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် နှစ်ဟောင်းမှာ အဆုံးဖြစ်တဲ့ မိန့်ရာသီမှ နှစ်သစ်မှာ အစ ဖြစ်တဲ့ မိဿရာသီသို့ တနင်္ဂနွေဂြိုဟ်ဆိုတဲ့ နေဂြိုဟ်ကြီးကို ပြောင်းရွှေ့တာကို သင်္ကြန်ကျတယ်လို့ဆိုပြီး မြန်မာ ပြည်မှာ နှစ်သစ်ကူးပွဲ ကျင်းပကြတာပါပဲ။ အဲဒါဟာ နှစ်ဟောင်း တပေါင်းလမှ နှစ်သစ် တန်ခူးလသို့ ပြောင်း ရွှေ့တာကိုပဲရည်ရွယ် ပါတယ်။ဒီသင်္ကြန် ကျတယ်ဆိုတာကို ရှေးက ပုဏ္ဏားတွေ ကစပြီး တီထွင်ထား တဲ့ အတိုင်း ယခုလည်း သင်္ကြန်စာတွေထဲမှာ “သိကြားမင်းကြီးက နွားကိုစီးပြီး လူ့ပြည် သို့ ဆင်းလာ တယ်” စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားကြတယ်။ တကယ်တော့ သိကြားမင်းကြီးက ဆင်းလာတာ မဟုတ်ပါဘူး။ နေဂြိုဟ် ကြီး ပြောင်းရွှေ့တာသာ ဟုတ်ပါတယ်။ အဲဒါလည်း ရှေးက အယူအဆအတိုင်း ပြောရတာပဲ။ ယခုခေတ် သိပ္ပံဆရာတွေရဲ့ အလို အားဖြင့်ဆိုရင် ကမ္ဘာမြေကြီးလည်နေတာ နှစ်တစ်ပတ်ပြည့်လို့ မူလနေရာသို့ တဖန်ပြောင်းရွှေ့တယ်လို့တောင် ဆိုရမှာလို ဖြစ်နေပါတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် နှစ်ဟောင်းကုန်လို့ နှစ်သစ်လို့ ကူးပြောင်းတယ် ဆိုတာကတော့ မလွဲနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် သင်္ကြန်ဆိုတာနှစ်သစ်ပြောင်းတာ နှစ်သစ်ကူးတာပဲလို့ မှတ်ကြရမယ်။

ဘုရားလက်ထက်တော်ကကာလဆီတုန်းကတော့ အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်းမှာ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်ညဉ့်၌ နှစ်ဟောင်း ကုန်ပြီး နှစ်သစ်ကူးဟန်ရှိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် အဲဒီ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်ညဉ့်ကို “ပုဏ္ဏားယ ပုဏ္ဏားမာယ”လို့ သာမညဖလသုတ်က ဆိုထားရာမှာ သူ့အဖွင့် အဋ္ဌကထာက “မာသပုဏ္ဏတယ ရက်သုံးဆယ် တစ်လပြည့်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဥတုပုဏ္ဏတယ မိုးလေးလ ဥတုပြည့်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ သံဝစ္ဆရပုဏ္ဏတယ ၁၂-လ တစ်နှစ်ပြည့် သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဲဒီ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်ညဉ့်ကိုပုဏ္ဏ ပြည့်သည်မည်တယ်”လို့ ဖွင့်ပြထားတဲ့ အတွက် ကြောင့် ပါပဲ။ အဲဒီ စကားထဲမှာ လပြည့်တယ် ဆိုတာကတော့ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်ကစပြီး အဲဒီ လဆုတ်ပက္ခမှာ (အဲဒါက ရက်မစုံ ပက္ခ ဖြစ်တဲ့အတွက်) ၁၄-ရက်၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ပက္ခမှာ ၁၅-ရက်၊ ပေါင်း ၂၉-ရက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်လမှာ အများအားဖြင့် ရက်သုံးဆယ်ရှိတဲ့အတွက် ရက်သုံးဆယ် တစ်လပြည့်တယ်လို့ပဲ ဆိုရပါတယ်။ ဥတု ပြည့်တယ်ဆိုတာကတော့ ဝါဆိုလပြည့်ကျော်၁-ရက်ကစပြီးတန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ ညဉ့်သန်း ခေါင်အချိန်မှာ ကြတ္တိကာ ကွတ်နှင့် လယုဉ်ပြီး မိုးဥတုလေးလ ပြည့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဥတုလည်း ပြည့်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ နှစ်ပြည့် တယ်ဆိုတာ တော့ အရင်နှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် တစ်ရက်က စပြီး အဲဒီရောက်ဆဲနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ ညဉ့်မှာ ၁၂-လ တစ်နှစ်ပြည့်တာကိုပဲ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သာမညဖလသုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာအရအားဖြင့် ဟိုခေတ် ဟိုအခါတုန်းက အဲဒီ အိန္ဒိယ အလယ်ပိုင်းအရပ်မှာ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ညဉ့်၌ နှစ်ဟောင်းမှ နှစ်သစ် ကူးပြောင်းတယ်လို့ သိရပါတယ်။

အနောက်တိုင်း ဥရောပတိုက်သားတွေကတော့ အများသိပြီးဖြစ်တဲ့အတိုင်း ဒီဇင်ဘာလ ၃၁-ရက် ညဉ့်မှာ နှစ်ဟောင်း မှ နှစ်သစ်ကူးတယ်။ လို့ အသိအမှတ်ပြုကြတယ်။ သူတို့ဟာကတော့ ကိန်းသေပဲ။ တွက်မ နေရတော့ဘူး။ ဒီဇင်ဘာ ၃၁-ရက် ညဉ့်သန်းခေါင်ဆိုရင် နှစ်ဟောင်းကုန်ပြီး နှစ်သစ်ကူးတော့တာပဲ။ သူတို့ နှစ်သစ်ကူးပုံဟာ သိလွယ်တဲ့အတွက် ကောင်းတယ် လို့ ဆိုဖွယ်ရှိပါတယ်။ မြန်မာနှစ်သစ်ကူးကတော့ အဲဒီလို သိဖို့မလွယ်ဘူး။ ဗေဒင်တတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက တွက်ချက်ပြီး စာရွက်စာတမ်း ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ဝေမှ အများက သိရတယ်။ ဒါကြောင့် သိဖို့မလွယ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဗေဒင်ကိန်းခန်းအရ မိနစ်၊ စက္ကန့်အထိ တိတိကျကျ သိရတဲ့အတွက် ဒီမြန်မာနှစ်သစ်ကူးကလည်း ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံပါတယ်။ ယခုနှစ်သင်္ကြန် ဆိုရင် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၂-ရက် (ယနေ့) ညနေ ၅-နာရီ ၁၉-မိနစ် ၉ စက္ကန့်အချိန် သင်္ကြန်ကျတယ်တဲ့။ နေဂြိုဟ်ကြီး စပြီး ရာသီပြောင်းတဲ့အချိန်ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၄-ရက် နေ့ ည ၁၀-နာရီ ၃-မိနစ် ၄၉-စက္ကန့်အချိန် ၂၇-ခုနှစ်သို့ ကူးပြောင်းမယ်တဲ့။ အဲဒီည ၁၀-နာရီ ၃-မိနစ် ၄၉-စက္ကန့်အချိန် ကစပြီး ၁၃၂၇-ခု နှစ်သစ် ဖြစ်မယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီလိုနှစ်ဟောင်းကုန်လို့ နှစ်သစ်ကူးတဲ့အခါမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေ အနေနဲ့ဆိုရင် မိမိတို့သန္တာန်မှာ သီလ အထူးစင်စင်ကြယ်ကြယ်နဲ့ နှစ်သစ်ကူးဖို့ လိုပါတယ်။ တစ်နှစ်လုံး ရက်တိုင်း ရက်တိုင်း ဥပုသ်သီလ မစောင့်နိုင်သော်လည်း နှစ်ရဲ့ အစနှင့်အဆုံးမှာ သီလ အထူးစင်စင်ကြယ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဖြစ်ကြတဲ့ အမျိုးသမီး အမျိုးသား သူတော်ကောင်းတွေဟာ ယခုနှစ် အစကလည်း ဥပုသ်သီလစောင့်ခဲ့ကြပြီ။ ယခုနှစ် အဆုံးမှာလည်း ဥပုသ်သီလစောင့်

ကြတယ်။ ဒီတော့ တစ်နှစ်လုံး အစနှင့်အဆုံး ဥပုသ်သီလ စင်ကြယ်တဲ့ဂုဏ်နဲ့ပြည့်စုံကြတာပေါ့။ တချို့က ဒီသင်ကြားရက် အတွင်းမှာ ၁-ရက်၊ ၂-ရက်၊ ၃-ရက် ဥပုသ် ဆောက်တည် ကျင့်သုံးကြတယ်။ တချို့က အကြိုအပိုနှင့်တကွ ၅-ရက်ဆောက် တည်ကျင့်သုံးကြတယ်။ အရေးအကြီးဆုံးကတော့ နှစ်သစ်ကူးတဲ့အချိန်မှာ သီလစင်ကြယ်တဲ့ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံနေဖို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် သင်ကြားကျတဲ့ ရက်ကစပြီး ဥပုသ်သီလမစောင့်နိုင်တောင် အတာတက်ပြီး နှစ်သစ်ကူးတဲ့ နောက်ဆုံးရက်တော့ မပျက်မကွက် ဥပုသ်စောင့်သင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တခါတရံအတာတက်တဲ့အချိန်က သန်းခေါင်ကျော် လောက်မှာ တက်တာ လည်း ရှိတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင်တော့ အတာမတက်ခင် အလျင် တစ်နေ့ကစပြီး စောင့်ဖို့ လိုပါတယ်။ တတ်နိုင် ရင်တော့ သင်ကြားအကျနေ့စပြီး အတက်နေ့ထိအောင် စောင့်တာက သာပြီးကောင်း ပါတယ်။ ယခုအများအားဖြင့် ဒီအတိုင်းပဲ စောင့်နေ ကြပါတယ်။ အဲဒါကတတ်နိုင်သေးရင်တော့ အကြိုနေ့နှင့် နှစ်ဆန်းတစ်ရက်ပါ စောင့်နိုင်ရင် သာပြီးကောင်းပါတယ်။ နှစ်ဆန်း တစ်ရက်ဆိုတာ အတာတက်သည့် အချိန်ကစပြီး နှစ်သစ် နှစ်ဆန်းဖြစ်တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အတာတက်သည့် နေ့က တစ်ရက်မပြည့်ဘဲ တစ်ပိုင်းတစ်စလောက်သာ ဖြစ်တဲ့အတွက် အတာတက်ပြီး နောက်တစ်ရက်ကျမှ နှစ်ဆန်းတစ်ရက် လို့ အသိအမှတ်ပြုထားကြပါတယ်။

ယခုလို နှစ်ဟောင်း၊ နှစ်သစ်ကူးတဲ့အခါ ဥပုသ်သီလနှင့် စင်စင်ကြယ်ကြယ် ကျင့်သုံးနေကြရတာဟာ ချစ်ကျွမ်းဝင် တဲ့မိတ်ဆွေများကို လိုက်ပို့ရတာ၊ ကြိုဆိုရတာနဲ့ တူပါတယ်။ ကိုယ့်အရပ် ကိုယ့်ဌာနမှ ပြန်သွားတဲ့ မိတ်ဆွေများကို လိုက်ပို့တဲ့အခါ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တဲ့ အဝတ်များကိုဝတ်ပြီး ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်စွာနဲ့ လိုက်ပို့ကြရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ယခုနှစ် ဟောင်းကုန်တဲ့အခါ ဥပုသ်သီလစောင့်ကြရတာဟာ ကုန်သွားတဲ့နှစ်ဟောင်းကို သီလစင်ကြယ်စွာနဲ့ ရွှင်ရွှင်ပျပျ နှုတ်ဆက် ကြတဲ့ သဘောပါပဲ။ ကိုယ့်အရပ်ဌာနလာတဲ့ မိတ်ဆွေများကို ကြိုဆိုတဲ့ အခါမှာလည်း သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တဲ့ အဝတ်များကို ဝတ်ပြီး ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်စွာနဲ့ နှုတ်ဆက်ကြိုဆိုကြရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ယခုနှစ်သစ် မလာမီကတည်းက ဥပုသ်သီလ စောင့်သုံးနေကြရတာဟာ လာမည့်နှစ်သစ်ကို သီလစင်ကြယ်စွာနှင့် ရွှင်ရွှင်ပျပျ နှုတ်ဆက်ကြိုဆိုကြတဲ့ သဘောပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ သီလစင်ကြယ်ရုံတွင်လည်း မကသေးပါဘူး။ ဒါနကုသိုလ်တွေလည်း တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ ပြုကြရ သေးတယ်။ ဘာဝနာကုသိုလ်တွေလည်း ပွားများကြရသေးတယ်။ အဲဒီလို ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေနဲ့ နှစ်သစ်ကို ကြိုဆိုရတာဟာအင်မတန် ကောင်းပါတယ်။ မိမိတို့သန္တာန်မှာရော၊ သူတစ်ပါးသန္တာန်မှာရော၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာရော။ ဒီနှစ် သစ်အတွင်းမှာ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေ ကင်းပြီး ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေကို ရဖို့ရာပါပဲ။ အဲဒီလို ဘေးအန္တရာယ်ကင်းပြီး ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ဖြစ်ပွားပါစေလိုလည်း ဆုမွန်ကောင်း တောင်းရတယ်။

အဲဒီလိုကောင်းကျိုးချမ်းသာ ဖြစ်ပွားဖို့ရာ ဒကာ၊ ဒကာမတွေကကုသိုလ်တရားတွေကို တိုးပွားအောင် ကြိုးစား အားထုတ်နေကြတဲ့အခါမှာ ဘုန်းကြီးတို့ကလည်း တတ်နိုင်သမျှကူညီ အားပေးကြရတယ်။ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟအနေဖြင့် တရား ဟောပြီး ချီးမြှောက်ကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကနေ့ သင်ကြားတရားကို ဟောရမယ်။ ယခု ဘုန်းကြီး သတင်းစဉ် ဟောနေတဲ့ တရားကတော့ သက္ကပဉ္စသုတ်တရားကို ဟောနေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကနေ့တော့ ဒီတရားကို မဟောဘဲ ယခုနေ အခါမှာ အများနားလည်ပြီး ကျင့်သုံးနေတဲ့ တရားကိုဟောရမယ်။ ဘာတရားလည်းဆိုလျှင် လောက လူတိုင်း သတ္တဝါ တိုင်းနဲ့ ဆိုင်တဲ့ **“လောကဓံတရား”** ပါပဲ။

လောကဓံဆိုတာ

လောကဓံဆိုတာ လောကဓမ္မဆိုတဲ့ ပါဠိမှ ဖြစ်လာတဲ့ အမည်ဖြစ်တယ်။ လောကဆိုတာ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရ လောက၊ သြကာသလောကအားဖြင့်သုံးမျိုးရှိတယ်။ သတ္တလောကဆိုတာ သတ္တဝါအပေါင်းကို ခေါ်တာပဲ။ သတ္တဝါ တစ်ယောက် တစ်ယောက်ဟာ လောကတစ်ခု တစ်ခုပါပဲ။ လူတစ်ယောက်ဟာ လောကတစ်ခုပဲ။ နတ်တစ်ယောက်လည်း လောကတစ်ခုပဲ။ မိန်းမတစ်ယောက်လည်း လောကတစ်ခုပဲ။ ယောက်ျားတစ်ယောက်လည်း လောကတစ်ခုပဲ။ ကျွဲ၊ နွား အစရှိတဲ့ တိရစ္ဆာန် တွေလည်း တစ်ကောင်တစ်ကောင်ဟာ လောကတစ်ခု တစ်ခုပဲ။ အတိုချုပ်အားဖြင့် သတ္တဝါတစ်ကောင် တစ်ကောင်ဟာ လောကတစ်ခု တစ်ခုပဲ။ သတ္တဝါတွေအားလုံးကိုလည်း ပေါင်းပြီး သတ္တလောကလို့ ခေါ်ရတယ်။

သြကာသလောကဆိုတာကတော့ အဲဒီသတ္တဝါတို့ရဲ့ တည်နေရာဌာနတွေပါပဲ။ လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံဆိုတဲ့ တည်ရာဌာနတွေပါပဲ။ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အပါယ်သတ္တဝါတို့၏ တည်ရာဌာနတွေကလည်း သြကာသလောကပဲ။ ဒါပေမယ့် တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာတို့ရဲ့ တည်ရာဌာနကတော့ လူတို့၏တည်ရာ မြေကြီးပေါ်မှာပဲ ရှိနေပါတယ်။ တစ်သီးတစ်ခြား ရယ်လို့တော့ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့ရဲ့ တည်နေရာဟာ သူတို့ရဲ့ သြကာသလောကပေါ့။

သင်္ခါရလောကဆိုတာကတော့ ရုပ်-နာမ်-သင်္ခါရ တရားအပေါင်းပါပဲ။ သတ္တဝါတွေရဲ့ သန္တာန်က ရုပ်-နာမ်-သင်္ခါရ တရားတွေလည်း သင်္ခါရလောကပဲ။ သတ္တဝါတို့၏ တည်ရာမြေကြီး၊ သစ်ပင်၊ တော၊ တောင်၊ ဘုံဗိမာန်၊ ရေ၊ လေ၊ မီးစသည်

ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်က ရုပ်တရားတွေလည်း သင်္ခါရလောကပဲ။ အတိုချုပ်အားဖြင့် သက်ရှိ၊ သက်မဲ့၊ ရုပ်-နာမ် တရားဟူသမျှဟာ သင်္ခါရလောက ချည်းပါပဲ။

ယခုဟောမည့် လောကဓမ္မပုဒ်မှာပါဝင်တဲ့ လောကဆိုတာကတော့ အဲဒီ လောကသုံးပါးထဲက သတ္တလောကကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် လောကဆိုတာက သတ္တဝါတွေ၊ ဓမ္မဆိုတာက တရား၊ လောကဓမ္မဆိုတာ သတ္တဝါတွေမှာ မလွဲမရှောင်သာဘဲ အမြဲတွေ့ထိ ခံစားနေကြရတဲ့ တရားတွေပါပဲ။ အဲဒီ လောကဓမ္မခေါ်တဲ့ လောကဓံတရားကို မြတ်စွာဘုရား က အကျဉ်း၊ အကျယ် သုတ်၂-ခုအဖြစ်နဲ့ ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ သင်္ဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တွေ အဲဒီသုတ်များကို အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော် အဋ္ဌကနိပါတ်မှာ သင်္ဂါယနာတင်ထားတော် မူခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီ ၂-သုတ်ထဲက အကျယ်သုတ်ကို ဘုန်းကြီးက ပါဠိမူရင်းအတိုင်း ရွတ်ပြပြီး အနက်အဓိပ္ပါယ်ပြောသွားမယ်။

လောကဓံသုတ် ပါဠိ

အဋ္ဌိမေ ဘိက္ခဝေ လောကဓမ္မာ လောကံအနုပရိဝတ္တန္တိ၊ လောကော
စ ဣမေ အဋ္ဌ လောကဓမ္မေ အနုပရိဝတ္တတိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အဋ္ဌ-ရှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣမေလောက ဓမ္မာ-ဤ လောကဓံတရားတို့သည်၊ လောကံ- သတ္တဝါအပေါင်း ဟူသော လောကကို အနုပရိဝတ္တန္တိ-အစဉ်မပြတ်လိုက်လျက် ရှိကုန်၏။ လောကော စ-သတ္တဝါအပေါင်း ဟူသော လောကသည်လည်း ဣမေ အဋ္ဌလောကဓမ္မေ-ဤ ရှစ်ပါးသော လောကဓံတရားတို့ကို အနုပရိဝတ္တတိ-အစဉ်မပြတ် လိုက်လျက်ရှိ၏။

လောကခေါ်တဲ့ သတ္တဝါတွေနဲ့ဆိုရင်တော့ လောကဓံတရားတွေဟာ ရှစ်ပါးရှိပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ လောကဓံတရားတွေက လောကခေါ်တဲ့ သတ္တဝါတွေနောက်ကို တကောက်ကောက် အစဉ်မကွာ လိုက်နေပါတယ်တဲ့။ လူက နေပူထဲလျှောက် သွားနေရင် အရိပ်က အမြဲပါနေတယ်။ အဲဒီအရိပ်ကို မလိုက်ပါအောင် မတားမြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒါလိုပဲ လောကဓံတရားတွေက သတ္တဝါတွေနောက် အစဉ်မပြတ်လိုက်နေတယ်။ သတ္တဝါတွေကလည်း အဲဒီလောကဓံတရားတွေနောက်ကို အစဉ်မပြတ်လိုက် နေပါတယ်တဲ့။ လောကဓံတရားတွေနဲ့ တွေ့ရအောင် တမင်လိုက်ရှာနေသလိုပါပဲ။ တမင်လည်း လိုက်ရှာနေကြပါတယ်။

လောကဓံတရား ၈-ပါး

ကတမေအဋ္ဌ၊ လာဘော စ အလာဘော စ ယသော စ အယသော
စ နိန္ဒာ စ ပသံသာ စ သုခဉ္စ ဒုက္ခဉ္စ။

ကတမေ အဋ္ဌ-အဘယ်ရှစ်ပါးတို့နည်းဟူမူကား။ လာဘော စ-လာဘ်ရခြင်းက တစ်ပါး၊ အလာဘောစ-လာဘ်မရ ခြင်းက တစ်ပါး၊ ယသောစ-အခြွေအရံများခြင်းက တစ်ပါး၊ အယသောစ-အခြွေအရံမဲ့ခြင်းက တစ်ပါး၊ နိန္ဒာစ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ အကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းက တစ်ပါး၊ ပ-သံသာစ-ချီးမွမ်းခြင်း၊ အချီးမွမ်းခံရခြင်းက တစ်ပါး၊ သုခဉ္စ ချမ်းသာခြင်းက တစ်ပါး၊ ဒုက္ခဉ္စ- ဆင်းရဲခြင်းက တစ်ပါး။

လောကဓံတရား ရှစ်ပါးဆိုတာ လာဘ်ရတာနဲ့၊ လာဘ်မရတာ ဒီ ၂-ပါးကတစ်စုံ၊ အခြွေအရံများတာနဲ့၊ အခြွေအရံ မဲ့တာ ဒီ ၂-ပါးက တစ်စုံ၊ အကဲ့ရဲ့ခံရတာနဲ့၊ အချီးမွမ်းခံရတာ ဒီ ၂-ပါးက တစ်စုံ၊ ချမ်းသာနဲ့၊ ဆင်းရဲ ဒီ ၂-ပါးက တစ်စုံ၊ ဒီ ၄-စုံ ဒီရှစ်ပါးပါပဲ။ ဒီရှစ်ပါးထဲမှာ အကောင်းက ၄-ပါးပါတယ်။ အဆိုးကလည်း ၄-ပါးပါတယ်။ အကောင်း ၄-ပါးကိုတော့ လူတွေက ကြိုက်ကြတယ်။ အလိုရှိတယ်။ အဆိုး ၄-ပါးတော့ မကြိုက်ကြဘူး။ အလိုမရှိကြဘူး။

အဲဒီမှာ လာဘ-လာဘ်ရခြင်းဆိုတာက ဘာလဲလို့ဆိုရင် နှစ်သက်စရာ၊ လိုချင်စရာ၊ အသုံးကျတဲ့ ဝတ္ထုပစ္စည်းတွေကို ရတာပါပဲ။ လူတွေမှာဆိုရင် ရွှေ၊ ငွေ၊ စိန်၊ ကျောက်၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ဆန်၊ စပါး၊ အဝတ်အထည်၊ ယာဉ်၊ ရထား၊ အိမ်ယာအစရှိတဲ့ ဝတ္ထု ပစ္စည်းတွေကိုရတာဟာ လာဘ်ရတာပဲ။ ပင်ပင်ပန်းပန်း ရှာကြံလုပ်ကိုင်လို့ရတာဖြစ်စေ၊ မရှာကြံဘဲ ကံအားလျော်စွာ အလွယ်တကူနဲ့ ရတာပဲဖြစ်စေ၊ လာဘ်ရတယ်လို့ပဲ ဆိုရတယ်။ များများရလျှင်သာပြီး ကောင်းတာပဲ။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ ချောချောမောမော အောင်မြင်ပြီး ရနေကြတာတွေဟာ လာဘ-လာဘ်ရတာတွေပါပဲ။ ရဟန်းများ မှာတော့ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး ပစ္စည်း ၄-ပါးကိုရတာဟာ လာဘ်ရတာတွေပါပဲ။

အလာဘ-လာဘ်မရခြင်း ဆိုတာကတော့ ခုနကပြောခဲ့တဲ့ စီးပွားရေး ဥစ္စာရတနာတွေ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းတွေကို မရတာနဲ့ ရပြီးသား စီးပွားဥစ္စာပစ္စည်းတွေ ဆုံးရှုံးပျက်စီးတာတွေပါပဲ။ အဲဒီမှာ သူများတွေကတော့ ရကြတယ်။ ကိုယ့်မှာတော့

ကြီးစားအားထုတ်ပါလျက်နဲ့ မရဘူးဆိုရင် စိတ်ပျက်စရာ၊ ဝမ်းနည်းစရာပဲ။ အဲဒါထက် ရပြီးသား ပစ္စည်းတွေ ရန်သူမျိုးငါးပါး စသည်ကြောင့် တစ်နည်းနည်းနဲ့ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားရတယ်ဆိုရင် သာပြီးနစ်နာတယ်။ သာပြီး ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတယ်။ အဲဒီ ရပြီးသားတွေ ပျက်စီးသွားတာကိုလည်း အလာဘ-လာဘ်မရခြင်း၊ လို့ပဲဆိုရပါတယ်။

အဲဒီ လာဘ်ရခြင်းနဲ့ လာဘ်မရခြင်းဆိုတဲ့ တစ်စုံထဲမှာ လာဘ်ရခြင်းဆိုတာကိုတော့ လူတိုင်း၊ ရှင်တိုင်း ကြိုက်ကြတယ်။ ဘယ်နည်းနဲ့ပဲ ရရ ကြိုက်ကြတယ်။ တရားသဖြင့်ရရင်လည်း ကြိုက်တာပဲ။ မတရားသဖြင့်ရရင်လည်း လူမိုက်တွေက ကြိုက်ကြတာပဲ။ လာဘ်မရခြင်း ဆိုတာကိုတော့ အလိုမရှိကြ၊ မကြိုက်ကြဘူး။ ခေတ်ဟောင်းဝါဒရှိတဲ့ လူတွေကလည်း မကြိုက်ကြဘူး။ ခေတ်သစ်ဝါဒရှိတဲ့ လူတွေကလည်း မကြိုက်ကြဘူး။ အထူးအားဖြင့် ရပြီး၊ ရှိပြီးဖြစ်တဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ပျက်စီးဆုံးပါးသွားတာကို အလိုမရှိကြ၊ မကြိုက်ကြဆုံးပါပဲ။

ယသ-အခြွေအရံများခြင်းဆိုတာက အိမ်ထောင်ဖက်ကို ရတာ။ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ အပေါင်းအဖော်တွေကိုရတာ။ တပည့် ပရိသတ်ဩဇာခံ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုရတာ။ ဒီလို အခြွေအရံတွေကို ရပြီး အဲဒီ အခြွေအရံတွေနဲ့ ပြည့်စုံတာကို ဆိုတာပါပဲ။

အယသ-အခြွေအရံမဲ့ခြင်း ဆိုတာကတော့ အဲဒီလိုအခြွေအရံနဲ့ မပြည့်စုံတာ၊ ရပြီးသား အခြွေအရံတွေ ပျက်စီးဆုံးရှုံး သွားတာ အဲဒါတွေကို ဆိုတာပါပဲ။

ဒီယသနဲ့ အယသဆိုတဲ့ တစ်စုံထဲမှာ ယသ-အခြွေအရံများတာကို ကြိုက်ကြတယ်။ တစ်ကိုယ်တည်းနေရာက အိမ်ထောင်ဖက်ရတာကိုလည်း ကြိုက်ကြတယ်။ အဲဒီကနေက သားသမီးတွေရလာတာကိုလည်း ကြိုက်ကြတယ်။ မိတ်ဆွေ သင်္ဂဟ အပေါင်းအသင်းတွေ ရတာကိုလည်း ကြိုက်ကြတယ်။ တပည့်ပရိသတ်တွေကို ရတာလည်း ကြိုက်ကြတယ်။ မိမိ၏ ဩဇာခံပရိသတ်တွေများများ ရလေလေကြိုက်ကြလေလေပဲ။ အယသဆိုတဲ့ အခြွေအရံမဲ့တာကိုတော့ မကြိုက်ကြဘူး။ ရသင့် တဲ့အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေသင်္ဂဟတပည့်ပရိသတ်ကို မရရင်မကြိုက်ကြဘူး။ ရပြီးသားမိတ်ဆွေသင်္ဂဟတပည့် ပရိသတ် တွေပျက်စီးဆုံးပါးသွားရင်တော့ အလွန်အလွန်ပဲစိတ်နှလုံး မချမ်းမသာ ဖြစ်တတ်ကြတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ အိမ်ထောင်ဖက် ဖြစ်တဲ့သူတွေ ကွဲပြားပျက်စီးသွားရင် အဆိုးဆုံးပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ နိန္ဒာ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ပသံသာ-ချီးမွမ်းခြင်းဆိုတဲ့ တတိယ အစုံထဲက ကဲ့ရဲ့တယ်ဆိုတာကို မကြိုက်ကြဘူး။ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ဖြစ်စေ၊ ဟုတ်လို့ဖြစ်စေ ကိုယ့်ကိုကဲ့ရဲ့ရင်မကြိုက်တတ်ကြဘူး။ သည်းမခံနိုင်တတ်ကြဘူး။ သူတော်ကောင်း စိတ် မရှိတဲ့သူဆိုရင် ဟုတ်လို့ကဲ့ရဲ့တာကို သာပြီး နာတတ်ကြတယ်။ အနာပေါ် တုတ်ကျတယ်ဆိုတာလိုပဲ ဟုတ်မှန်တဲ့ ကိုယ့်အပြစ်ကို သူများသိအောင် ထုတ်ဖော်ပြောရမလားလို့ စိတ်အနာကြီး နာတတ်တယ်။

သူတော်ကောင်းစိတ်ရှိတဲ့သူမှာတော့ ဟုတ်မှန်တဲ့ကိုယ့် အပြစ်ကိုပြောရင် အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းတဲ့ ယောနိသော မနသိကာရနဲ့ အတော်အတန်တော့ သည်းခံနိုင်တတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကဲ့ရဲ့တာကိုတော့ အများအားဖြင့် အလိုမရှိတာ မကြိုက်တာကဘဲ များပါတယ်။ လူကြီးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လူငယ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ကဲ့ရဲ့တာကိုတော့ မကြိုက်တာကဘဲ များပါတယ်။ ပသံသာ ချီးမွမ်းတယ်ဆိုတာကိုတော့ အများကကြိုက်ကြတယ်။ မဟုတ်တဲ့ဂုဏ်နဲ့ ချီးမွမ်းတာတောင် စိတ်မဆိုးဘူး၊ မဟုတ်မှန်း သိလျက်နဲ့ ပြီးပြီး လက်ခံတတ်ကြသေးတာပဲ။

ချမ်းသာက အရေးကြီးတယ်

နောက်ပြီးတော့ ချမ်းသာနဲ့ ဆင်းရဲဆိုတဲ့ စတုတ္ထအစုံထဲက ချမ်းသာဆိုတာ ကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်း၊ စိတ်၏ ချမ်းသာခြင်းလို့ ဒီလို ၂-မျိုးရှိတယ်။ ဒီချမ်းသာ ၂-မျိုးကတော့ အရေးအကြီးဆုံးပဲ။ ဒီချမ်းသာ ၂-မျိုးနှင့် ပြည့်စုံတယ်ဆိုရင် ဘာမှမလိုတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီချမ်းသာ ၂-မျိုးနဲ့ပြည့်စုံရအောင် ချမ်းသာကြောင်း အမှုကိစ္စဝတ္ထုပစ္စည်းတွေကို အမြဲတမ်း ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ရှာကြံနေကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးက ပညာရှိတစ်ဦးက (ချမ်းသာတစ်ခု မက်မောမှုကြောင့် ပုပုရွရွ ဖြစ်သမျှတို့ ဒုက္ခပင်လယ် ကျယ်ထက်ကျယ်သည် ရွယ်တိုင်းမမြောက်နိုင်ပါတကား) လို့ လင်္ကာလေးတစ်ပုဒ်စီထားတယ်။ သူ့လင်္ကာဟာ တော်တော်ဟုတ်တဲ့ လင်္ကာပဲ။ ကိုယ်ချမ်းသာနဲ့ စိတ်ချမ်းသာ ဒီ ၂-မျိုးကိုပေါင်းပြီး ချမ်းသာတစ်ခု မက်မောမှု ကြောင့်လို့ ဆိုထားတယ်။ ဒီချမ်းသာကို မက်မောနေကြတဲ့အတွက် သတ္တဝါတွေဟာ ဒုက္ခရောက်နေကြရတာပဲ။

ကိုယ်ထဲမှာ နာကျင်ကိုက်ခဲမှု၊ မခံသာမှုတွေ ကင်းပြီးတော့ နေသာထိုင်သာ ရှိနေဖို့။ ကောင်းတဲ့ အတွေ့တွေနဲ့ တွေ့ထိ ပြီးတော့ ကောင်းစားချမ်းသာနေဖို့။ ဒါဟာ အင်မတန်အရေးကြီးတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီလိုနေနိုင်အောင်လည်း ရှာကြံနေကြ ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ စိတ်ထဲမှာလည်း စိတ်ညစ်စရာ၊ စိတ်ပျက်စရာ၊ နှလုံးမသာစရာတွေ လုံးဝကင်းပြီးတော့ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာစရာ၊ ပျော်ရွှင်စရာတွေနဲ့ချည်းတွေ့ပြီး၊ အမြဲတမ်း စိတ်ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက် ချမ်းသာနေဖို့ ဒါကလည်း အင်မတန် အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလိုစိတ်ချမ်းသာပြီး နေနိုင်အောင်လည်း ရှာကြံနေကြရတယ်။

လောကကြီး တစ်ခုလုံးကိုဖြန့်ပြီး စစ်ဆေးကြည့်ပါ။ လူ့ချမ်းသာဆိုတာ ဘာတွေလဲ။ နတ်ချမ်းသာဆိုတာ ဘာတွေလဲ။ အဲဒီလို စစ်ဆေးကြည့်လိုက်ရင် လူ့ချမ်းသာဆိုတာလည်း အကိုယ်ချမ်းသာ၊ စိတ်ချမ်းသာဘဲ၊ နတ်ချမ်းသာ ဆိုတာလည်း ဒီချမ်းသာ ၂-ခုပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီချမ်းသာ ၂-ခု ဖြစ်ဖို့အတွက် အသိုင်းအဝိုင်း အထောက်အပံ့တွေကတော့ အများကြီးပဲ ရှိပါတယ်။ စီးပွားဥစ္စာတွေ၊ အသုံးအဆောင်တွေ၊ စားဖွယ်၊ သောက်ဖွယ်တွေ၊ အခြေအရံတွေ၊ ဒီလိုချမ်းသာ ကြောင်း ဝတ္ထုတွေကတော့ အများကြီးပဲ ရှိပါတယ်။ ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ စိတ်ဆင်းရဲ လုံးဝမရှိဘူး။ ကိုယ်ချမ်းသာ၊ စိတ်ချမ်းသာနဲ့ အမြဲတမ်း ပြည့်စုံနေတယ်ဆိုရင် အဲဒီ ချမ်းသာကြောင်း အသုံးအဆောင်တွေကလည်း ပြည့်စုံပြီးသားချည်း ဖြစ်နေပါတယ်။ ဟုတ်တယ် တစ်ခုခုလိုနေတယ်ဆိုရင်အဲဒီ လိုနေတာကလေးအတွက် စိတ်ဆင်းရဲ ရှိနေဦးမှာပဲ။ ဘာမှမလိုတော့ဘူး။ အကုန်လုံး ပြည့်စုံနေတယ်ဆိုရင်တော့ အကုန်လုံး ချမ်းသာသွားနိုင်တော့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုအကုန်လုံး အမြဲတမ်းချမ်း သာတယ် ဆိုတာကတော့ လောကထဲမှာ မရှိနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ခုနက လင်္ကာထဲမှာ “ပုပုရွရွ မြင်သမျှကို ဒုက္ခပင်လယ်ကျယ် ထက်ကျယ် သည် ရွယ်တိုင်း မမြောက်နိုင်ပါတကားလို့” ဆိုထားပေတာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဆင်းရဲဆိုတာကလည်း ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်းလို့ ဒီလို ၂-မျိုးရှိတာပဲ။ အဲဒီ ၂-မျိုးထဲက ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်းဆိုတာ ရောဂါဝေဒနာ တစ်မျိုးမျိုးနိပ်စက်လို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ သူတစ်ပါးက ရိုက်နှက်၊ ပစ်ခတ်၊ နိပ်စက်လို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဆူးညှာင့်ခလုတ် ထိခိုက်လို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နေပူ၊ မီးပူ၊ စသည်လောင်လို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ်ထဲမှာ မနေသာ၊ မခံသာ၊ ဆင်းရဲတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲကို မကြိုက်ကြဘူး၊ ကြောက်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလို ကိုယ်ဆင်းရဲတွေ မဖြစ်ရအောင် အမြဲသတိပြုပြီး စောင့်ရှောက်နေကြရတယ်။ စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်း ဆိုတာကတော့ စိတ်ညစ်စရာ၊ စိတ်ပူစရာ၊ စိတ်ပျက်စရာတွေကို တွေးပြီးတော့ စိတ်ညစ်နေတာ။ စိတ်ပူနေတာ။ စိတ်ပျက်နေတာ။ စိတ်နှလုံး မသာမယာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲပင်ပန်းနေတာပါပဲ။ ဒီစိတ်ဆင်းရဲကိုလည်း မကြိုက်ကြဘူး။ ဒီလို မကြိုက်ကြပေမယ့် ဒီစိတ်ဆင်းရဲဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ကြံတွေးပြီးတော့လည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ သူတစ်ပါးက စိတ်မချမ်းသာအောင် ပြောဆိုပြုလုပ်လို့လည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ ချစ်မြတ်နိုးအပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ အာရုံဝတ္ထုတွေနဲ့ ကွဲကွာရတဲ့အတွက်လည်း ဒီစိတ်ဆင်းရဲက ဖြစ်တတ်တယ်။ နောင်အခါ တွေ့နိုင်တဲ့ ဘေးရန်အန္တရာယ်တွေကို မျှော်တွေးပြီးတော့လည်း ဒီစိတ်ဆင်းရဲက ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒီစိတ်ဆင်းရဲ တွေကိုလည်း အလိုမရှိကြဘူး။ ကြောက်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီစိတ်ဆင်းရဲတွေ ကင်းအောင်လည်း အမြဲမပြတ် သတိပြုနေကြရတယ်။

လူတိုင်းကြိုက်ကြတယ်

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ လောကဓံရစ်ပါးလုံး သရုပ်တော့စုံသွားပြီ။ အဲဒီရစ်ပါးထဲမှာ ကောင်းတဲ့ဘက်က လေးခု ရှိတယ်။ မကောင်းတဲ့ဘက်ကလည်း လေးခုရှိတယ်။ ကောင်းတဲ့ လောကဓံ ၄-ခုကိုတော့ လူတိုင်း၊ ရှင်တိုင်းက ကြိုက်ကြတယ်။ မကောင်းတဲ့ လောကဓံ ၄-ခုကိုတော့ လူတိုင်း၊ ရှင်တိုင်းက အလိုမရှိကြ။ မကြိုက်ကြဘူး။ ဒါပေမယ့် ကြိုက်သည် ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ။ ဒီ လောကဓံတရားတွေကတော့ အကြောင်းအားလျော်စွာ တွေ့နေကြရတာပဲ။ ဘယ်သူမှ မကင်းနိုင်ဘူး။ ဘယ်ကိုပြေးလို့မှ မလွတ်နိုင်ဘူး။

အကောင်းနဲ့တွေ့ရင် အဆိုးလည်းပါလာတယ်

တစ်ခါတစ်ရံ ရချင်တာတွေကိုရမယ်။ အလိုရှိတိုင်းရပြီး ပြည့်စုံကြွယ်ဝနေမယ်။ တစ်ခါတစ်ရံကျတော့ ရချင်တာတွေကိုမရဘဲ ရှိနေမယ်။ တစ်ခါတစ်ရံကျတော့ ရချင်တာတွေကိုမရဘဲ ရှိနေမယ်။ ရပြီးသားတွေလည်း ပျက်စီးဆုံးရှုံး သွားမယ်။ တစ်သက်လုံး မပျက်စီးဘဲ တည်နေတယ်ဆိုတောင်မှ သေတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီရထားတာတွေကိုစွန့်ပြီး သွားရမယ်။ ဒီတော့ အကြောင်းညီညွတ်လို့ လာဘာဆိုတဲ့ ရခြင်းနဲ့ ပြည့်စုံလျှင်၊ အလာဘာ မရခြင်း၊ ရပြီးသားတွေ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း ဆိုတာကလည်း တစ်ပါတည်းနောက်က လိုက်ပါလာတော့တာပဲ။

တစ်ခါတစ်ရံ အခြေအရံနဲ့ ပြည့်စုံမယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျတော့ အခြေအရံနဲ့ မပြည့်စုံဘဲရှိနေမယ်။ အင်မတန် အခြေအရံများတဲ့ မြတ်စွာဘုရားတောင်မှ တစ်ပါတည်း ဝါကပ်နေရတဲ့ အခါရှိသေးတာပဲ။ သာမန်လူတွေမှာတော့ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။ တစ်ခါတစ်ရံ ရှိပြီးသားအခြေအရံတွေ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားမယ်။ နောက်ဆုံး သေတဲ့အခါကျတော့ ရှိသမျှ အခြေအရံတွေကို အကုန်လုံးစွန့်ပြီး တစ်ယောက်တည်း ကံအားလျော်စွာသွားရမယ်။ ဒီတော့ ယသဆိုတဲ့ အခြေအရံနဲ့ ပြည့်စုံလျှင် အယသဆိုတဲ့ အခြေအရံမဲ့ခြင်းကလည်း တစ်ပါတည်းနောက်က လိုက်ပါ လာတော့တာပဲ။

ချီးမွမ်းတဲ့ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အတွက် အချီးမွမ်းခံရတဲ့ အခါလည်းရှိမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ချီးမွမ်းဖွယ် ဂုဏ်နဲ့ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရတာက လွယ်တာမဟုတ်ဘူး။ အင်မတန် အားထုတ်နိုင်မှ တကယ်အစစ် ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်တစ်ခုကိုရပါတယ်။ အဲဒါထက် အဲဒီချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်မပျက်အောင် စောင့်ရှောက်နေရတာက သာပြီးဝန်လေးပါတယ်။ ဒီလို စောင့်ရှောက်နေနိုင်ပေမယ့် သူတစ်ပါးက အထင်လွဲလို့ဖြစ်စေ၊ သက်သက်မှန်းလို့ဖြစ်စေ၊ အခြားအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အကဲ့ရဲ့ခံရတာလည်း

ရှိတတ်သေးတယ်။ အပြစ်ဒေါသ လုံးဝကင်းစင်တော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားကိုတောင်မှ ကဲ့ရဲ့သူတွေ ရှိသေးတာပဲ။ သာမန် လူတွေမှာတော့ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။ ဒီတော့ အချိုးမွမ်းခံရတယ်ဆိုရင် မလိုလားတဲ့သူတွေက ဖန်တီးတဲ့ ကဲ့ရဲ့ကမူ ကလည်း လိုက်ပါလာတတ်ပါတယ်။

သုခနဲ့-ဒုက္ခဆိုတာကတော့ အမြဲမပြတ် ဒွန်တွဲနေပါတယ်။ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ချမ်းသာ နေမယ် အကြောင်းမညီညွတ်တဲ့အခါ ဆင်းရဲနေမယ်။ လမ်းလျှောက်နေတဲ့အခါ ခြေတစ်ဖက်က မြေကြီးပေါ်မှာ ရပ်တည်နေ သလိုပဲ။ ညာဘက်ခြေက ကြွလှမ်းနေတဲ့အခါမှာ ဘယ်ဘက်က မြေပေါ်မှာ ရပ်တည်နေမယ်။ ဘယ်ဘက်ခြေက ကြွလှမ်းနေတဲ့ အခါမှာ ညာဘက်ခြေက ရပ်တည်နေမယ်။ အဲဒါလိုပဲ ချမ်းသာဆိုတဲ့ အကောင်းတွေဖြစ်ပေါ်နေတဲ့အခါမှာ ဆင်းရဲငြိမ်း နေတယ်။ ဆင်းရဲဆိုတဲ့ မကောင်းတာတွေ ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ ချမ်းသာမရှိဘူး။ တစ်လှည့်စီ၊ တစ်ပြန်စီ တွေ့ကြုံနေရတဲ့တရား တွေပဲ။ ဒီတော့ ချမ်းသာနေတယ်ဆိုရင် ဆင်းရဲဆိုတာကလည်း တပါတည်းနောက်က လိုက်ပါလာတာပဲ။

အကောင်းနဲ့တွေ့ရင် ဝမ်းမြောက်တယ်

အဲဒီလို အကြောင်းအားလျော်စွာ လူတိုင်းလူတိုင်း တွေ့ကြုံနေရတဲ့ ဒီလောကဓံတရားတွေကို ဉာဏ်ဖြင့် အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ပြီး သည်းခံနိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီလိုသည်းမခံနိုင်တဲ့သူတွေမှာ လောကဓံအကောင်း ၄-မျိုးနဲ့ တွေ့ကြုံရတဲ့ အခါမှာ အတိုင်းမသိ အလွန်အကျွံ ဝမ်းမြောက်တက်ကြွ နေတတ်တယ်။ လောကဓံအဆိုး ၄-မျိုးနဲ့ တွေ့ကြုံရတဲ့အခါမှာလည်း အတိုင်းမသိ အလွန်အကျွံ ဝမ်းနည်းစိတ်ပျက် နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် လောကဓံ အကောင်း ၄-ပါးအတွက် (လာဘ်၊ ခြွေရံ၊ ချီးမွမ်းကြ သုခဝမ်းသာမြဲ)လို့ ဆောင်ပုဒ်ကလေး စီထားပါတယ်။ လာဘ်ရရင်၊ အခြွေအရံရရင်၊ အချီးမွမ်းခံရရင်၊ ချမ်းသာသုခနဲ့ ပြည့်စုံရင် ဒီလောကဓံ အကောင်း ၄-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံရင် သတ္တဝါတွေက အများအားဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြစမြဲပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကဲ-အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

လာဘ်၊ ခြွေရံ၊ ချီးမွမ်းကြ၊ သုခ ဝမ်းသာမြဲ။ (ဆို)

အဆိုးနဲ့တွေ့ရင်တော့ ဝမ်းနည်းတယ်

ဒါကကောင်းတဲ့ လောကဓံ ၄-ပါးပဲ။ လူတိုင်း-ရှင်တိုင်းကြိုက်တဲ့ လောကဓံ ၄-ပါးပေါ့။ အဲဒီကောင်းတဲ့ လောကဓံ ၄-ပါးနဲ့ တွေ့ကြုံရရင် ဝမ်းသာကြသလိုပဲ။ မကောင်းတဲ့ လောကဓံ ၄-ပါးနဲ့တွေ့ကြုံကြတဲ့အခါကျတော့ အများအားဖြင့် ဝမ်းနည်းကြ။ စိတ်ပျက်တတ်ကြပါတယ်။ မကောင်းတဲ့လောကဓံ ၄-ပါးဆိုတာကလည်း လောကဓံအကောင်း ၄-ပါးမှအပြန် ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ။ ဒါကြောင့် (ထိုလေးမျိုးမှ၊ ပြောင်းပြန်ကျ၊ လောကဝမ်းနည်းမြဲ)လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ လာဘ်ရ တာနဲ့ ပြောင်းပြန်၊ လာဘ်မရလို့ရှိရင် အခြွေအရံရတာနဲ့ ပြောင်းပြန်၊ အခြွေအရံ မရလို့ရှိရင်၊ ချီးမွမ်းတာနဲ့ ပြောင်းပြန်၊ ကဲ့ရဲ့လို့ရှိရင် သုခနဲ့ ပြောင်းပြန်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ့ရလို့ရှိရင် အဲဒီလောကဓံ အကောင်း ၄-ပါးနဲ့ ပြောင်းပြန်၊ လောကဓံ အဆိုး ၄-ပါး ကျရောက်လာလို့ရှိရင် လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါတွေက အများအားဖြင့် စိတ်နှလုံးမသာကြ။ ဝမ်းနည်းကြစမြဲပဲလို့ ဆိုပါတယ်။ ကဲ-အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ထိုလေးမျိုးမှ၊ ပြောင်းပြန်ကျ၊ လောကဝမ်းနည်းမြဲ။ (ဆို)

စီးပွားဥစ္စာရတနာ လာဘ်လာဘတွေကို မရရင်၊ ရပြီးသား စီးပွားဥစ္စာတွေ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ပျက်စီးဆုံးပါးကုန်ရင် မနေသာ မထိုင်သာအောင် စိတ်ပျက်တယ်။ ဝမ်းနည်းတတ်ကြတယ်။ အလွန်အကျွံဝမ်းနည်းပြီး စိတ်တွေ ရူးကြောင်ကြောင် လည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ သေသည်အထိလည်း ဒုက္ခရောက်သွားတတ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဂျိန်းဘာသာဝင် ဆရာတစ်ယောက်က “ပစ္စည်း ဥစ္စာဟာ လူရဲ့ အပြင်ပ အသက်ဖြစ်တယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စာကို လူယူရင် အပြင်ပအသက်ကို ညှင်းဆဲသတ်ဖြတ်သည်မည်တယ်”လို့ ဆိုပါတယ်။ ဂျိန်းဘာသာတရားထဲမှာ အဟိံသာ- မညှင်းဆဲ၊ မသတ်ဖြတ်ဘူးဆိုတဲ့ ကျင့်ဝတ်ဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီ ကျင့်ဝတ်အရ သတ္တဝါကို ညှင်းဆဲသတ် ဖြတ်ရင် အပြစ်ကြီးတယ်လို့ ဂျိန်းဘာသာတရားကဆိုပါတယ်။ အဲဒီသတ္တဝါကို တိုက်ရိုက် သတ်မှသာ မဟုတ်ဘူး။ သတ္တဝါ၏ ဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူရင်လည်း အပြင်ပအသက်ကို သတ်သည်မည်တယ်။ သတ်ရာရောက်တယ်။ အပြစ်ကြီးတယ် လို့ အဲဒီ ဂျိန်းဆရာကဆိုချင်တယ်။ ဒါကြောင့် သူက “ပစ္စည်း ဥစ္စာကိုလူရင် ပြင်ပအသက်ကို ညှင်းဆဲသတ်ဖြတ်သည် မည်တယ်”လို့ ဆိုတာပဲ။ သူ့အဆိုက ယုတ္တိခပ်ရုံရှိပဲ။ ဘာကြောင့်လည်း ဆိုရင် လူတွေမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုမှီပြီး အသက်ရှင်နေ ကြတယ်။ စားစရာ၊ သုံးစရာ မရှိဘူးဆိုရင် သေဖို့ရှိတော့တာပဲ။

ဒါကြောင့်အမြတ်တနိုး သိမ်းဆည်းထားတဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေကို လူယူသွားတယ်ဆိုရင် အဲဒီ အလှူခံရတဲ့လူမှာ အများကြီးစိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မယ်။ သုံးစရာ၊ စားစရာမရှိအောင် လူယူသွားတယ်ဆိုရင်တော့ ယူကြီးမရဖြစ်ပြီး သေဖို့ရပ်ရဲတော့တယ်။ အလိုလိုမသေတောင်မှ သေရာသေကြောင်း ကြံပြီး သေဖို့ရ အလွန်နီးစပ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာကို အပြင်ပ အသက်လိုဆိုတာဟာ သူ့ရည်ရွယ်ချက် သူ့နည်းပရိယာယ်အရအားဖြင့် အသင့်ယုတ္တိရှိတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီလို ပစ္စည်းဥစ္စာက အသက်သဖွယ် ဖြစ်နေတဲ့အတွက် ရပြီးသားပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ပျက်စီးဆုံးပါးရတဲ့ အလာဘနဲ့ တွေ့ကြုံရတဲ့သူမှာ အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရပါတယ်။ သေသည်အထိလည်း ဒုက္ခရောက်တတ်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ယသ-အခြေအရံရတာနဲ့ ပြောင်းပြန်က အယသ-အခြေအရံမရတာ အခြေအရံမဲ့တာပဲ။ မိမိချင်တဲ့ အခြေအရံကို မရရင်၊ ရပြီးသား အခြေအရံတွေ ပျက်စီးဆုံးပါးကုန်ရင် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရတော့တာပဲ။ ဝမ်းနည်းပက်လက် ဖြစ်ရတော့တာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ချီးမွမ်းတာနဲ့ ပြောင်းပြန် အကဲ့ရဲ့ခံရရင်လည်း စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒီကဲ့ရဲ့မှုကတော့ အသေးအဖွဲ့ဆိုရင် သိပ်အရေးမကြီးလှပါဘူး။ သည်းခံနိုင်တတ်ကြပါတယ်။ ဂုဏ်သိက္ခာ ပျက်လောက်အောင် အကြီးအကျယ်ကဲ့ရဲ့ ခံရရင်တော့ သူကလည်း မသက်သာလှဘူး။ အကြီးအကျယ် စိတ်ဆင်းရဲရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သုခရဲ့ ပြောင်းပြန်ဆိုတော့ ဒုက္ခပေါ့။ ဒီဆင်းရဲဒုက္ခကတော့ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံးပဲ။ ဒါပေမယ့် အသေးအဖွဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ စိတ်ဆင်းရဲကလေးတွေကတော့ တယ်ပြီးအရေးမကြီးလှပါဘူး။ အဲဒီလို ဆင်းရဲကလေးတွေကတော့ ကင်းခဲပါတယ်။ အမြဲလိုလိုပဲရှိနေတတ်ပါတယ်။ အရေးကြီးတာကတော့ ကိုယ်ထဲမှာ မချိမဆန့်ခံရတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ၊ စိတ်ထဲမှာ ယူကြီးမရ ဖြစ်နေတဲ့ စိတ်ပူပန်မှု၊ စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေ အဲဒီလို အကြီးအကျယ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဆင်းရဲတွေနဲ့ တွေ့နေရရင် နောက်ထပ် စိတ်ဆင်းရဲမှု၊ ဝမ်းနည်းမှုတွေလည်း အတိုင်းမသိ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် “ထိုလေးမျိုးမှ ပြောင်းပြန်ကျ လောက ဝမ်းနည်းမြဲ” လို့ ဆိုထားပါတယ်။

ဘုရားရဟန္တာလည်း တွေ့ရပါတယ်

အဲဒါဟာ ကိလေသာမကင်းသေးတဲ့ အများသော ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်တွေပါပဲ။ ကိလေသာ လုံးဝ ကင်းတော် မူကြတဲ့ ဘုရားရဟန္တာ အရှင်မြတ်တွေမှာတော့ ဒီလောကဓံတရားတွေကို သည်းခံတော်မူနိုင်ကြပါတယ်။ ကောင်းတဲ့ လောကဓံ ၄-မျိုးနဲ့တွေ့လို့လည်း မတက်ကြွမတုန်လှုပ်ဘူး။ ဆိုးတဲ့ လောကဓံလေးမျိုးတွေ့လို့လည်း စိတ်မပျက်မတုန်လှုပ် ဘူး။ ဒါကြောင့် မင်္ဂလသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက-

ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေတိ၊ စိတ္တံ ယဿ န ကမ္မတိ၊ အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ ဧတ မင်္ဂလ မုတ္တမံ-လို့ ဟောတော်မူပါ တယ်။

လောကဓမ္မဟိ-လောကဓံတရား ရှစ်ပါးတို့နှင့် ဖုဋ္ဌဿ-တွေ့သော၊ ယဿ-အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏-လို့၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဒီလောကဓံတရားတွေကို တွေ့ရတာပဲ။ သူ့အမည်ကိုက လောကဓမ္မ လောကနှင့်ဆိုင်တဲ့ တရားဆိုတော့ လောကထံအတွင်းဝင်နေရင် ဒီလောကဓံ တရားတွေနဲ့ တွေ့ရတာပဲ။ ရဟန္တာများလည်း ပရိနိဗ္ဗာန်မစံမဝင်ခင်မှာဆိုရင် လောက ထဲမှ ပါဝင်နေပါတယ်။ လောကဆိုတဲ့ သူ့နိုင်ငံနယ်ပယ်ထဲမှာ ဝင်နေတော့ လောကဓမ္မဆိုတဲ့ သူ့တရားနဲ့လည်း တွေ့ရတော့ တာပဲ။ မြတ်စွာဘုရားလည်း တွေ့ရတာပဲ။ သတ္တလောကဆိုတဲ့ သူ့နယ်ပယ်မှာနေရင် ဘယ်သူမှ မရှောင်နိုင်ဘူး။ တွေ့ရတာ ချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် (လောကဓမ္မ၊ ရှောင်မရ၊ မုချတွေ့စမြဲ)လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

လောကဓမ္မ၊ ရှောင်မရ၊ မုချတွေ့စမြဲ။ (ဆို)

ရဟန္တာမှာ မတုန်လှုပ်

လောကဓမ္မဟိ-လောကဓံတရား ရှစ်ပါးတို့နှင့်၊ ဖုဋ္ဌဿ-တွေ့သော၊ ဝါ-လောကဓံတရား ရှစ်ပါးတို့က တွေ့ထိ နှိပ်စက်အပ်သော၊ ယဿ-အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ နကမ္မတိ-မတုန်မလှုပ်၊ လောကဓံရှစ်ပါးနဲ့ တွေ့ရတဲ့ အခါမှာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်နှလုံးဟာ တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိဘဲ တည်တံ့နေပါတယ်-တဲ့။ ကောင်းတာတွေကို တွေ့ရလို့လည်း ဝမ်းမြောက်တက်ကြွပြီး တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘူး။ ဆိုးတာတွေကို တွေ့ရလို့လည်း နှလုံးမသာဖြစ်ခြင်း၊ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းခြင်း မရှိဘူး။ သာမန် ရိုးရိုးအာရုံနဲ့ တွေ့ရသလိုပဲ၊ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိဘဲ တည်မြဲတည်နေပါတယ်တဲ့။ သိပ်ကောင်းတာပဲ။ ရဟန္တာသာမဟုတ်ဘူး။ အနာဂါမ်ဆိုရင်လည်း တော်တော်သည်းခံနိုင်ပါပြီ။ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသလောက် ဖြစ်နေပါပြီ။ ရူပရာဂနဲ့ အရူပရာဂရှိနေသေးတဲ့အတွက် ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝနဲ့စပ်ပြီး သာယာမှု၊ ဝမ်းမြောက်မှု ဖြစ်နိုင်သေး ပေမယ့် ဒေါသက ကင်းနေတဲ့အတွက် နှလုံးမသာမှု၊ ဝမ်းနည်းမှုကတော့ လုံးဝမရှိတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အနာဂါမ်မှာလည်း စိတ်နှလုံး တုန်လှုပ်မှုဟာ မရှိသလောက်ဘဲ သက်သာနေပါပြီ။

သောတာပန်လည်း ငိုသေးသည်

သောတာပန် သကဒါဂါမ်များမှာတော့ ကာမရာဂမကင်းသေးတဲ့အတွက် လောကဓံအကောင်းတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါ နှစ်သက်သာယာပြီး ဝမ်းမြောက်တက်ကြွတန်သလောက်တော့ တက်ကြွပေလိမ့်ဦးမယ်။ ဗျာပါဒ ဒေါသ မကင်းသေးတဲ့အတွက် လောကဓံ အဆိုးတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါ နှလုံးမသာမှု၊ စိတ်ပျက်မှု၊ ဝမ်းနည်းမှုလည်း ဖြစ်တန်သလောက်တော့ ဖြစ်ပေလိမ့် ဦးမယ်။ ဒါကြောင့် အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးမှာ သုမနာဒေဝီဆိုတဲ့ သမီးငယ် သေဆုံးသွားတာ အကြောင်းပြုပြီး နှလုံး မသာခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ ငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်း ဖြစ်ရတယ်။ ဝိသာခါမှာလည်း မြေးမ သေဆုံးသွားတဲ့အတွက် နှလုံးမသာ ခြင်း ဖြစ်ရတယ်။ အရှင်အာနန္ဒာမှာလည်း ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီးမှာ ငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သောတာပန် သကဒါဂါမ်များမှာ တရားက သိတန်သလောက် သိပြီးဖြစ်နေတဲ့အတွက် တော်တော်တော့ သည်းခံနိုင်နေပါပြီ။ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သောကပရိဒေဝတွေကို ပယ်ဖျောက်ဖို့ရာ လွယ်ကူနေပါပြီ။ တော်တော်သက်သာရာ ရနေပါပြီ။ ပုထုဇဉ်တောင် မှ တရားနှလုံးသွင်းအားထုတ်ထားတဲ့သူဆိုရင် ကိုယ့်တရားနဲ့ဖြေဖျောက်ပြီးသက်သာခွင့်ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လောကဓံ တရားဆိုးတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါမှာ အားထုတ်ထားတဲ့တရားနဲ့ ဖြေဖျောက်ရတယ်။ ဒီလိုအခါမှာ တရားမှတစ်ပါး အားကိုးစရာ မရှိဘူး။ အကယ်၍လောကရေးဖက်ကအားထုတ်လို့ လောကဓံအဆိုးမှလွတ်မြောက်နိုင်တဲ့နည်းလမ်းရှိ သေးရင်တော့ တတ်နိုင် သမျှနည်းမျိုးစုံနဲ့ အားထုတ်ကာကွယ်ရပါတယ်။ အဲဒီလိုလောကဖက်က နည်းလမ်းတွေနဲ့ မကာကွယ်၊ မတားမြစ်နိုင်တော့ဘူး ဆိုတဲ့အခါကျတော့ ကိုယ့်တရားကိုပဲ အားကိုးရတယ်။ ကိုယ့်တရားနဲ့ နှလုံးသွင်းပြီး စိတ်နှလုံး သာမှုတွေကို ပယ်ဖျောက် ရတယ်။

တရားလည်း အားမထုတ်ဘူးလို့၊ သို့မဟုတ် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အားမထုတ်ဘူးလို့ တရားအားထုတ်မှုဖြင့် မပယ်ဖျောက် နိုင်ဘူးဆိုရင် ယောနိသောမနသိကာရ နဲ့အသင့်အတင့်နှလုံးသွင်းပြီးပယ်ဖျောက်ရတယ်။ လောကဓံတရားဆိုတာ ဘုရားရဟန္တာ များတောင်မှ မရှောင်နိုင်ဘူး။ တွေ့ကြသေးတာပဲ။ ငါလိုလူ ဘယ်မှာမတွေ့ဘဲရှိမှာလဲ ဘုရားရဟန္တာ အရှင်မြတ် တွေဟာ ဒီလောကဓံတရားတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါ မတုန်မလှုပ် သည်းခံတော်မူနိုင်ကြတယ်။ ငါလည်း ဘုရားရဟန္တာများလို သည်းခံမယ်။ စိတ်နှလုံးမသာခြင်းကို မဖြစ်စေရအောင် ဖြစ်ရင်လည်း ကြာရှည်စွာ မဖြစ်စေရအောင် စောင့်ရှောက်မယ်။ ဒီလိုစောင့်ရှောက် ခြင်းဖြင့် ဘုရားရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့၏ ဂုဏ်တစ်စိတ်တစ်ဒေသနှင့် ပြည့်စုံစေရမယ်။ စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ပြီး နှလုံးမသာမှုကို ပယ်ဖျောက်ရတယ်။ အဲဒီလို ပယ်ဖျောက်နိုင်ဖို့က အရေးကြီးပါတယ်။

အကောင်းဆုံး မင်္ဂလာ

လောကဓမ္မေဟိ ဖုဋ္ဌဿ-လောကဓံတရား ရှစ်ပါးတို့နှင့်တွေ့သော၊ ဝါ-လောကဓံ တရားရှစ်ပါးတို့က ဆွယ်နှိပ်စက် အပ်သော၊ ယဿ-အကြင်ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏။ စိတ္တံ-စိတ်နှလုံးသည် နကမ္ပတိ-မတုန်လှုပ်၊ အသောကံ-စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းလည်း မရှိ၊ (လောကဓံအဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါမှာ “ရှေးကကောင်းနေတာပဲ ယခုအဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ရတယ်။ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်း”လို့ ဒီလို စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းလည်း မရှိဘူးတဲ့၊ သိပ်ကောင်းတာပဲ။) ဝိရဇံ-ကိလေသာဟူသော မြူလည်းမရှိ။ (လောကဓံ အကောင်းတွေနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် နှစ်သက်သာယာတဲ့ ရာဂကိလေသာ မြူအညစ်အကြေး မလူးလဲဘဲ စိတ်ဟာစင်ကြယ် နေတယ်။ လောကဓံ အဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် စိတ်ပျက်စိတ်ဆိုးမှု၊ သည်းမခံနိုင်မှု ဒေါသကိလေသာ အညစ်အကြေး မလူးလဲဘဲ စင်ကြယ်မြဲ စင်ကြယ်နေပါတယ်တဲ့။ သိပ်ကောင်းတာပဲ။) ခေမံ-ကြောက်ဖွယ် ဘေးရန်လည်းမရှိ၊ (ကြောက်ဖွယ် လောကဓံအဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် ကြောက်ရွံခြင်း၊ ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိဘူး။ ဘေးရန်မရှိတဲ့ အခါလိုပဲ စိတ်နှလုံးဟာ ကြည်လင်မြဲ ကြည်လင်နေပါတယ်တဲ့။ ဒါလည်း သိပ်ကောင်းတာပဲ။) ဧတံ-ဤစိတ်နှလုံးမတုန်လှုပ်ခြင်း၊ မစိုးရိမ်ခြင်း၊ ကိလေသာမြူကင်းခြင်း၊ ဘေးရန်ကင်းခြင်းသည်၊ ဥတ္တမံ မြတ်သော၊ မင်္ဂလံ-ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း မင်္ဂလာမည်၏-တဲ့။

ဒါကတော့ မင်္ဂလာဟူသမျှထဲမှာ အကောင်းဆုံးမင်္ဂလာပါပဲ။ ဒီမင်္ဂလာက ရဟန္တာမှာမှ ကောင်းကောင်းကြီး ပြည့်စုံ ပါတယ်။ ဒီမင်္ဂလာနဲ့ ကောင်းကောင်းကြီး ပြည့်စုံနေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပရိနိဗ္ဗာန် မစံမီအတွင်းလည်း စိတ်တက်ကြွပြီး တုန်လှုပ်ခြင်းလည်း မရှိဘူး။ စိတ်ဆင်းရဲပြီး တုန်လှုပ်ခြင်းလည်း မရှိဘူး။ စိုးရိမ်စရာတွေရှိပေမယ့်လည်း မစိုးရိမ်ဘူး။ ဘေးရန် အန္တရာယ်တွေနဲ့ တွေ့ပေမယ့်လည်း ကြောက်လန့်ခြင်း မရှိဘူး။ တစ္ဆေမကြောက်တဲ့သူကို တစ္ဆေချောက် သလို ရှိမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် စိတ်နှလုံးဟာ ညစ်နွမ်းခြင်းမရှိဘဲ အမြဲတမ်း စင်ကြယ်နေတယ်။ အမြဲတမ်း စိတ်ချမ်းသာ နေတယ်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့ နောက်မှာတော့ လောကဓံတရားတွေလည်း မတွေ့ရတော့ဘူး။ ကိုယ်ဆင်းရဲလည်း မရှိတော့ဘူး။ ဘာဆင်းရဲ မှမရှိတော့ဘူး။ အမြဲတမ်း အစဉ်ထာဝရ အေးငြိမ်းချမ်းသာသွားတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီမင်္ဂလာကနောက်ဆုံး နိဂုံးချုပ်အနေ နဲ့ထားပြီး မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူခဲ့ပေတာပဲ။

ယခု တရားအားထုတ်နေကြတာဟာလည်း ဒီမင်္ဂလာကိုရအောင်လို့ အားထုတ်နေကြတာပဲ။ ယခု ဒီမှာ ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်ခိုက် တရားတွေကိုလိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေတာနဲ့ ဒီမင်္ဂလာတရားနဲ့ ဘယ်လိုဆိုင်သလဲဆိုရင် ဖြစ်ခိုက်တရားတွေကို လိုက်ပြီး

ရှုမှတ်နေတော့ မိမိတို့သန္တာန်က ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အမှန်အတိုင်း သိရတယ်။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲဘူး။ ဆင်းရဲ အစုမူပဲ ဘာမှအားကိုးစရာ မရှိဘူး။ အသက်ရှင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါရယ်လို့လည်း မရှိဘူး။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောမျှ ပဲဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိရတယ်။ သူတစ်ပါးသန္တာန်က ရုပ်နာမ်တရားတွေကိုလည်း ဒီလို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောမျှပဲလို့အမှန်အတိုင်းသိရတယ်။ ဒီလိုသိရတဲ့အတွက် လောကဓံတရားတွေနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါ သည်းခံနိုင် တယ်။

ဒီလိုတရားနုလုံးသွင်းမှု၊ အားထုတ်မှုမရှိတဲ့ သူတွေမှာတော့ ရုပ်ကိုယ်ကြီးရော သိသိနေတဲ့စိတ်ရော ငယ်ငယ် ကတည်းက အမြဲတမ်းတည်နေတဲ့ ငါကောင်ပဲလို့ ထင်မှတ်နေတယ်။ ကောင်းတာတွေနဲ့တွေ့တဲ့အခါ ငါပဲ ကောင်းစားချမ်းသာ နေတယ်လို့ ဒီလိုကို ထင်မှတ်နေတယ်။ မကောင်းတာတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါ ငါပဲဆင်းရဲနေတယ်လို့ ဒီလိုကို ထင်မှတ်နေတယ်။ စပ်ဆိုင်တဲ့သက်ရှိသက်မဲ့ ဝတ္ထုတွေကိုလည်း ငါ့ဟာငါ့ဟာလို့ ထင်မှတ်စွဲလန်းနေကြတယ်။ ဒါကြောင့် လောကဓံ အကောင်း တွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါမှာ ဝမ်းမြောက်ပြီး စိတ်တက်ကြွနေတယ်။ လောကဓံအဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါမှာလည်း ဝမ်းနည်းပြီး စိတ်နည်းကကျဆင်းနေတယ်။ သည်းမခံနိုင်ဘူး။ အဲဒီလိုတရားသိ သူနဲ့ တရားမသိသူ ထူးခြားပုံကို ထင်ရှားသိရအောင် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဆက်လက်ပြီး မေးမြန်းဟောကြားတော်မူပါတယ်။

မေးခွန်းတော်

အသုတဝတော ဘိက္ခုဝေ ပုထုဇ္ဇနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ လာဘောပိ အလာဘောပိ ယသောပိ အယသောပိ နိန္ဒာပိ ပသံသာပိ သုခမ္ပိ ဒုက္ခမ္ပိ၊ သုတဝတောပိ ဘိက္ခုဝေ အရိယသာဝကဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ လာဘောပိ အလာဘောပိ ယသောပိ အယသောပိ နိန္ဒာပိ ပသံသာပိ သုခမ္ပိ ဒုက္ခမ္ပိ၊ တတြဘိက္ခုဝေကော ဝိသေသော ကောအဓိပ္ပယာသော ကိ နာနာကရဏံသုတဝတော အရိယသာဝ ကဿ အသုတဝတာ ပုထုဇ္ဇနေန။

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ အသုတဝတော-သုတမရှိသော ဝါ အကြားအမြင် မရှိသော၊ ပုထုဇ္ဇနဿ-ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ လာဘောပိ လာဘ်ရခြင်းသည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ်၏။ အလာဘောပိ လာဘ်မရခြင်းသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ယသောပိ အခြေအရံများခြင်းသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ အယသောပိ အခြေအရံမဲ့ခြင်းသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ နိန္ဒာပိ-အကဲ့ရဲ့ ခံရခြင်းသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ပသံသာပိ အချီးမွမ်းခံရခြင်းသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ သုခမ္ပိ ချမ်းသာလည်းဖြစ်ပေါ်၏။ ဒုက္ခမ္ပိ ဆင်းရဲလည်းဖြစ်ပေါ်၏။ ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့ သုတဝတောပိ အရိယသာဝကဿ-အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာသာဝ ကအားလည်း၊ လာဘောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-လာဘ်ရခြင်းလည်းဖြစ်ပေါ်၏။ အလာဘောပိ-လာဘ်မရခြင်းလည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ယသောပိ-အခြေအရံများ ခြင်းလည်းဖြစ်ပေါ်၏။ အယသောပိ-အခြေအရံမဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ နိန္ဒာပိ-အကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း လည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ပသံသာပိ-အချီးမွမ်းခံရခြင်းလည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ သုခမ္ပိ-ချမ်းသာလည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ဒုက္ခမ္ပိ-ဆင်းရဲလည်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ဘိက္ခုဝေ ရဟန်းတို့ တတြ-ထိုသို့အကြားအမြင်ရှိသူ၊ မရှိသူ-၂ဦးလုံးမှာ လောကဓံတရား ဖြစ်ပေါ်ရာ၌၊ သုတဝတော အရိယသာဝကဿ-အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာသာဝက၏ အသုတဝတာ ပုထုဇ္ဇနေန-အကြားအမြင် မရှိသော ပုထုဇဉ်နှင့် ကောဝိသေသော အထူးကား အဘယ်ပါနည်း။ အဘယ်သို့ ထူးခြားပါသနည်း။ ကောအဓိပ္ပယာသော ထူးကဲသော လုံ့လ ပယောဂကား အဘယ်ပါနည်း။ လုံ့လပြုမှုအဘယ်သို့ ထူးကဲပါသေးသနည်း။ ကိ နာနာကရဏံ-အထူးပြု ကြောင်း၊ ကွဲပြားကြောင်းကား အဘယ်ပါနည်း။ အဘယ်သို့ ကွဲပြားပါသနည်း-တဲ့။

အတိုချုပ်ဆိုလိုတာကတော့ အကြားအမြင်မရှိတဲ့ ပုထုဇဉ်မှာလည်း လာဘ်ရခြင်း၊ လာဘ်မရခြင်း အစရှိတဲ့ လောကဓံ တရား ရှစ်ပါးလုံးဖြစ်တာပဲ။ ဒါကြောင့် လောကဓံတရားရှစ်ပါးလုံး ဖြစ်ပေါ်တယ်။ အကြားအမြင်ရှိတဲ့ အရိယာသာဝ ကမှာလည်း အဲဒီလောကဓံတရား ရှစ်ပါးလုံး ဖြစ်ပေါ်ပုံချင်းကတော့ အတူတူပဲ။ အဲဒီလိုဖြစ်ပေါ်ရာမှာ အကြားအမြင် မရှိတဲ့ သူနဲ့ ရှိတဲ့သူမှာ ဘာထူးသေးသလဲ-လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီလို အကြားအမြင်ဆိုတဲ့-သုတက အာဂမသုတနဲ့ အဓိဂမ သုတရယ်လို့ ဒီလို ၂မျိုးရှိတယ်။ အဲဒီ ၂မျိုးထဲက အာဂမသုတဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့တရားတွေကို ကြားနာမှတ်သားထားဖူးတာကိုပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီသုတ်အရ ကြားနာမှတ်သားထားဖို့ လိုတာကတော့ လောကဓံတရားအကြောင်း၊ ဒီလောကဓံတရားတွေကို ဘယ်သူမှ မရှောင်နိုင်ဘဲ တွေ့ရမြဲဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ အနိစ္စတရား ဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ မိမိရော သူတစ်ပါးရော ရုပ်နာမ် ၂-ပါး၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောမျှဖြစ်တဲ့အကြောင်း စသည်ကို ကြားနာမှတ်သားထားဖူးဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီလို ကြားနာမှတ်သားထားဖူးလို့ရှိရင် အာဂမသုတခေါ်တဲ့ အကြားနဲ့ပြည့်စုံသည် မည်ပါတယ်။ အဓိဂမသုတ ဆိုတာကတော့ ရုပ်နာမ် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောတွေ။ သစ္စာ ၄-ပါးတရားတွေကို ဝိပဿနာဉာဏ်၊ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် တွေ့သိမြင်တာကို ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်တွေ့သိမြင်ရင် အဓိဂမသုတခေါ်တဲ့ အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသည် မည်ပါတယ်။ အဲဒီ အကြားအမြင် ၂-ပါးလုံး မရှိတဲ့သူနဲ့ ရှိတဲ့သူမှာ လောကဓံတရားရှစ်ပါးနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါ ဘယ်လိုထူးခြားသလဲ-လို့ မြတ်စွာဘုရားက မေးမြန်းတော် မူပါတယ်။ အဲဒီတော့ ရဟန်းတော်များက ဒီလို ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြပါတယ်။

ရဟန်းတော်များက လျှောက်ထားကြပုံ

ဘဂဝံမူလကာ နော ဘန္တေ ဓမ္မာ ဘဂဝံနေတ္ထိကာ
ဘဂဝံပဋိသရဏာ၊ သာဓု ဝတ ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ ယေဝ
ပဋိဘာတု ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော၊ ဘဂဝတော
သုတွာ ဘိက္ခု။ ဓာရေဿန္တိ။

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ နော-အကျွန်ုပ်တို့၏၊ ဓမ္မာ-သိရသော တရားတို့သည်၊ ဘဂဝံမူလကာ-မြတ်စွာဘုရားလျှင် မူလရင်းရှိကြပါသည် ဘုရား။ ဘဂဝံနေတ္ထိကာ-မြတ်စွာဘုရားလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကြပါသည်ဘုရား။ ဘဂဝံပဋိသရဏာ-မြတ်စွာဘုရားလျှင် ကိုးကွယ်အားထားရာ ရှိကြပါသည်ဘုရား။ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော-မိန့်ဆို မေးမြန်းအပ်သော ထိုစကား၏အနက်သည် ဘဂဝန္တံယေဝ-မြတ်စွာဘုရားအားသာလျှင် ပဋိဘာတု-ဟောရန် ဉာဏ်၌ထင်ပေါ် ပါစေ။ ဝါ-ဉာဏ်ထင်ပေါ်၍ ဟောတော်မူပါလျှင် သာဓုဝတ-ကောင်းပါလိမ့်မည်-အရှင်ဘုရား။ ဘဂဝါတာ-မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို၊ သုတွာ ကြားနာကုန်၍၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းတို့သည် ဓာရေဿန္တိ-ဆောင်ထားကြပါလိမ့်မည်-အရှင်ဘုရားတဲ့။

အတိုချုပ်ဆိုလိုတာကတော့ တပည့်တော်တို့ တရားတွေကို သိနားလည်ကြရတာဟာ မြတ်စွာဘုရားဟောလို့ သိရ ပါတယ်။ တပည့်တော်တို့ သိရတဲ့တရားတွေဟာ မြတ်စွာဘုရားလျှင် အရင်းခံရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယခုမေးတဲ့တရားရဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မြတ်စွာဘုရားပင် ဖြေရှင်းဟောကြားတော်မူပါ။ တပည့်တော်တို့ ရဟန်းတွေကတော့ မြတ်စွာဘုရား တရားစကားတော်ကို ကြားနာမှတ်သားပြီး ဆောင်ထားကြပါမည်ဘုရား-လို့ လျှောက်ကြပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဖြေရှင်းဟောကြားတော်မူတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ဖြေရှင်းချက်

အဿုတဝတော ဘိက္ခဝေ ပုထုဇ္ဇနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ လာဘော၊
သောနက္ကတိ ပဋိသဉ္ဇိက္ကတိ ဥပ္ပန္နော ခေါ မေ အယံ လာဘော၊
သော စ ခေါ အနိစ္စော ဒုက္ခော ဝိပရိ ဏာမဓမ္မော တိ ယထာ
ဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ-အကြားအမြင်မရှိသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ လာဘော- လာဘ်ရမှုသည် ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ်၏။ သော-ထိုလာဘ်ရသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် နက္ကတိ ပဋိသဉ္ဇိတိ-ဤသို့ မဆင်ခြင်၊ မစဉ်းစားမိ၊ မေ-ငါ့အား၊ လာဘော-လာဘ်ရခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပြီ။ သောစ ခေါလာဘော-ထိုလာဘ် ရခြင်းသည်လည်း၊ အနိစ္စော-မမြဲသောတရားပါတကား။ ဒုက္ခော-ဆင်းရဲပါတကား။ ဝိပရိဏာမဓမ္မောတိ-ပြောင်းလဲ သောတာပန်လည်းငိုသေးသည် ၂၅ လောကဓံတရားတော် ၂၄ ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိသော တရားပါတကားဟူ၍ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ နပ္ပဇာနာတိ-မသိဘဲ ရှိလေတော့၏။

ဆိုလိုတာကတော့-အကြားအမြင်မရှိတဲ့ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ လာဘ်ရခြင်းဆိုတဲ့ လောကဓံတရားနဲ့ တွေ့ရတယ် ဆိုပါ တော့။ ဒါတွေလည်း တွေ့ရခဲတာမဟုတ်ပါဘူး။ ကံအကျိုးပေး ကောင်းနေတဲ့သူတွေမှာ နေ့စဉ်လိုလိုပဲ တွေ့နေကြရတာ တွေပါ။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ဥစ္စာ၊ ဆန်ရေစပါး၊ စားစရာ၊ သုံးစရာအသုံးအဆောင် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ယာဉ်၊ ရထား၊ အိမ်လယ်ယာစသည် ဒီလိုဟာတွေကိုရအောင် ရှာလည်းရှာနေကြတယ်။ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ရလည်းရနေကြ တယ်။ ပင်ပင်ပန်းပန်း အားမထုတ်ရဘဲနဲ့ အလွယ်တကူ ရတာလည်း ရှိတယ်။ ပင်ပင်ပန်းပန်းအားထုတ်ပြီးမှ ရတာလည်း ရှိတယ်။ အရောင်းအဝယ် စက်ရုံအလုပ်ရုံကြီးတွေနဲ့ အောင်မြင်ထမြောက်ပြီး ရတာလည်းရှိတယ်။ အဲဒီလိုဝင်ငွေကောင်းပြီး လာဘ်ရတဲ့အခါမှာ အကြားအမြင်မရှိတဲ့သူက ဒီလိုမစဉ်းစားမိ၊ မဆင်ခြင်မိဘူးတဲ့။ စဉ်းစားဆင်ခြင်ပုံကတော့ ငွေတွေ၊ ရွှေတွေ အစရှိတဲ့ အသုံးအဆောင်တွေ ဒီပစ္စည်းတွေကို ယခုငါရလာတယ်။ ဒါဟာ လာဘာ-လာဘ်ရခြင်းဆိုတဲ့ လောကဓံတရားပဲ။ ဒီရလာတဲ့ ပစ္စည်းတွေဟာ အမြဲတည်နေကြမှာ မဟုတ်ဘူး။ သုံးစွဲလို့လည်း ကုန်သွားနိုင်တယ်။ ရေ၊ မီး၊ မင်း၊ ခိုးသူစသော ရန်သူမျိုး ငါးပါးကြောင့်လည်း ပျက်စီးသွားနိုင်တယ်။ အလုပ်အကိုင် အဆင်မပြေလို့လည်း ကုန်ဆုံးသွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲတဲ့ အနိစ္စတရားတွေပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဒီရုပ်ပစ္စည်းတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့လည်း မမြဲတဲ့ အနိစ္စတရားတွေပဲ။ ဒီပစ္စည်းတွေရဲ့ ပိုင်ရှင်လို့ဆိုရတဲ့ မိမိသန္တာန်က ရုပ်နာမ်တရားတွေလည်း မမြဲတဲ့ အနိစ္စတရားတွေပဲ-လို့ ဒီလိုလည်း သူက မစဉ်းစား၊ မဆင်ခြင်မိဘူး။ နောက်ပြီးတော့ မမြဲတဲ့အတွက် နှစ်သက်သာယာဖွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေ မကောင်းတာတွေပဲ။ ရလာတဲ့ ဒီပစ္စည်းတွေအကြောင်းပြုပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နိုင်တဲ့အတွက်လည်း ဆင်းရဲတွေပဲလို့ ဒီလိုလည်း သူကမစဉ်းစား၊ မဆင်ခြင်မိဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ရလာတဲ့ ဒီပစ္စည်းတွေဟာ မတည်မမြဲ ပြောင်းလဲတတ်တဲ့ သဘောရှိတယ်။ ယခု ကိုယ့်ဟာ

ဖြစ်နေပေမယ့်လို့ တော်တော်ကြာရင် သူများဟာလည်း ဖြစ်သွားနိုင်တယ်လို့ ဒီလိုလည်းသူက မစဉ်းစား မဆင်ခြင်မိဘူး။ အကြားအမြင်မရှိတဲ့အတွက် အဲဒီလိုဆင်ခြင်ရမှန်းတောင်သူကမသိဘူး။ ဟုတ်တယ် ဗုဒ္ဓသာသနာမတွန်းကားတဲ့ အရပ်ဒေသ မှာဆိုရင် ဒီလိုတရားကို ကြားတောင်မကြားဘူးကြဘူး။ ဗုဒ္ဓသာသနာထွန်းကားနေတဲ့ ဒီမြန်မာပြည်မှာတောင် တစ်ချို့က မကြားဘူးရှာကြဘူး။ မကြားဘူးလို့ မသိတော့ မဆင်ခြင်တတ်ဘူးပေါ့။ မဆင်ခြင်တော့ အဲဒီ လာဘ်လာဘနဲ့စပ်ပြီး သိသင့်သိထိုက်တဲ့ အမှန်တရားတွေကို မသိရဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်။

ထို့အတူပဲ အလာဘာ-လာဘ်မရခြင်းဆိုတဲ့ လောကဓံနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါမှာလည်း အဲဒီလာဘ်မရတာရယ် ရပြီးသားတွေ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားတာရယ် အဲဒါတွေနဲ့စပ်ပြီးတော့ မမြဲတဲ့သဘော၊ ဆင်းရဲသဘော၊ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ သဘော တွေကို မဆင်ခြင်မိဘူး။ မဆင်ခြင်တဲ့အတွက် အမှန်တရားတွေကို မသိဘဲဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီလိုမသိတော့ ဘယ်လိုဖြစ်တတ် သလဲဆိုရင် အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဆက်ပြီးတော့ ဟောတော်မူပါတယ်။

တဿ-ထိုသို့ သဘောမှန်ကိုမသိသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ စိတ္တံ-ကြည်လင်ကောင်းမြတ်သော စိတ်ကို၊ လာဘောပိ- လာဘ်ရခြင်းကလည်း၊ ပရိယာဒါယ-အကြွင်းမဲ့ယူ၍၊ ဝါ-ကုန်ပျောက်စေ၍၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏။ အလာဘောပိ စိတ္တံပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ-လာဘ်မရခြင်းကလည်း ကောင်းတဲ့စိတ်ကို ကုန်ပျောက်စေ၍ တည်၏-တဲ့။

လာဘ်ရတာကိုရော၊ ရလာတဲ့ပစ္စည်းတွေကိုရော၊ မမြဲဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ တရားပဲလို့ မဆင်ခြင် မိလို့ အမှန်အတိုင်းမသိတဲ့သူမှာ အဲဒီလိုချည်း အမြဲတမ်း ရနေလိမ့်မယ်လို့လည်း မျှော်လင့်နေတတ်တယ်။ အဲဒီရလာတဲ့ ပစ္စည်းတွေကိုလည်း ကိုယ်တစ်ဦးတည်းပိုင်အနေနဲ့ အမြဲတည်နေလိမ့်မယ်လို့လည်း အထင်ရောက်ပြီး၊ ဝမ်းမြောက်တက်ကြွ တဲ့စိတ်တွေချည်း စဉ်းစားမိတိုင်း ဖြစ်နေတတ်တယ် ဒါကြောင့် အဲဒီလိုအချိန်အခါတွေမှာ ကြည်လင်ကောင်းမြတ်တဲ့ ကုသိုလ် စိတ်ဟာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲရှိနေတယ်။ တရားနာဖို့၊ တရားအားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်းရင် အလုပ်ကိစ္စတွေက များနေလို့၊ မအား သေးဘူးလို့တောင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကပြောတတ်သေးတယ်။ အဲဒါဟာ ကောင်းမြတ်တဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်ရမည့်အစား လာဘ်လာဘ နဲ့စပ်တဲ့ စိတ်က သူချည်းနေရာယူပြီးတည်နေတာပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင် အဲဒီစိတ်ကောင်းတွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ကုန်ပျောက်အောင်လုပ်ပြီး သူက တည်နေတာပါပဲ။

အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မှာ လာဘ်မရရင်လည်း သည်းမခံနိုင်ဘူး။ ရပြီးသားပစ္စည်းတွေ ဆုံးပါးသွားရင်လည်း သည်းမခံနိုင်ဘူး။ သူများတွေတော့ ရကြတယ်။ ငါတော့ မရဘူးလို့ ဒီလိုစဉ်းစားပြီးတော့လည်း စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းနေတတ်တယ်။ ငါ့ဥစ္စာ တွေကုန်ပါပြီ။ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်း စသည်ဖြင့် စဉ်းစားပြီးတော့လည်း စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို စိတ်ပျက် ဝမ်းနည်းနေရင်လည်း ကောင်းမြတ်တဲ့ ကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ အဲဒီမရတာနဲ့ ဆုံးပါးတာတွေကို ထပ်တလဲလဲ စဉ်းစားပြီး အချိန်ကုန်နေတတ်တယ်။

အဲဒီလို လာဘ်ရရင်လည်း ဝမ်းသာနေတာ။ လာဘ်မရပြန်တော့ ဝမ်းနည်းနေတာတွေဟာ လာဘ်လာဘ ပစ္စည်းဥစ္စာ တွေနဲ့ လိုက်လျောပြီး အမြတ်တနိုး မက်မောနေတာ။ ပစ္စည်းဥစ္စာဆုံးပါးတာနဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး စိတ်ပျက်နေတာ တွေပါဘဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောပြန်ပါတယ်။

သော-ထိုသို့ရရင် ဝမ်းသာ၊ မရရင် ဝမ်းနည်းနေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပ္ပန္နံလာဘံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော လာဘ်လာဘ ပစ္စည်းဥစ္စာကို အနုရုဇ္ဈတိ-လိုက်လျောနှစ်သက်ကာ သာယာမြတ်နိုးလျက်ရှိ၏။ အလာဘော-မရခြင်း၊ ဆုံးပါး ပျက်စီးခြင်း၌ ပဋိဝိရုဇ္ဈတိ-ဝမ်းနည်းစိတ်ပျက် ဆန့်ကျင်လျက်ရှိ၏။ (ရတာကိုတော့ နှစ်သက်သဘောကျ အားရနေတယ်။ မရတာ ဆုံးပါး တာကိုတော့ အမျက်ထွက်ပြီး စိတ်ပျက်နေတယ်။ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်း၊ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်းနဲ့ အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ခလုတ် တိုက်သလို ဆန့်ကျင် ထိခိုက်နေတယ်။)

ဆင်းရဲမှ မလွတ်

ဧဝံ-ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အနုရောဓ-ဝိရောဓသမာပန္နော-ရရင်နှစ်သက် မရရင်၊ ဆုံးပါးရင် စိတ်ပျက်ဆန့်ကျင် ခြင်းသို့ ရောက်နေသော၊ သော-ထိုသို့သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် န ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ-ဘဝအသစ် ဖြစ်ခြင်းမှမလွတ်၊ ဇရာယမရဏေန-အိုခြင်း၊ သေခြင်းမှ မလွတ်၊ သောကေဟိပရိဒေဝေဟိ-စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း၊ ငိုကြွေးရခြင်းတို့မှ မလွတ်၊ ဒုက္ခေဟိ ဒေါမနုဿေဟိ-ဆင်းရဲခြင်း နှလုံးမသာခြင်းတို့မှ မလွတ်၊ ဥပါယာသေဟိ-စိတ်နှလုံး၏ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းတို့မှ၊ န ပရိမုစ္စတိ-မလွတ်၊ န ပရိမုစ္စတိ ဒုက္ခသွာတိ-ဆင်းရဲဟူသမျှမှ မလွတ်ဟူ၍ ဝဒါမိ-ငါဘုရား ဧကန်ဟောဆို၏ တဲ့။

ဒီပါဠိအနက်ကတော့-ထင်ရှားနေပါပြီ။ ပစ္စည်းဥစ္စာရတဲ့ အခါ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်နေတယ်။ မရတဲ့အခါ၊ ရပြီးဥစ္စာ တွေ ဆုံးပါးပျက်စီးသွားတဲ့အခါ စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းနေတယ်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ အချိန်မှ မရှိတော့ဘဲ။ နှစ်သက်

ဝမ်းမြောက်တဲ့အခါ လောဘတွေ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းနေတဲ့အခါ ဒေါသတွေမပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသတွေနဲ့သာအချိန်ကုန်နေတယ်။ သာသရာဝဋ်ဆင်းရဲက လွတ်မြောက်စေနိုင်တဲ့ဘာဝနာကုသိုလ်ကို ပွားစေဖို့ အချိန်အခွင့်ကို သူ့မှာ မရနိုင်ဘူး။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက ဘယ်လိုနည်းနဲ့လွတ်မလဲ မလွတ်နိုင်ဘူးပေါ့။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်းစသော ဆင်းရဲအပေါင်းမှ မလွတ်နိုင်ဘူးလို့ ဟောတော်မူတပဲ။ အဲဒီထဲမှာ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း၊ စိတ်နလုံးမသာခြင်း၊ စိတ်၏ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်းဆိုတဲ့ ဆင်းရဲတွေကတော့ လာဘ်မရခြင်း၊ ဆုံးပါးခြင်းနဲ့စပ်ပြီး စိတ်ပျက်တဲ့သူမှာ ယခု မျက်မှောက်မှာပဲ တွေ့နေရပါတယ်။ သူကကို သဘောကျလို့ လက်ခံယူနေတာနဲ့ တူနေပါတယ်။ လာဘ်မရတာ၊ ပျက်စီးဆုံးပါးတာကို နှလုံးမသွင်းဘဲ လျစ်လျူရှုထားလိုက်မယ်ဆိုရင် သက်သာစရာ အကြောင်း ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရလာတဲ့ပစ္စည်းတွေကို စောင့်ရှောက်ရလို့ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ ဆုံးပါးသွားရတဲ့ ပစ္စည်းတွေနဲ့ စပ်ပြီးတော့ မအိပ်နိုင်၊ မစားနိုင်ဖြစ်ပြီး ခံစားရတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲဆိုတာတွေကိုလည်း မျက်မှောက်မှာပဲ တွေ့ရ တတ်သေးတယ်။ အဲဒီဆင်းရဲတွေမှလည်း ခုနကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း လျစ်လျူရှုထားလိုက်ရင် လွတ်မြောက်စရာ အကြောင်း ရှိပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ လာဘ်ရခြင်း-လာဘ်မရခြင်း ဆိုတဲ့ လောကဓံတရား ပထမတစ်စုံနဲ့စပ်ပြီး အကြားအမြင်မရှိတဲ့ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဆင်းရဲတွေရပုံ၊ သံသရာဆင်းရဲတွေမှ မလွတ်ပုံကို ပြဆိုတဲ့ စကားတွေဖြစ်ပါတယ်။ ကျန်တဲ့ လောကဓံတရား ၃-စုံနဲ့ စပ်ပြီးတော့ ဆင်းရဲတွေရပုံ၊ ဆင်းရဲမှ မလွတ်ပုံတွေကိုလည်း နည်းတူပဲ သိနိုင်ပါတယ်။ ယခု အကျဉ်းချုပ်လောက်ပဲ ပြောသွားမယ်။

ယသနဲ့ အယသ

အကြားအမြင်မရှိတဲ့ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အခြွေအရံနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အခါ နှစ်သက်အားရ သဘောကျပြီး ဝမ်းမြောက် ပျော်ရွှင်နေတယ်။ အိမ်ထောင်ဖက် ရတဲ့အခါ၊ သားသမီးရတဲ့အခါ၊ တပည့်ပရိသတ်တွေရတဲ့အခါ-အဲဒီလို အခါမျိုးမှာ အားရ ဝမ်းမြောက်နေတတ်တယ်။ အဲဒီအခြွေအရံတွေနဲ့ အမြဲတမ်း အတူနေရမည့်အနေမျိုး အထင်ရောက်နေတတ်တယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမဓမ္မ-ဆိုတာကို သူက မဆင်ခြင်မိဘူး။ ဆင်ခြင်ရမှန်းလည်း အများအားဖြင့် မသိဘူးတဲ့။ သိတဲ့လူကလဲ နိမိတ်မကောင်းဘူးဆိုပြီး မဆင်ခြင်ဘူး။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ သားသမီး၊ လင်မယား စသည်နှင့် ရှင်ကွဲဖြစ်စေ၊ သေကွဲဖြစ်စေ တခြားစီကွဲရတဲ့အခါအကြီးအကျယ် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်တတ်တယ်။ ပဋ္ဌာစာရာတို့လို စိတ်ဖောက်ပြန်သည်အထိလဲ ဒုက္ခ ရောက်တတ်တယ်။ သေသည်အထိလည်း ဒုက္ခရောက်တတ်တယ်။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခွင့်မရတဲ့ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်တဲ့ လောဘစိတ်တွေ၊ စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းတဲ့ ဒေါသစိတ်တွေချည်း ထပ်တလဲလဲ မပြတ်ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲတွေမှ မလွတ်နိုင်ဘူး။

နိန္ဒာနဲ့ ပသံသာ

အချီးမွမ်းခံရတဲ့အခါလည်း အတိုင်းမသိ ဝမ်းမြောက်တတ်တယ်။ အကဲ့ရဲ့ခံရတဲ့အခါလည်း မနေသာအောင် စိတ်ညစ် စိတ်ပျက်နေတတ်တယ်။ အဲဒီ ချီးမွမ်းမှု ကဲ့ရဲ့မှုကို “ခေတ္တခဏပဲ မမြဲဘူး” လို့လည်း မဆင်ခြင်မိဘူး။ အဲဒီ ချီးမွမ်းမှု၊ ကဲ့ရဲ့ မှုနဲ့စပ်ပြီး စဉ်းစားနေတဲ့ စိတ်ကိုလည်း “မမြဲဘူး ဆင်းရဲမှုပဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောပဲ” လို့ ဒီလိုလည်း မဆင်ခြင်မိဘူး။ အချီးမွမ်းခံရတဲ့အခါ နှစ်သက်သဘောကျတဲ့ လောဘစိတ်တွေ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အကဲ့ရဲ့ခံရတဲ့အခါ စိတ်ညစ် စိတ်ပျက်တဲ့ ဒေါသစိတ်တွေမပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ခွင့်ကိုမရနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ အစရှိသော ဆင်းရဲတွေမှ မလွတ်နိုင်ဘူး။

သုခနဲ့ ဒုက္ခ

ကိုယ်အလိုရှိတာတွေကိုရပြီးတော့ အလိုရှိတိုင်း သုံးဆောင်ခံစားရတဲ့အခါ ကိုယ်ရော၊ စိတ်ပါ ချမ်းသာနေတယ်။ အဲဒီ လိုချမ်းသာနေတဲ့အခါ အလွန်နှစ်သက်အားရ သဘောကျပြီး ဝမ်းမြောက်နေတတ်တယ်။ အဲဒီချမ်းသာကို “မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲ ဒုက္ခရောက်စေတတ်လို့ ဆင်းရဲပဲ” လို့လည်း မဆင်ခြင်မိဘူး။ “နောက်တစ်ချိန်မှာ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်သွားနိုင်တယ်။ လုံးဝ မရှိတော့ဘဲကွယ်ပျောက်ပျက်စီးသွားနိုင်တယ်” လို့လည်း မဆင်ခြင်မိဘူး။ ဒီချမ်းသာဆိုတဲ့ လောကဓံတရားကတော့ လောက အနေနဲ့ဆိုရင်တကယ့်ကို နှစ်သက်သာယာစရာပေပဲ။ ယခုလူတွေလှုပ်လှုပ်ရွရွနဲ့နေ့ရောညဉ့်ပါရှာကြံအားထုတ်နေကြတာဟာဒီ ချမ်းသာကိုရဖို့အတွက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်ချိန်က တာဝတိံသာနတ်ပြည် ရောက်ခါစ နတ်သားတစ်ယောက်က နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ထဲ ပျော်ပွဲခံနေရင်း သူ့ရောအခြားနတ်တွေရော ပျော်ပွဲခံနေကြတာကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ “န တေ သုခံ ပဇာနန္တိ၊ ယေ န ပဿန္တိ နန္ဒနံ-နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်ကိုမတွေ့ မမြင်ဖူးသေးရင် ချမ်းသာကိုမသိသေးဘူး၊ ချမ်းသာရာဌာနကို မသိ သေးဘူး” လို့တောင် အားရဝမ်းသာ ပြောဖူးပါသေးတယ်။ အဲဒီလို ချမ်းသာသုခကို အထင်ကြီးနေတဲ့သူဟာ ဒုက္ခနဲ့တွေ့ရတဲ့ အခါကျတော့ နေမထိ ထိုင်မသာ အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲရတယ်။ အဲဒီလို ဆင်းရဲကိုလည်း “မမြဲတဲ့ အနိစ္စ တရား” လို့လည်း

မဆင်ခြင်နိုင်ဘူး။ “ဖြစ်မှုပျက်မှုက နှိပ်စက်နေတဲ့ သင်္ခါရဒုက္ခတရား” လို့လည်း မဆင်ခြင်နိုင်ဘူး။ “ပြောင်းလဲဖောက်ပြန် တတ်တဲ့တရား” လို့လည်း မဆင်ခြင်နိုင်ဘူး။ “ငါပဲ ဆင်းရဲနေရတယ်” လို့ ဒီလိုသာ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ချမ်းသာနဲ့တွေ့ရတော့ နှစ်သက်သာယာတဲ့ လောဘစိတ်တွေ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ ဆင်းရဲနဲ့တွေ့ရတော့ စိတ်ပျက်တဲ့ဒေါသစိတ်တွေ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ခွင့်မရဘူး။ ဒါကြောင့် ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိသော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘူး။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ အကြားအမြင်မရှိတဲ့သူမှာ လောကဓံနဲ့တွေ့ရတဲ့အခါ အမှန်အတိုင်း မဆင်ခြင်တတ်လို့ သည်းမခံ နိုင်ပုံ ကုသိုလ်ဖြစ်ခွင့် မရပုံ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ပုံတွေပါပဲ အကြားအမြင်ရှိတဲ့ ဘုရားတပည့် အရိယာ သာဝကမှာတော့ အဲဒီ လောကဓံတရားတွေကို အမှန်အတိုင်းဆင်ခြင်ပြီး သည်းခံနိုင်ပါတယ် ဒါကြောင့် ကုသိုလ်ဖြစ်ခွင့်ရပြီး သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

သုတရိသုတ၏ ထူးခြားသောဂုဏ်

သုတဝတော စ ခေါ် ဘိက္ခုဝေ အရိယသာ ဝကဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ လာဘော၊ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ “ဥပ္ပဇ္ဇော ခေါ် မေ အယံ လာဘော၊ သော စ ခေါ် အနိစ္စော ဒုက္ခော ဝိပရိဏာမ ဓမ္မော” တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အလာဘော။

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ သုတဝတော စ ခေါ်အရိယသာဝကဿ-အကြားအမြင်ရှိသော ဘုရားတပည့် အရိယာသာဝက အားမူကား၊ လာဘော လာဘ်ရခြင်းသည် ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဝါ-ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအံ့၊ သော-ထိုအရိယာသာဝကသည် ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ ဤသို့ ဆင်ခြင်၏။ အယံ လာဘော ဤလာဘ်ရခြင်းသည်၊ မေ-ငါ့အား ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သော စ ခေါ်-ထိုလာဘ်ရခြင်းသည်ကား၊ အနိစ္စော-မမြဲ၊ ဒုက္ခော ဆင်းရဲတည်း။ ဝိပရိဏာမ ဓမ္မောတိ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိ၏။ ဟူ၍ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ သိပေ၏။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အလာဘော-လာဘ်မရခြင်းဖြစ်လျှင်လည်း ထို့အတူဆင်ခြင်၍ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိအပ်၏။

ဆိုလိုတာကတော့-အကြားအမြင်နှင့်ပြည့်စုံတဲ့ အရိယာသာဝကမှာတော့ လာဘ်ရခြင်းဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒါကို ဆင်ခြင်ပြီးအမှန်အတိုင်း သိပါတယ်။ လာဘ်မရခြင်းဖြစ်ပေါ်လာရင်လည်းအမှန်အတိုင်းသိပါတယ်။ ဒီကစပြီး အကြားအမြင် မရှိတဲ့ ပုထုဇဉ်နဲ့ ထူးခြားသွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ အကြားအမြင်ဆိုတာက ခုနက ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့ အာဂမသုတ၊ အဓိဂမ သုတဆိုတာတွေပါပဲ။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုတော့ ဘုရားဟောတရားတွေကို ကြားနာမှတ်သားဖူးတဲ့ အာဂမသုတ နဲ့လည်း ပြည့်စုံနေကြတာချည်းပဲ။ ရုပ်နာမ်သဘောတွေ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေ သစ္စာ ၄-ပါးတရားတွေကို ကိုယ်တိုင် တွေ့သိမြင်တဲ့ အဓိဂမသုတနဲ့လည်း ပြည့်စုံနေကြတာချည်းပဲ။ ကလျာဏပုထုဇဉ်တောင်မှ ကြားနာဖူးတဲ့ အာဂမသုတနဲ့လည်း ပြည့်စုံနေတာပဲ။ ဝိပဿနာတရားကို စနစ်တကျအားထုတ်ဖူးတဲ့သူဆိုရင် ရုပ်နာမ်သဘော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတွေကို ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် သိတန်သလောက်တော့ သိပြီးဖြစ်နေတဲ့အတွက် အဓိဂမသုတနဲ့လည်း ပြည့်စုံနေတယ်လို့ ဆိုရတာပါ ပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီသုတ်မှာ အရိယာသာဝကဆိုတာ ကလျာဏပုထုဇဉ်ကစပြီး ယူရပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဘုရားဟောတရား ကို ကြားနာမှတ်သားဖူးရုံမျှဖြစ်တဲ့ ဘုရားတပည့်ကိုလည်း ယူသင့်ပါတယ်။

ရတာမရတာနဲ့ ခပ်၍ ဆင်ခြင်ပုံ

ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဘုရားတပည့်ဖြစ်တဲ့သူဟာ လာဘ်လာဘရလာရင် အဲဒီလာဘ်ရတာလည်းမမြဲဘူး။ အမြဲတမ်း ဒီလိုချည်းရနေမှာ မဟုတ်ဘူး။ ရလာတဲ့ပစ္စည်းဥစ္စာတွေလည်း မမြဲဘူးလို့ ဒီလိုလည်း ဆင်ခြင်ရပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီရတာနဲ့ ရလာတာတွေကို ဒုက္ခ ဆင်းရဲတွေပဲလို့လည်း ဆင်ခြင်ရပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဆင်းရဲဆိုတာက အခံရခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ သင်္ခါရ ဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခ၊ ပရိယာယဒုက္ခမျိုးကို ပြောတာပါ။ သင်္ခါရဒုက္ခဆိုတာက ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတတ်လို့ မမြဲတဲ့အတွက် နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ်မရှိသောကြောင့် မကောင်းတာကိုပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ လာဘ်ရတာရော ရလာတဲ့ပစ္စည်းရော ဖြစ်ပြီးပျက်သွားတတ်လို့ မမြဲတာချည်းပဲ။ မမြဲတဲ့အတွက် နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ် မရှိလို့ မကောင်းတာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခဆင်းရဲလို့ ဆိုရပါတယ်။ ဝိပရိဏာမ ဒုက္ခဆိုတာကတော့ တစ်မျိုးတစ်မည် ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်သွားတဲ့ အခါ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်စေတတ်တာကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီလာဘ်ရတာကလည်း ရနေကျမရရင်၊ ရပြီးသားတွေပျက်စီးသွားရင် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်စေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လာဘ်ရတာနဲ့ ရလာတဲ့ဥစ္စာကို ဒုက္ခဆင်းရဲ လို့ဆိုရပါတယ်။ မကောင်းတဲ့ဟာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ပရိယာယဒုက္ခဆိုတာကတော့ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်စေတတ်တဲ့ အကြောင်း ဖြစ်တာကိုဆိုပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ခုနကပြောတဲ့ ဝိပရိဏာမဒုက္ခထဲမှာ အတွင်းဝင်သွားပါပြီ။ ဒါကြောင့်ရတာနဲ့ ရလာတဲ့ ဥစ္စာတွေကို ဒုက္ခဆင်းရဲတွေ မကောင်းတာတွေလို့လည်း ဆင်ခြင်ရပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့အဲဒါတွေကို ပြောင်းလဲဖောက်ပြန် တတ်တဲ့ဟာတွေပဲ၊ ယခုရနေပေမယ့် နောက်ကျတော့ ဒီလိုမရပဲလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ယခုကိုယ့်ဟာ ဟုတ်နေပေမယ့်လို့

တော်တော်ကြာရင် ကိုယ့်ဟာမဟုတ်ဘဲလည်း ဖြစ်သွားနိုင်တယ်လို့ ဒီလိုလည်းဆင်ခြင်ရပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ လာဘ်ရတဲ့ ပိုင်ရှင်လို့ဆိုရတဲ့ မိမိသန္တာန်က ရုပ်နာမ်တရားတွေကိုလည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမ ဓမ္မတွေပဲလို့ ဒီလိုလည်းဆင်ခြင် ရပါတယ်။ အဲဒါဟာ အမှန်အတိုင်းဆင်ခြင်ပြီးသိပုံပါပဲ။

အဲဒီလိုရစဉ်ကတည်းက ဆင်ခြင်တဲ့သူမှာလာဘ်ရခြင်းနဲ့ စပ်ပြီးတော့ အလွန်အကျွံ ဝမ်းမြောက်တတ်ကြခြင်းမရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် နှစ်သက်သာယာတဲ့လောဘစိတ်က ကောင်းမြတ်တဲ့စိတ်ကို လွှမ်းမိုးပြီးမဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီလို မဖြစ်နိုင်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားက-

တဿစိတ္တံ-ထိုသို့ဆင်ခြင်၍ အမှန်အတိုင်းသိသော သူ၏စိတ်ကို၊ လာဘောပိ လာဘ်ရခြင်းကလည်း နပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ-ကုန်ပျောက်စေ၍ မတည်ပေလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို ဆင်ခြင်တဲ့သူမှာ လာဘ်မရှိလို့လည်း စိတ်မပျက်စိတ်မညစ်ဘူး “လာဘ်ရခြင်းဆိုတာ မြဲတဲ့သဘောမဟုတ်ဘူးလို့ ငါဆင်ခြင်ထားတဲ့အတိုင်း ယခုအကြောင်းမညီညွတ်လို့ မရတာဘဲလို့” နှလုံးသွင်းပြီးလ သည်းခံ နိုင်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရပြီးသားပစ္စည်းတွေ ရေ၊ မီး၊ မင်း၊ ခိုးသူ စသော ရန်သူမျိုးငါးပါးကြောင့် ပျက်စီး ဆုံးရှုံးသွားရင်လည်း အလွန်အကျွံစိတ်ပျက်ခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း မဖြစ်ရဘူး။ အရင်က ငါဆင်ခြင်ထားတဲ့အတိုင်း မမြဲတာ တွေမို့ ပျက်တတ်တာတွေမို့ ပျက်စီးသွားတာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီးသည်ခံနိုင်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလိုလာဘ်မရတာ ပျက်စီး သွားတာတွေကိုလည်း “ဒီလိုချည်းပဲ အမြဲတမ်းမဟုတ်ဘူး။ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးတဲ့ အခါ ရဦးမှာပဲ။ မွေးခါစကဘာမှမပါခဲ့ဘူး။ အဝတ်တောင်မပါခဲ့ဘူး။ ဒါပေမယ့်ယခုတော့ အဲဒါနှင့်နှိုင်းစာ ကြည့်ရင် ရထားတာတွေ အများကြီးရှိသေးတာပဲ” လို့ ဒီလိုလဲဆင်ခြင်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “ယခုပျက်စီးသွားတာတွေဟာ ဘိဇ္ဇနဓမ္မော ဘိဇ္ဇ တိပျက်တတ်တဲ့တရားမို့ ပျက်သည်လို့ဆိုတဲ့အတိုင်း သူတို့ကိုက ပျက်တတ်တဲ့တရားတွေမို့ ပျက်စီးဆုံးပါးသွားတာပဲ” လို့ ဒီလိုလဲ ဆင်ခြင်ရတယ်။

ဟုတ်တယ်။ ကွဲတတ်တဲ့မြေအိုးဟာ လွတ်ကျရင်ကွဲတာပဲ။ မကွဲတတ်တဲ့သံအိုး သတ္တုအိုးဆိုရင် လွတ်ကျပေမယ့်လို့ မကွဲပါဘူး။ ဒါကြောင့် တစ်စုံတစ်ရာလွတ်ကျလို့ ကွဲပျက်သွားရင် ပျက်တတ်လို့ ပျက်သွားတာပဲလို့ ဒီလိုအသင့်အတင့် နှစ်လုံးသွင်းပြီးဖြေဖျောက်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် လူငယ်သူငယ်များကြောင့် တစ်စုံတစ်ခုကွဲပျက်သွားရင် လူကြီးတွေက မာန်မဲ တတ်ခြိမ်းခြောက်တတ်ကြသေးတယ်။ အဲဒါဟာ ယောနိသောမနသိကာရ လွတ်သွားတာပဲ။ အမှန်ကတော့ အဲဒီလို မာန်မဲ ပေမဲ့လို့ ကွဲပျက်သွားတဲ့ ပစ္စည်းကတော့ ပြန်ပြီး မကောင်းနိုင်တော့ပါဘူး။ အဲဒီလိုပဲ ပျက်စီးဆုံးပါး သွားတဲ့ ပစ္စည်း တွေဟာ စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းနေပေမဲ့လို့ ပြန်ရမှာတော့မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် “ပျက်စီးတတ်တဲ့ဥစ္စာမို့ပျက်စီးသွားတယ်။ မမြဲတဲ့သဘောပဲ ဒုက္ခဆင်းရဲသဘော မကောင်းတဲ့သဘောပဲဝိပရိဏမ္မပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်တဲ့သဘောလို့ ဒီလိုသာယောနိသော မနသိကာရနဲ့ အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ရတယ်။

အဲဒီလိုနှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ရင် လာဘ်မရတာ စီးပွားဥစ္စာ ပျက်စီးတာနဲ့စပ်ပြီးတော့ စိတ်ညစ်မှု၊ စိတ်ပျက်မှု၊ ဝမ်းနည်း မှု အလွန်အကျွံမဖြစ်ဘဲ သက်သာရာရနိုင်ပါတယ်။ ပုထုဇဉ်မှာလည်း သက်သာရာရပြီးသည်ခံနိုင်ပါတယ်။ သောတာပန် သကဒါဂါမ် ဆိုရင်တော့ သာပြီးသည်ခံနိုင်ပါတယ်။ အနာဂါမ်ရဟန္တာမှာတော့ လာဘ်မရခြင်း ဆုံးပါးခြင်းနဲ့စပ်ပြီး စိတ် မချမ်းသာမှုဆိုတာ လုံးဝကို မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အဲဒါဟာ အလာဘ-လာဘ်မရခြင်းဆိုတဲ့ လောကဓံတရားက မနှိပ်စက်နိုင်တာပါ ပဲ။ အဲဒီလိုဖြစ်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားက-

အလာဘောပိ လာဘ်မရခြင်းကလဲ၊ စိတ္တံ ကောင်းတဲ့စိတ်ကို န ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ ကုန်စေ၍ မတည်ပါဘူးလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း လာဘ်ရခြင်း၊ လာဘ်မရခြင်းဆိုတာတွေကို ဆင်ခြင်ပြီး အမှန်အတိုင်းစိတ်ကိုထိန်းနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကောင်းမြတ်တဲ့စိတ်တွေကို အလိုရှိတိုင်းဖြစ်ပွားစေနိုင်တယ်။ ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်တရားတွေကို မပြတ်ရှုပြီး အမှန်အတိုင်းသိနိုင်တယ်။ လာဘ်ရမှုနဲ့စပ်တဲ့စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီစိတ်ကို ရှုပြီးပယ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် လာဘ်ရတာကို လိုက်လျောပြီး နှစ်သက်မြတ်နိုးတဲ့ စိတ်တွေမဖြစ်ရဘူး။ ဖြစ်ရင်လည်း ကြာရှည်စွာမဖြစ်ရဘူး။ ရှုမိတာနဲ့ ငြိမ်းပျောက်သွားတယ်။ လာဘ်မရမှုနဲ့စပ်ပြီး စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာရင်လည်း အဲဒီစိတ်ကို ရှုပြီးပယ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် လာဘ် မရမှုနဲ့ဆန့်ကျင်ပြီး စိတ်ပျပ်ပြီး၊ ဝမ်းနည်းခြင်းတွေမဖြစ်ရဘူး။ ဖြစ်ရင်လည်း ကြာရှည်စွာမဖြစ်ရဘူး။ ရှုမိတာနဲ့ ငြိမ်းပျောက် သွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဆက်ပြီး ဟောပြန်ပါတယ်။

သော-ထိုသို့ရရင်လည်း ဝမ်းမသာ၊ မရရင်လည်း ဝမ်းမနည်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥပ္ပန္နံလာဘံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော လာဘ်လာဘ ပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ န အနုရုဇ္ဈတိ-လိုက်လျောနှစ်သက်ကာ သာယာမြတ်နိုးလျက်မနေ၊ အလာဘော-မရခြင်း၊ ဆုံးပါးပျက်စီးခြင်း၌၊ န ပဋိဝိရုဇ္ဈတိ-ဝမ်းနည်းစိတ်ပျက် ဆန့်ကျင်လျက်မနေ။

ရတာနဲ့စပ်ပြီးတော့လည်း၊ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မနေဘူး၊ မရတာနဲ့စပ်ပြီးတော့လည်း စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းမနေဘူး၊ ကိုယ့်အလုပ်ကိုသာလုပ်နေတယ်၊ ဝိပဿနာရှုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်ပေါ်လာသမျှကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ထင်အောင်မပြတ်ရှုပြီးတော့သာ နေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်သည်

ဧဝံ-ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အနုရော-ဝိရော-ဝိပ္ပယီနော-လိုက်လျောနှစ်သက်ခြင်း၊ စိတ်ပျက်ဆန့်ကျင်ခြင်းကို ပယ်ပြီးသော၊ သော-ထိုသို့သော ဘုရားတပည့်သည်၊ ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ-ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းမှ လွတ်မြောက်၏၊ ဧရာယ မရဏေန-အိုခြင်း သေခြင်းမှ လွတ်မြောက်၏။

ခုနက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း လာဘ်ရတာနောက်လိုက်ပြီးတော့လည်း နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မနေဘဲ လာဘ်မရတာနဲ့လည်း ဆန့်ကျင်ပြီး စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းမနေဘဲ ရှုသင့်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားကို မပြတ်ရှုနေတဲ့အတွက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေကို အမှန်အတိုင်း သိပြီးတော့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်တွေ့မြင်သွားတယ်။ အဲဒီလို တွေ့မြင်တဲ့အခါ ဘဝအသစ် ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်းမှ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ မဂ်ဉာဏ် ၄-ပါးထဲက သောတပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန် ကိုမြင်လျှင် အပါယ်ဘဝတွေ ခုနစ်ဘဝထက်အလွန် ဖြစ်ရမည့် ဘဝတွေအကုန်ငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဘဝတွေနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဘဝအသစ် ဖြစ်ရခြင်း၊ အိုရခြင်း၊ သေရခြင်းတွေမှ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ၂-ဘဝထက် အလွန်ဖြစ်ရမည့် ဘဝတွေ ငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် သကဒါဂါမိမှာ ၂-ဘဝထက်အလွန် ဖြစ်ရမည့်ဘဝတွေနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ဇာတိဧရာမရဏတွေမှ လွတ်မြောက် သွားတယ်။ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် တစ်ဘဝထက် အလွန်ဖြစ်ရမည့် ဘဝတွေ ငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် အနာဂါမိမှာ တစ်ဘဝထက် အလွန်ဖြစ်ရမည့် ဘဝတွေနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဇာတိဧရာ မရဏတွေမှ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ ရဟန္တာမှာတော့ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း လုံးဝမရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဇာတိဧရာ မရဏ အလုံးစုံမှ အပြီးအငြိမ်း လွတ်မြောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို လွတ်မြောက်သွား တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း၊ ငိုကြွေးရခြင်းတို့မှ ပရိမုစ္စတိ လွတ်မြောက်၏။ ဒုက္ခေဟိ ဒေါမနဿေဟိ ဆင်းရဲခြင်း၊ နှလုံးမသာခြင်းတို့မှ လွတ်မြောက်၏။ ဥပါယာသေဟိ စိတ်နှလုံး၏ ပြင်းစွာပူပန်ရခြင်း တို့မှ လွတ်မြောက်၏။ ပရိမုစ္စတိ ဒုက္ခသွာတိ-ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်သည်ဟူ၍ ဝဒါမိ ငါဘုရား ဧကန်ဟောဆို၏ လို့လည်း ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီ စိုးရိမ်ခြင်းစသည်မှ လွတ်မြောက်တဲ့ အကျိုးတွေက ယခုမျက်မှောက်ဘဝကတည်းကစပြီး ရနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလည်းဆိုရင် လာဘ်ရခြင်း မရခြင်းများကို အနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမ ဓမ္မတွေပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး သဘောထားကြရင် အဲဒီလာဘ်ရခြင်း စသည်နှင့်စပ်ပြီး စိုးရိမ်ခြင်းစသည် မဖြစ်ဘူး၊ အထူးအားဖြင့် ရပြီးသား ပစ္စည်းတွေ ပျက်စီးဆုံးပါးသွားတဲ့ အခါမျိုးမှာ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်းလို့ ကြံတွေးပြီး စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းလည်း မဖြစ်ဘူး၊ နှလုံးမသာခြင်းလည်း မဖြစ်ဘူး၊ စိတ်နှလုံး၏ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းလည်း မဖြစ်ဘူး၊ ငါဆင်ခြင်ထားတဲ့အတိုင်း မမြဲတာတွေ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်တာတွေ ပျက်စီးတတ်တာတွေမို့ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးသွားတာပဲ စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းပြီး သည်းခံနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ငိုကြွေး မြည်တမ်းခြင်းနှင့် အအိပ်ပျက် အစားပျက်စသည်ဖြင့် ကိုယ်ဆင်းရဲတွေလည်း မဖြစ်ဘူး၊ နှလုံးမသာဖြစ်ဖို့ ကြံတွေးတဲ့ စိတ်ကလေး ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီစိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်တာနဲ့ ငြိမ်းသွားတယ်။ အကယ်၍ နှလုံးမသာတဲ့စိတ် ဖြစ်လာတောင် အဲဒီစိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်တာနဲ့ငြိမ်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲတွေမှ ယခုမျက်မှောက်မှာလည်း လွတ်မြောက်နေပါတယ်။ လုံးဝမလွတ်မြောက်သေးတောင် သက်သာရာတော့ အများကြီးရနေတတ် ပါတယ်။ ဒီလို လွတ်မြောက်နိုင်တာကို ရည်ပြီးတော့ မဟာသတိပဋ္ဌာန်သုတ်မှာလည်း-

သောကင်းရေး အကောင်းဆုံးနည်း

အယံ မဂ္ဂေါ-ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မတို့ကို အမှတ်ရမှု-သတိပဋ္ဌာန် ၄-ပါးဟူသော ဤလမ်းခရီးသည် သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်ရန် အလိုငှါ၊ ဧကာယနော မဂ္ဂေါ တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း တစ်ခုတည်းသော လမ်းပါပေတည်း။ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္တင်္ဂမာယ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းကွယ်ပျောက်ရန် အလိုငှါ၊ ဧကာယနော မဂ္ဂေါ တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း တစ်ခုတည်းသော လမ်းပါ ပေတည်းလို့ ဟောထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် အမှတ်ရမှု သတိတရားနဲ့ ရှုမှတ်နေတဲ့ အလုပ်ဟာ သောကကင်းဝေး နေနိုင်ရေးဆိုတဲ့ နည်းတွေထဲမှာ အကောင်းဆုံး နည်းပါပဲ။ ဒီလို ရှုမှတ်နေခြင်းဖြင့် နောက်ဆုံးမှာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လုံးဝ လွတ်မြောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ပရိမုစ္စတိ ဒုက္ခသွာတိဝဒါမိ ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်သည်ဟု ငါဘုရားဧကန် ဟောတော်မူတယ်” လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဝန်ခံတော်မူပါတယ်။

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ လာဘ်ရခြင်း လာဘ်မရခြင်းဆိုတဲ့ လောကဓံတရား ပထမတစ်ခုနဲ့စပ်ပြီး အကြားအမြင်ရှိတဲ့ ဘုရားတပည့်မှာ အမှန်အတိုင်းဆင်ခြင်ပြီး ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်သည်အထိ အကျိုးရသွားပုံကို ပြဆိုတဲ့စကားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျန်တဲ့ လောကဓံတရား ၃-စုံနဲ့စပ်ပြီးတော့ ဆင်ခြင်ပုံ အကျိုးရပုံတွေကိုလည်း နည်းတူပဲသိနိုင်ပါတယ်။ ယခု အကျဉ်းချုပ်လောက်ပဲ ပြောသွားမယ်။

အခြေအရံ ရှိ-မရှိနှင့်စပ်၍ ဆင်ခြင်ပုံ

အကြားအမြင်ရှိတဲ့ ဘုရားတပည့်ဟာ အခြေအရံနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အခါလည်း အဲဒီအခြေအရံနဲ့စပ်ပြီး “မမြဲဘူး ဒီလိုချည်း ပြည့်စုံနေမှာမဟုတ်ဘူး၊ အခြေအရံကို အကြောင်းပြုပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နိုင်တဲ့အတွက် ဒုက္ခဆင်းရဲပဲ၊ တစ်မျိုးတစ်မည် ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်သွားနိုင်တယ်” စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ရပါတယ်။ ကိုယ့်အခြေအရံနဲ့ကိုယ် စောစောကတည်းက တစ်ခြား စီလည်းခွဲပြီး ကြည့်ထားရတယ်။ လင်မယား သားသမီး တပည့်ပရိသတ်တွေနဲ့ ခွဲပြီး ဆင်ခြင်ကြည့်ရတယ်။ မင်္ဂလာမရှိဘူးလို့ မအောက်မေ့နဲ့၊ ဒါက မင်္ဂလာပဲ။ အဲဒီလို စောစောကတည်းက ခွဲကြည့်ထားတဲ့သူမှာ အကြောင်းမညီညွတ်လို့ တကွတပြား ဖြစ်ကြရလို့ရှိရင် သည်းခံနိုင်တယ်။ သက်သာရာရတယ်။ အခြေအရံမဲ့တဲ့အခါလည်း အဲဒါကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် ဆင်ခြင် ရတယ်။ ဒီလိုချည်း အခြေအရံမဲ့နေမှာ မဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ အခြေအရံတွေကိုရဦးမှာပဲ။ အခြေအရံရှိရင် အခြေအရံကို အကြောင်းပြုပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရတာလည်း ရှိတယ်။ အခြေအရံမရှိတော့ အဲဒီလိုဆင်းရဲဒုက္ခမရောက်နိုင်ဘူး။ တစ်ကိုယ်တည်းနေရင် လွတ်လပ်ပြီး ချမ်းသာတယ် စသည်ဖြင့် သင့်လျော်အောင်ဆင်ခြင်ရတယ်။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်နိုင်တဲ့သူမှာ အခြေအရံရှိခြင်း မရှိခြင်းနဲ့စပ်ပြီး နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းခြင်းတွေ အလွန်အကျွံ မဖြစ်ရဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အခြေအရံရှိခြင်း၊ မရှိခြင်းကကောင်းတဲ့ စိတ်ကို မလွှမ်းမိုးနိုင်ဘူး။ ဘာဝနာကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်ခွင့်ရတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ခွင့်ရတဲ့အတွက် ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ထင်မြင်အောင်ရှုပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်သွားနိုင်ပါတယ်။

ကဲ့ရဲ့ချီးမွမ်းနဲ့စပ်၍ ဆင်ခြင်ပုံ

အချီးမွမ်းခံရတဲ့အခါလည်း “ချီးမွမ်းတယ်ဆိုတာ မြဲတာမဟုတ်ဘူး၊ တော်တော်ကြာရင် ယခု ချီးမွမ်းနေတဲ့ သူတွေကပဲ ကဲ့ရဲ့ချင် ကဲ့ရဲ့မှာပဲ။ အချီးအမွမ်းခံရတဲ့ ငါဆိုတာလည်း ရုပ်နာမ်မျှပဲ။ အနိစ္စ-ဒုက္ခ-ဝိပရိဏာမ ဓမ္မသဘောမျှပဲ” စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ရတယ်။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ရင် အလွန်အကျွံ တက်ကြွဝမ်းမြောက်ခြင်း မဖြစ်ဘူး။ နောင်တစ်ချိန်မှာ အကဲ့ရဲ့ခံရပေမယ့် သည်းခံနိုင်တယ်။ အကဲ့ရဲ့ခံရတဲ့ အခါလည်း “ကဲ့ရဲ့ခြင်းဆိုတာ အမြဲတည်နေတာမဟုတ်ဘူး၊ တော်တော် ကြာရင် မေ့ပျောက်သွားမှာပဲ။ ယခု ကဲ့ရဲ့နေတဲ့သူတွေပေမယ့် နောင်တစ်ချိန်မှာ ချီးမွမ်းချင်ချီးမွမ်းမှာပဲ။ ကဲ့ရဲ့ခံရတဲ့ ငါဆိုတာ ကလည်း ရုပ်နာမ်မျှပဲ။ အနိစ္စ-ဒုက္ခ-ဝိပရိဏာမ ဓမ္မသဘောမျှပဲ။ ကိုယ့်မှာ အပြစ်မရှိရင် အခြားကကဲ့ရဲ့ပေမယ့် ဘာမျှအကျိုး မယုတ်နိုင်။ မနစ်နာနိုင်ဘူး။ အပြစ်ကင်းဖို့ကသာ အရေးကြီးတယ်” စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ရတယ်။ အဲဒီလိုဆင်ခြင် ရင် အကဲ့ရဲ့ခံရတဲ့အတွက် အလွန်အကျွံ စိတ်ပျက် ဝမ်းနည်းခြင်းမဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ကောင်းမြတ်တဲ့ ဘာဝနာကုသိုလ် တွေကို ဖြစ်ပွားစေနိုင်တယ်။ အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ သဘောတွေ ထင်မြင်အောင်ရှုပြီး ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်သွား နိုင်ပါတယ်။

ချမ်းသာဆင်းရဲနဲ့စပ်၍ ဆင်ခြင်ပုံ

အလိုရှိတာတွေကိုရပြီး အလိုရှိတိုင်းသုံးဆောင်နေရလို့ ချမ်းသာနေတဲ့အခါ အဲဒီချမ်းသာကို “ဒီလိုချည်းအမြဲတမ်း ချမ်းသာနေမှာမဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းမညီညွတ်တဲ့အခါ ဒီချမ်းသာတွေ အကုန်ပျောက်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခလည်း ရောက်လာ နိုင်တယ်။ ယခုကျန်းမာ ချမ်းသာနေပေမယ့်လို့ တော်တော်ကြာရင် မကျန်းမမာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်လာနိုင်တယ်။ ချမ်းသာ သုခဆိုတာကလည်း အနိစ္စ-ဒုက္ခ-ဝိပရိဏာမဓမ္မပဲ။ ချမ်းသာနေတဲ့ ငါဆိုတာကလည်း အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တရုပ်နာမ် သဘောမျှပဲ။ ချမ်းသာဆိုတာ သူ့ရှိနေတုန်းကောင်းပေမယ့်သူမရှိတဲ့အခါကျတော့ မနေသာမထိုင်သာဖြစ်အောင် ဆင်းရဲ စေတတ် တဲ့သဘောပဲ” စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ရတယ်။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ထားရင် အဲဒီချမ်းသာပျောက်သွားလို့ ဆင်းရဲနဲ့တွေ့ရတဲ့အခါလည်း သည်းခံနိုင်တယ်။ စိတ်ဆင်းရဲမှု သက်သာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အကြောင်းမညီညွတ်လို့ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်နေတဲ့အခါလည်း ဒီလိုဆင်ခြင်ရတယ်။ “ဒီဆင်းရဲကို ဒီလိုချည်းအမြဲတမ်းတွေ့နေမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ကုသိုလ်က အကျိုးပေးလို့ အကြောင်း ညီညွတ် တဲ့အခါ ချမ်းသာကိုလည်း တွေ့ရဦးမှာပဲ။ ဒီဘဝမှာ မချမ်းသာတောင် နောင်ဘဝကျတော့ ချမ်းသာသွားမှာပဲ။ ဒီဆင်းရဲဒုက္ခ ဟာလည်း အနိစ္စ-ဒုက္ခ-ဝိပရိဏာမဓမ္မပဲ။ အခု ငါပြုထားတဲ့ ကုသိုလ်တွေကြောင့် ယခုဘဝတွင်လည်း မကြာမီအတွင်း တစ်မျိုးတစ်မည် ပြောင်းလဲပြီး ကောင်းစားချမ်းသာသွားနိုင်တယ်” စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ရတယ်။ ဒီလိုဆင်ခြင်နေရင် ကိုယ်ဆင်းရဲကို တွေ့နေရပေမယ့် စိတ်ဆင်းရဲအဖြစ် သက်သာနိုင်ပါတယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာရင်လည်း အဲဒီ စိတ်ဆင်းရဲကို စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။ သမာဓိဉာဏ်အားကောင်းနေတဲ့ အခါဆိုရင် တစ်ချက်နှစ်ချက်လောက် ရှုမှတ်ရုံနဲ့ အဲဒီ စိတ်ဆင်း ရဲ ဟာ ပျောက်ပြီး ချမ်းသာသွားနိုင်ပါတယ်။

အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ဆေးနည်း

သူတစ်ပါး၏ ပယောဂကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ရောဂါကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ရာသီဥတုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ထဲမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဝေဒနာတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ အခြားနည်းဖြင့် ပြုပြင်စရာမရှိရင် အဲဒီ ဒုက္ခဝေဒနာကိုပဲ စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီ ရှုမှတ်နေရင် ဒုက္ခဝေဒနာဟာ ပျောက်လဲ ပျောက်သွားတတ်ပါတယ်။ လုံးလုံးမပျောက်တောင် သက်သာနေတတ်ပါတယ်။ မသက်သာတောင် စိတ်ဆင်းရဲမှု မဖြစ်နိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲတစ်မျိုးသာ ခံရတယ်။ အဲဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲကို မရှုနိုင်လ ရင်တော့ “ငါ့ကို ဘယ်သူတွေက မတရား နှိပ်စက်တယ်၊ ငါ့နယ် ကဆိုးလိုက်တာ၊ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေခြင်း” စသည်ဖြင့် ကြံစည်ပြီး စိတ်ဆင်းရဲတွေလည်း များစွာဖြစ်လာတတ်တယ်။ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက “ဆူးနှစ်ချောင်းစူးတာနဲ့ တူတယ်”လို့ ဥပမာ ပေးထားတယ်။

ဥပမာအကျယ်ကတော့ လူတစ်ယောက်မှာ ဆူးစူးတယ်ဆိုပါတော့၊ အဲဒီဆူးကို အခြားဆူးတစ်ချောင်းနဲ့ ထိုးပြီး ထွင်တဲ့အခါ အဲဒီ နောက်ဆူးကလည်း အသားထဲမှာ ကျိုးပြီးကျန်နေရင် ပထမဆူးကြောင့်လည်း နာနေတယ်။ ဒုတိယထွင်တဲ့ ဆူးကြောင့်လည်း နာနေတယ်။ နှစ်နှာဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါလိုဘဲ မရှုမှတ်နိုင်တဲ့သူမှာ သူ့အလိုလို ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲကလည်း နှိပ်စက်နေတယ်။ အဲဒီကိုယ်ဆင်းရဲကို သည်းမခံနိုင်တဲ့အတွက် နောက်ထပ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲ ကလည်း နှိပ်စက်နေတယ်။ ကိုယ်ဆင်းရဲစိတ်ဆင်းရဲ နှစ်မျိုးလုံး၏ အနှိပ်အစက်ကို ခံနေရတယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ ကို ရှုမှတ်နိုင်တဲ့သူမှာတော့ နောက်ထပ်စိတ်ဆင်းရဲ မဖြစ်ဘူး။ ကိုယ်ဆင်းရဲ တစ်မျိုးတည်းကိုသာ ခံစားရတယ်။ အဲဒါဟာ ဘုရားရဟန္တာနဲ့ တူနေတာပဲ။ ဘုရားရဟန္တာများမှာ အပူအအေး ခြင်မှက်ကိုက်ခြင်း စသည်ကြောင့် ကိုယ်ဆင်းရဲကတော့ ရှိတာပဲ။ ဒါပေမယ့်စိတ်ဆင်းရဲကတော့ မရှိဘူး။ အဲဒီ ကိုယ်ဆင်းရဲတစ်မျိုးတည်းကိုသာ ခံစားရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ဖြစ်ပေါ် လာတဲ့ကိုယ်ဆင်းရဲကို နိုင်နိုင်နင်းနင်း ရှုမှတ်နိုင်ရင် စိတ်ဆင်းရဲဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ငြိမ်းနေတတ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ကိုယ်ဆင်းရဲ တစ်မျိုးတည်းကိုသာ ခံစားရတဲ့အတွက် သက်သာတာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာကို ရှုမှတ်ပြီးပယ်ရတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်နည်းဟာ အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ဆေးနည်းပါပဲ။ စောစောက အချိုးကျအောင် ရှုမှတ်လေ့လာထားတဲ့ သူတွေမှာ သေလုနီးပါး ကြီးကျယ်ပြင်းထန်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို တွေ့ရတဲ့အခါ ဒီနည်းဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သက်သာရာ ရသွားကြတာ တွေများလှပါပြီ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အကြားအမြင်ရှိတဲ့ ဘုရားတပည့်မှာ ချမ်းသာသုခနဲ့တွေ့ရတဲ့အခါလည်း သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်နိုင်ရုံနဲ့တင်အတွက် အဲဒီချမ်းသာသုခ စိတ်ကိုလွှမ်းမိုးပြီးမတည်ဘူး။ ဆင်းရဲဒုက္ခနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါလည်း သင့်လျော် အောင်ဆင်ခြင်နိုင် ရှုနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီဆင်းရဲဒုက္ခက စိတ်ကိုလွှမ်းမိုးပြီးမတည်ဘူး။ ဆင်ခြင်တဲ့ ရှုတဲ့စိတ်ကသာ အဲဒီ သုခဒုက္ခကို လွှမ်းမိုးပြီး တည်နေတယ်။ အဲဒီလောကဓံကို အနိုင်ရနေတယ်။ ဒါကြောင့် ကောင်းမြတ်တဲ့ ကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်မြဲဖြစ်ခွင့်ရနေတယ်။ ဖြစ်ခွင့်ရနေတဲ့အတွက် ဒွါရ ၆-ပါးက ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောအားဖြင့် အမှန်အတိုင်း ထင်မြင်နိုင်အောင် ရှုမှတ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်တဲ့အခါမှာ အရိယမဂ် ၄-ပါးကိုရောက်ပြီး ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လုံးဝလွတ်မြောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို လွတ်မြောက်သွားနိုင်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားက “ပရိမုစ္စတိ ဒုက္ခသွာတိ ဝဒါမိ-ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်သည်ဟု ငါဘုရား ဧကန်ဟောတော်မူတယ်”လို့ ထုတ်ဖော်ပြီး ဝန်ခံတော်မူပါတယ်။

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ လောကဓံရှစ်ပါးနဲ့စပ်ပြီး သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်ပုံနဲ့ ဆင်းရဲဟူသမျှမှ ထွက်မြောက်ပုံအထိ အကျိုးရပုံတွေကို ပြောလာခဲ့တာပဲ။ ဒီတော့ လောကဓံရှစ်ပါးနဲ့စပ်ပြီး မဆင်ခြင်နိုင်ရင် အကျိုးမဲ့ဖြစ်တတ်ပုံရော၊ ဆင်ခြင် နိုင်ရင် အကျိုးရပုံရော တော်တော်စုံသွားပါပြီ။ ဒီလောကဓံတရားတွေဟာ လောကထဲမှာ နေကြရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း မရှောင် မလွှဲနိုင်ဘဲတွေ့ကြရကြောင်း၊ မြတ်စွာဘုရားတောင်မှ တွေ့ရသေးကြောင်း၊ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိကြောင်း များကို နည်းယူပြီး သည်းခံနိုင်ရေးအတွက် ထုတ်ပြောလောကသာ လိုပါတော့တယ်။ ဒါကြောင့် ခုနကဆိုခဲ့တဲ့ ဆောင်ပုဒ် ကလေးတွေကို ပြန်ကောက်လိုက်ကြဦးစို့။

လောကဓံတရား တူရားသော်လည်း မရှောင်နိုင်

- (၁) လာဘ်၊ ခြွေရံရ၊ ချီးမွမ်းကြ၊ သုခဝမ်းသာမြဲ။ (ဆို)
- (၂) ထိုလေးမျိုးမှာ ပြောင်းပြန်ကျ၊ လောကဝမ်းနည်းမြဲ။ (ဆို)
- (၃) လောကဓမ္မ၊ ရှောင်မရ၊ မုချ တွေ့စမြဲ။ (ဆို)

လောကထဲမှာနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုရင် ဒီလောကဓံတရားတွေနဲ့ တွေ့ကြတာချည်းပဲ။ ဘယ်သူမှ မရှောင်နိုင်ဘူး။ ကံကောင်းတဲ့ သူတွေမှာ ကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးတဲ့အခါ ကောင်းတဲ့လောကဓံ ၄-ပါးနဲ့ တွေ့နေကြရတယ်။ ကံမကောင်း တဲ့သူတွေမှာ အကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးတဲ့အခါ ဆိုးတဲ့လောကဓံ ၄-ပါးနဲ့ တွေ့နေကြရတယ်။ အဲဒီမှာ ကောင်းတဲ့လောကဓံ တွေကိုတော့ အများကြိုက်ကြတယ်။ အဲဒီလောကဓံတွေနဲ့ တွေ့ပါစေ၊ တွေ့ပါစေလို့ပဲ တောင့်တနေကြတယ်။ တွေ့ရအောင် လည်း ရှာကြံနေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကတော့ လောကအနေနဲ့ဆိုရင် အရေးမကြီးဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဆိုးတဲ့ လောကဓံတွေကိုတော့ အလိုမရှိကြဘူး။ ကြောက်ကြတယ်။ ရှောင်ပါစေ၊ လွှဲပါစေ၊ ဖယ်ပါစေလို့ တောင့်တနေကြတယ်။ မတွေ့အောင်လည်း ကြိုးစားနေကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လုံးလုံးတော့မလွတ်နိုင်ကြပါဘူး။ တွေ့ကြရသေးတာပဲ။ အနည်းနဲ့အများ သာ ကွားခြားပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတောင်မှ နည်းနည်းတော့ တွေ့ရသေးတာပဲ။ အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့်ရင် “ငါတို့လို သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မတွေ့ရဘဲ နေပါ့မလား”လို့ ဆင်ခြင်ပြီး အတော်အတန်တော့ သည်းခံနိုင်စ ရာ အကြောင်းရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဆိုးတဲ့လောကဓံတွေနဲ့ တွေ့ရပုံကို ယခု ဖော်ပြသွား ပါမယ်။

လာဘ်မရခြင်းနှင့် တူရား

အခါတစ်ပါးမှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ ပဉ္စသာလခေါ်တဲ့ ပုဏ္ဏားရွာကို အမှီပြုပြီး သီတင်းသုံးနေတော်မူပါတယ်။ အဲဒီရွာမှာ သီတင်းသုံးတော်မူခြင်း၏အကြောင်းကတော့ အဲဒီရွာက အမျိုးသမီးပျို ငါးရာတို့ သောတာပန်ဖြစ်မည်ကို မြင်တော် မူတဲ့အတွက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ နက္ခတ်ပွဲနေ့မှာ အဲဒီအမျိုးသမီးငယ်တွေဟာ အပြင်ထွက်ခွင့်ရကြတဲ့အတွက်၊ မြစ်ဆိပ်ကိုသွားပြီး ရေချိုးကြတယ်။ ရေချိုးပြီးတော့ အဝတ် အဆင်တန်ဆာများကို ဝတ်ဆင်ပြီး ရွာဆီကိုပြန်လာနေကြတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စသာလရွာထဲ ဆွမ်းခံကြွတော်မူပါတယ်။

ပဉ္စဆိုတာက ငါးခု၊ သာလဆိုတာက တဲအိမ်၊ ဒီတော့ ပဉ္စသာလဆိုတာ ငါးအိမ်လို့ အဓိပ္ပါယ်ရှိပါတယ်။ မူလ တည်စက ငါးအိမ်သာရှိလို့ ငါးအိမ်စုရွာလို့ ခေါ်တွင်နေဟန်ရှိပါတယ်။ မြန်မာပြည်မှာလည်း ဒီလို အမည်တွင်နေတဲ့ ရွာတွေ ရှိကြပါတယ်။ ငါးအိမ်စုရွာ၊ လေးအိမ်စုရွာတဲ့ တစ်အိမ်ထဲရွာလို့တောင် ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီအမည်တွေဟာ ရွာတည်စက အမည်တွေပဲ။ နောက်ကာလကျတော့ တိုးပွားလာလို့ အိမ်တွေများစွာပဲ ရှိနေကြပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ပဉ္စသာလ ငါးအိမ်စုရွာ မှာလည်း အမျိုးသမီးပျို ငါးရာတောင် ရှိတယ်ဆိုတော့ အမျိုးသားပျိုတွေ ကလေးသူငယ်တွေ လူကြီး မိဘတွေပါဆိုရင် လူဦးရေဟာ ၂-ထောင်ထက် မနည်းရှိပါလိမ့်မယ်။ ဒီ လူဦးရေများသလောက် အိမ်အရေအတွက်ကလည်း ရာနှင့်ချီပြီးများစွာပဲ ရှိပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီပဉ္စသာလရွာကို မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းခံကြွတော်မူတဲ့အခါမှာ အဲဒီရွာမှာက လူတွေဟာ မြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းမလောင်းနိုင်အောင် မာရ်နတ်က အဲဒီလူတွေကို ပူးကပ်ပြီး အန္တရာယ်ပြုပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ ဆွမ်းတစ် ဇွန်းမျှမှမရဘဲ ဆေးမြဲတိုင်း သပိတ်နဲ့ပဲ ရွာကပြန်ထွက်လာရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မာရ်နတ်က ရွာတံခါးဝကနေပြီး “အရှင် ရဟန်းဆွမ်းရခဲ့ပါသလား”လို့ လူတစ်ယောက် အနေနဲ့ မေးပါတယ်။ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက “ဟဲ့ မာရ်နတ်၊ ငါဆွမ်း မရအောင် သင်လုပ်ထားတာပဲ မဟုတ်လား”လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ ဒါဖြင့် “အရှင်ဘုရားတစ်ခါထပ်ပြီး ဆွမ်းခံဝင် ပါဦး”လို့ မာရ်နတ်ကဆိုတယ်။ သူ့ရှည်ရွယ်ချက်ကတော့ ဒီတစ်ခါ ပြန်ပြီးဆွမ်းခံဝင်ရင် လူတွေကိုပူးကပ်ပြီး မြတ်စွာဘုရား ရှေ့က လက်ခုတ်တီးပြီးရယ်ရွှင်ဖွယ် ပျက်ရယ်ပြုမယ်လို့တဲ့။

အဲဒီအချိန်မှာ မြစ်ဆိပ်က ရေချိုးပြီးပြန်လာကြတဲ့ အမျိုးသမီးပျို ငါးရာတို့က အဲဒီရွာတံခါးကို ရောက်လာကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာရှိခိုးပြီး သင့်လျော်တဲ့နေရာမှာ တည်နေကြတယ်။ မာရ်နတ်ကလည်း “အရှင်ဘုရား ဆွမ်းမရရင် ဆာလောင်ခြင်း ဆင်းရဲက မနှိပ်စက်ပေးဘူးလား”လို့ မေးမြန်းပါတယ်။ ဒီမေးခွန်းကို အကြောင်းပြုပြီး အဲဒီရွာသူအမျိုးသမီးပျို ငါးရာတို့အား သင့်လျော်သော တရားကို ဟောရန်အတွက်ပဲ။ ဒီရွာမှာ ဆွမ်းမရမည်ကို သိလျက်နဲ့ ဆွမ်းခံကြွတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “ဟဲ့ မာရ်နတ် ငါတို့ဟာ ဒီကနေ့ စားဖွယ်တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ မရသော်လည်း အဘာသာရာဘုံက မဟာဗြဟ္မာကြီးတို့ကဲ့သို့ ပီတိသုခဆိုတဲ့ ဝမ်းမြောက်မှု၊ ချမ်းသာမှုဖြင့်သာလျှင် အချိန်ကုန်စေမယ်”လို့ မိန့်ဆိုတော်မူပြီးတော့ အမျိုးသမီးပျို ငါးရာအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ဒီလိုဂါထာတစ်ပုဒ် တရားကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

သုသုခံ ဝတ ဇီဝါမ၊ ယေသံ နော နတ္ထိံ ကိဉ္ဇနံ၊
ပီတိဘက္ခာ ဘဝိဿာမ၊ ဒေဝါ အဘဿရာယတာ။

ယေသံနော၊ အကြင်ငါတို့အား၊ ကိဉ္ဇနံ-လိုချင်တောင့်တမှု ရာဂစသော ကိလေသာတည်းဟူသော ကြောင့်ကြမှုသည်၊ နတ္ထိံ-မရှိပေ၊ တေ မယံ-ကြောင့်ကြမှုမရှိသော ထိုငါတို့သည်၊ ဝတ-စင်စစ်၊ သုသုခံ-အလွန်ချမ်းသာစွာ၊ ဇီဝါမ-အသက်မွေးကြ အသက်ရှင်ကြပါကုန်၏၊ ဒေဝါ အဘာသာရာ ယထာ-အဘာသာရာ မိုးဗြဟ္မာတို့ကဲ့သို့၊ ပီတိဘက္ခာ-ပီတိလျှင် အစာရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ယနေ့အဖို့မှာ ဖြစ်ကြပါကုန်တော့အံ့တဲ့။

ဆိုလိုတာကတော့ လောကမှာ လူတွေဟာ စားဝတ်နေရေးအတွက် သတ်ဖြတ်၊ လုယက်၊ ခိုးယူပြီးတော့၊ ငြိမ်လည်ပြီးတော့ စီးပွားရှာကြတာတွေလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီလို မတရားသဖြင့် ရှာပြီးရလာတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို အလိုရှိတိုင်း သုံးဆောင်နေကြရတဲ့အတွက် “ချမ်းသာစွာ အသက်မွေးနေကြတယ်။ ချမ်းသာစွာ အသက်ရှင်နေကြတယ်”လို့ ဒီလို ထင်မှတ်ပြော ဆိုနေကြတယ်။ အမှန်ကတော့ အဲဒီလိုမတရားသဖြင့် အသက်မွေးနေကြတာဟာ မကြာခင်ဘဲ အပါယ်လေးပါးကျပြီး ဒုက္ခရောက်ရမှာမို့ ဆင်းရဲစွာ အသက်မွေးခြင်းသာ မည်တယ်။ တရားသဖြင့်ရှာကြပြီး အသက်မွေးတာဖြစ်စေကာမူ ကြောင့်ကြမှု ကိလေသာ ရှိနေသေးရင် ချမ်းသာတဲ့ အသက်မွေးမှုအစစ် မဖြစ်သေးဘူး။ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ မရသေးတာကို လိုချင်တောင့်တတဲ့ ရာဂတည်းဟူသော ကြောင့်ကြခြင်းလည်း မရှိဘူး။ ရချင်တာကိုမရတဲ့အတွက် စိတ်ပျက်စိတ်ဆိုးတဲ့ ဒေါသတည်းဟူသော ကြောင့်ကြခြင်းလည်း မရှိဘူး။ မကောင်းတာတွေကို အကောင်းထင်ပြီး ကြောင့်ကြပြုတတ်တဲ့ မောဟတည်းဟူသော ကြောင့်ကြခြင်းလည်း မရှိဘူး။ အဲဒီလို ကြောင့်ကြမှုကိလေသာ လုံးဝကင်းနေတဲ့အတွက် ဆွမ်းမရလို့လည်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်းမရှိဘူး။ မစားရလို့လည်း ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ မရှိဘူး။ တရားနှင့်စပ်တဲ့ နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်မှု၊ ပီတိဖြင့် ချမ်းသာစွာမျှတပြီး နေနိုင်တယ်။ အဲဒီလို နေနိုင်တဲ့အတွက် ငါဘုရားတို့မှာ အလွန်ချမ်းသာစွာ အသက်မွေးကြ အသက်ရှင် ကြပါတယ်တဲ့။

ဘာကြောင့် ဒီလိုချမ်းသာစွာ မျှတနေနိုင်ပါသလဲဆိုရင် ရှေ့နားပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း လာဘာ-လာဘ်ရတယ်ဆိုတာကိုရော အလာဘာ-လာဘ်မရဘူးဆိုတာကိုရော၊ ရတဲ့သူဆိုတာကိုရော အနိစ္စ-ဒုက္ခ-ပိပရိဏာမဓမ္မမျှပဲ ဆိုတာကိုသိပြီး ဖြစ်နေတဲ့အတွက် တောင့်တမှု၊ ကြောင့်ကြမှု၊ ကိလေသာတွေ လုံးဝကင်းနေလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့်-

ယေသံနော၊ အကြင်ငါတို့အား၊ ကိဉ္ဇနံ-လိုချင်တောင့်တမှု ရာဂ စသော ကိလေသာတည်း ဟူသော ကြောင့်ကြမှုသည်၊ နတ္ထိံမရှိပေ၊ တေမယံ-ကြောင့်ကြမှုမရှိသော ထိုငါဘုရားတို့သည်၊ ဝတ-စင်စစ်၊ သုသုခံ-အလွန်ချမ်းသာ စွာ၊ ဇီဝါမ-အသက်မွေးကြ အသက်ရှင်ကြပါကုန်၏လို့ မိန့်ဆိုတော်မူပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အစာမစားရဘဲနဲ့ ချမ်းသာစွာနေလို့ ဖြစ်ပါ့မလားလို့ မေးစရာ စဉ်းစားစရာရှိပါသေးတယ်။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုရင် ကာမဘုံက သတ္တဝါတွေမှာ အစာအာဟာရ အထောက်အပံ့က အရေးကြီးပါတယ်။ ရုပ်ကိုတည်တဲ့အတွက် ကံ-စိတ်-ဥတု-အာဟာရဆိုတဲ့ အကြောင်း ၄-ပါးရှိတဲ့အနက် ကံရှိရုံ၊ စိတ်ရှိရုံ၊ သင့်လျော်တဲ့ ဥတုရှိရုံနဲ့ အသက်မရှင်နိုင်ဘူး။ အစာအာဟာရရှိပါမှ အသက်ရှင်နေနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူတွေဟာ နေ့စဉ် ၂-ကြိမ်၊ ၃-ကြိမ်ရှာပြီး စားနေကြရပါတယ်။ အနည်းဆုံး တစ်နေ့ တစ်ကြိမ်တော့ ရှာပြီး စားနေကြရပါတယ်။ လူတွေသာမဟုတ်ဘူး။ ကုန်းသတ္တဝါ၊ ရေသတ္တဝါ၊ တိရစ္ဆာန်တွေလည်း နေ့စဉ်ရှာပြီး စားနေကြရတာပဲ။ စားဝတ်နေရေးဆိုတဲ့ အရေးသုံးခုထဲမှာ စားရေးက အရေးအကြီးဆုံးပဲ။ အရေးကြီးတဲ့အတွက် အစာရှာရတဲ့ အာဟာရ ပရိယေသန ဒုက္ခဟာ အကြီးဆုံးပဲ။ ဒါကြောင့် သတ္တဝါတွေဟာ အစာအတွက် အမြဲမပြတ် ရှာနေကြရတယ်။ ဒီအထဲမှာ ပရိတ်ဆိတ်ဆိုတဲ့ အကောင်ကလေးတွေဟာ အကဲဆုံးပါပဲ။ သူတို့ကိုယ်က ဘာမှကြီးတာမဟုတ်ဘဲနဲ့ သူတို့မှာ နေ့တွင်မဟုတ်ဘူး။ ညပါ တလှုပ်လှုပ် တရွရွနဲ့ ရှာနေကြတယ်။ အဲဒီလို ရှာကြရတာဟာ မစားရရင် မချမ်းသာနိုင်ဘူး။ စားရမှချမ်းသာမယ်ဆိုတာသိပြီး ရှာနေကြရတာပဲ။ ဒီတော့ အစာမစားရဘဲနဲ့ ချမ်းသာနိုင်ပါ့မလားလို့ တွေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီပြဿနာကို မြတ်စွာဘုရားက-

ပီတိဘက္ခာ ဘဝိဿာမ၊ ဒေဝါ အဘဿရာ ယထာလို့ ဖြေရှင်းလိုက်ပါတယ်။

ဒေဝါ အဘဿရာ ယထာ-အဘဿရာ မိုးဗြဟ္မာကြီးတို့ကဲ့သို့၊ ပီတိဘက္ခာ ပီတိလျှင် အစာရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿာ မ-ဖြစ်ကြပါကုန်တော့အံ့-တဲ့။

ဗြဟ္မာတွေဆိုတာ အစာအဟာရကို စားသောက်ခြင်းမရှိဘူး။ ဈာန်အကုသိုလ် အဟုန်ကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိသုခဈာန် နှင့် ယှဉ်သော ပီတိသုခဖြင့် မျှတနေကြရတယ်။ သူတို့မှာ ဆာတယ်လို့လည်း မရှိဘူး။ ပီတိသုခဆိုတဲ့ နှစ်သိမ့်မှု၊ ချမ်းသာမှု အမြဲတမ်းပြည့်စုံနေကြတယ်။ အထူးသဖြင့် ဒုတိယဈာန်က ပီတိဟာ အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီ ဒုတိယ ဈာန်ကြောင့်ဖြစ်ကြတဲ့ ဒီဒုတိယဈာန် ဗြဟ္မာတွေမှာ လွန်ကဲထူးမြတ်တဲ့ ပီတိတွေဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဒုတိယဈာန်ဗြဟ္မာ ၃-မျိုး ထဲမှာလည်း အဘဿရာဆိုတဲ့ မဟာဗြဟ္မာကြီးတွေမှာ သာပြီး ထူးမြတ်တဲ့ ပီတိတွေဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဆွမ်းမစားပေမယ့် အဲဒီအဘဿရာ ဗြဟ္မာကြီးများလိုပဲ ပီတိဖြင့် မျှတပြီးနေမယ်လို့ မိန့်ဆိုတော်မူပါတယ်။

ဝမ်းမြောက်တဲ့ပီတိ ဖြစ်နေရုံမျှဖြင့် အစာမစားဘဲ နေနိုင်တယ်ဆိုတာကတော့ လောကဘက်ကရော တရားဘက်က ရော ထင်ရှားပါတယ်။ တစ်ချို့လူတွေမှာ အင်မတန် ခဲယဉ်းတဲ့ အလုပ်ကိစ္စ အကြံအစည် အောင်မြင်သွားတဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာတာနဲ့ ထမင်းစားချင်စိတ် မရှိဘဲ မစားနိုင်၊ မအိပ်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတာတွေရှိနေကြပါတယ်။ တစ်ချို့ ကုသိုလ် ရေးနဲ့စပ်ပြီး ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာနေတာနဲ့ ထမင်းတစ်နပ် နှစ်နပ်လောက်တော့ မစားဘဲနေနိုင်တာ ရှိကြပါတယ်။ တရားအား ထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလည်း သမာဓိအား ဉာဏ်အားကောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ကိုယ့်တရားကို ရှုမှတ် နှလုံးသွင်းနေရင်း ၁-ရက်၊ ၂-ရက်ကြာအောင် မစားမသောက်ဘဲ ခင်းကြီးခင်းငယ်တောင် မစွန့်ရဘဲ တစ်ထိုင်တည်းနဲ့ နေနိုင်ကြတာရှိပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ဖလသမာပတ်ကိုဖြစ်စေ၊ နိရောဓသမာပတ်ကို ဖြစ်စေ၊ ဝင်ရောက်နေမယ် ဆိုရင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး တောင် နေတော်မူနိုင်ပါတယ်။ ဈာန်သမာပတ်နဲ့လည်း နေနိုင်ပါတယ်။ တစ်ရက်လောက်ကတော့ ဝိပဿနာရှုပြီးတော့လည်း နေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ဝိပဿနာပီတိ ဈာန်ပီတိ ဖိုလ်ပီတိတွေနဲ့ နေနိုင်တာကိုရည်ပြီးတော့ “ပီတိဘက္ခာ-ပီတိလျှင် အစာရှိကုန် သည်၊ ဘဝိဿာမ၊ ဒီကနေ့အဖို့မှာ ဖြစ်ကြပါကုန်မည်” လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီဂါထာဟာ မာရ်နတ်ရဲ့ အမေးကိုဖြေတဲ့ ဂါထာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအခါတုန်းက ပဉ္စသာလရွာသူ အမျိုးသမီး ငါးရာက အနီးအပါးမှာ လက်အုပ်ချီပြီး တရားနာနေကြတယ်။ အဲဒီအမျိုးသမီး ငါးရာအတွက်ရည်ရွယ်ပြီး ဟောတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအမျိုးသမီးငါးရာဟာ အဲဒီတရားဂါထာကို ကြားနာရင်း သောတာပန် ဖြစ်သွား ကြပါသတဲ့။

ဒီဂါထာကို ကြားနာရုံနဲ့ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် သောတာပန် ဖြစ်ကြသလဲဆိုရင် အဲဒီ အမျိုးသမီး ငါးရာဟာ ကုသိုလ်ထူး ပါရမီထူး ရှိတဲ့သူတွေပါ။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ကိုလည်း ဖူးမြော်ကြရတယ်။ ဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ဟောတဲ့ တရားကိုလည်း နာကြရတယ်။ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ကို ဖူးမြော်ကြရတဲ့အတွက် သူတို့မှာ ပီတိတွေ ဖြစ်နေတယ်။ တရားကိုနာရတဲ့အတွက်လည်း ပီတိတွေဖြစ်နေတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ ကြောင့်ကြမှု ကိလေသာကင်းနေတဲ့အတွက် ချမ်းသာစွာ နေရတယ်ဆိုတာရယ်၊ ဆွမ်းမစားပေမယ့် ပီတိနဲ့ပဲ မျှတနေမယ်ဆိုတာရယ် ဒီတရားစကားတွေကို ကြားရတဲ့အခါ အလွန်ကြည်ညိုပြီး ပီတိတွေ ထက်သန်စွာဖြစ်တယ်။ အဲဒီပီတိတွေကို ရှုမိကြသဖြင့် ကုန်ခြင်း ပျက်ခြင်းသဘော ထင်မြင်ပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်သွား ကြတယ်လို့ ယူရပါမယ်။

ယခု တရားနာနေကြတဲ့ ဒကာ-ဒကာမတွေလည်း ဒီပုံ ဒီနည်းအရ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ပဉ္စသာလရွာမှာ မြတ်စွာ ဘုရား ဆွမ်းခံကြနေတဲ့ပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်ကြည့်ပါ။ ရွာမှအထွက် တံခါးပေါက်အနီးမှာ မာရ်နတ်ကမေးနေပုံနဲ့ အမျိုးသမီး ငါးရာက ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး တရားနာနေပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်ကြည့်ပါ။ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ရပ်တော်မူရင်း တရား ဟောတော်မူနေပုံကိုလည်း ဆင်ခြင်ကြည့်ပါ။

သုသုခံ ဝတ ဇီဝါမ၊ ယေသံနော နတ္ထိံ ကိဉ္ဇနံ
ပီတိဘက္ခာ ဘဝိဿာမ၊ ဒေဝါ အဘဿရာ ယထာ။

ယေသံနော-အကြင် ငါတို့ကား၊ ကိဉ္ဇနံ-လိုချင်တောင့်တမှု ရာဂစသော-ကိလေသာတည်းဟူသော ကြောင့်ကြ မှု သည်၊ နတ္ထိံ-မရှိပေ၊ တေ မယံ-ကြောင့်ကြမှုမရှိသော ထို ငါဘုရားတို့သည်၊ ဝတ-စင်စစ်၊ သုသုခံ-အလွန်ချမ်းသာစွာ၊ ဇီဝါမ-အသက်မွေးကြ အသက်ရှင်ကြပါကုန်၏။ (ဟုတ်တယ်၊ တောင့်တမှု၊ ကြောင့်ကြမှု ရှိနေရင် ဘယ်လိုပြည့်စုံနေပေမယ့် ဆင်းရဲနေရတာပဲ။ တောင့်တမှု၊ ကြောင့်ကြမှု မရှိရင် ရသမျှ ဖြစ်သမျှနဲ့ရောင့်ရဲပြီး ချမ်းသာနေတာပဲ၊ ဒါကြောင့်) တေ မယံ- ကြောင့်ကြမှုမရှိသော ထိုငါဘုရားတို့သည် ဝတ-စင်စစ်ဧကန် အမှန်အားဖြင့်၊ သုသုခံ-အလွန်ချမ်းသာစွာ ဇီဝါမ-အသက် မွေးကြ အသက်ရှင်ကြပါကုန်၏။ ဒေဝါ အဘဿရာ ယထာ-အဘဿရာ မိုးဗြဟ္မာတို့ကဲ့သို့၊ ပီတိဘက္ခာ ဆွမ်းမရငြားသော် လည်း ပီတိလျှင် အစာရှိကုန်သည်။ ဝါ-ဈာန်ပီတိ၊ ဝိပဿနာပီတိ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ပီတိတို့ဖြင့် မွေ့လျော်ကုန်သည်။ ဘဝိဿာမိ -ယနေ့အဖို့မှာ ဖြစ်ကြကုန်အံ့သတည်း။

ယခု တရားနာနေရင်းလည်း ပီတိဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပီတိကိုရှုမှတ်လိုက်ရင် ခယတော ဝယတော-ဆိုတဲ့ အတိုင်း ကုန်သွားတယ် ပျောက်သွားတယ်လို့ သိမြင်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်ပဲ။ အဲဒီလိုသိရင်း ပါရမီထူးတဲ့ သူမှာ မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်နိုင်ပါတယ်။

မိလိန္ဒ၏အမေး

အဲဒီတုန်းက ပဉ္စသာလရွာမှာ မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းမရတာကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ မိလိန္ဒမင်းကြီးက အရှင်နာဂသိန် ကို ဒီလိုမေးပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားဟာ လာဘ်လာဘ အလွန်ပေါများတယ်။ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးပစ္စည်း လေးပါးတွေကို အလွန်များစွာ ရတယ်လို့လည်း အရှင်ဘုရားတို့ ပြောဆိုကြပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပဉ္စသာလရွာမှာ ဆွမ်းခံကြတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဆွမ်းတစ်စွန်းမျှမှ မရဘူးလို့လည်း အရှင်ဘုရားတို့ပဲ ပြောဆိုကြပါတယ်။ အဲဒီစကားနှစ်စွန်းဟာ ရှေးနောက်မညီပါ။ လာဘ်လာဘ အလွန်ပေါများတယ်ဆိုရင် ဆွမ်းတစ်စွန်းမျှမှ မရဘူးဆိုရင်လည်း လာဘ်လာဘ အလွန် ဆိုရင် ဆွမ်းတစ်စွန်းမျှမှ မရဘူးဆိုတာ မဖြစ်သင့်ဘူး။ ပဉ္စသာလရွာမှာ ဆွမ်းခံတာ ဆွမ်းတစ်စွန်းမျှ မရဘူးဆိုရင်လည်း လာဘ်လာဘအလွန်ပေါများတယ်ဆိုတာ မဖြစ်သင့်ဘူး။ ဒီလိုအစွန်း ၂-ခုထွက်နေတဲ့ ပြဿနာကို အရှင်နာဂသိန် ရှင်းလင်း ဖြေကြားတော်မူပါလို့ မေးလျှောက်ပါတယ်။

အရှင်နာဂသိန်၏အဖြေ

မိလိန္ဒမင်းကြီး၊ မြတ်စွာဘုရားမှာ လာဘ်လာဘ အလွန်ပေါများတယ်ဆိုတာမှန်ပါတယ်။ ပဉ္စသာလရွာမှာ ဆွမ်း တစ်စွန်းမျှမှ မရဘူးဆိုတာလည်း မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီပဉ္စသာလရွာမှာ ဆွမ်းမရတာနဲ့ လာဘ်လာဘမများဘူး၊ ရှားပါး တယ်လို့တော့ မဆိုသင့်ဘူး။ ဥပမာအားဖြင့် စကြဝတေးမင်းကြီးထံ တောရွာကလူတစ်ယောက် လက်ဆောင်ဆက်သဖို့ လာတယ်ဆိုပါတော့။ ပျားရည်ဖြစ်စေ၊ ပျားလတ်ဖြစ်စေ ဆက်သဖို့လာတဲ့အခါ တံခါးစောင့်က ဝင်ခွင့်မပေးဘဲ ဟန့်တားထား တယ်။ “ဟေ့အကောင် ပြန်သွား၊ ဒီအချိန်ဟာ မင်းမြတ်ကိုတွေ့ခွင့်ပြုတဲ့ အချိန်မဟုတ်ဘူး၊ ပြန်သွားပြန်သွားရင် မင်းဒဏ် ခတ်မယ်” လို့ ခြိမ်းခြောက်ပြီး ဟန့်တားတယ်။ အဲဒီတော့ တောရွာသားက ကြောက်တာနဲ့ ပြန်သွားရတာတယ်။ သူယူလာခဲ့တဲ့ လက်ဆောင်ကို မင်းထံမဆက်သရတော့ဘူး။ အဲဒီလို မဆက်သရတာ ဘာကြောင့်လဲ၊ တံခါးစောင့်က ဟန့်တား နှောင့်ယှက် လို့ မဟုတ်ပါလား။ အဲဒီတော့ရွာသား၏ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို မရတဲ့အတွက် အဲဒီစကြဝတေးမင်းကို ဘုန်းကံ နည်းတယ်။ လာဘ်လာဘ နည်းတယ်လို့ ဆိုသင့်ပါ့မလား၊ မဆိုသင့်ပါဘုရား။

အဲဒီလိုပဲ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ လာဘ်လာဘတွေ အလွန်ပေါများပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပဉ္စသာလရွာမှာ ဆွမ်းခံစဉ် အခါကတော့ အဲ ဒီတံခါးစောင့်နဲ့တူတဲ့ မာရ်နတ်က နောက်ယှက်ထားလို့ ဆွမ်းမရဘဲ ဖြစ်သွားပါတယ်။ အဲဒီရွာက ဆွမ်းကို မရတာ အကြောင်းပြုပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ လာဘ်လာဘမများ ရှားပါးတယ်လို့တော့ မဆိုသင့်ပါဘူး။ အဲဒီတစ်ရက်မှ တပါး၊ ၄၅-ဝါအတွင်း ရက်ပေါင်း တစ်သောင်းခြောက်ထောင်လေးရာကျော်မှာ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း လာဘ်လာဘ ပေါများတာ ကိုသာ အကြောင်းပြုပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ လာဘ်လာဘအလွန်ပေါများတယ်လို့သာ ဆိုသင့်ကြောင်း အရှင်နာဂသိန်က ရှင်းလင်းဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ ဆင်ခြင်ဖို့ကတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံး ဖြည့်ဆည်းပူတော်မူခဲ့တဲ့ ဒါနစသော ပါရမီတော်တွေကြောင့် အတိုင်းမသိ အလွန်အလွန် လာဘ်လာဘ ပေါများတော်မူပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မာရ်နတ် ၏ နှောင့်ယှက်မှုကြောင့် ပဉ္စသာလရွာမှာ ဆွမ်းတစ်စွန်းမျှမှမရတဲ့ အလာဘဆိုတဲ့ လောကဓံနဲ့ တွေ့ရချေသေးတယ်။ ငါတို့လို သာမန်လူသားတွေမှာ “မရခြင်း ရပြီးသားတွေ ဆုံးပါးပျက်စီးခြင်း” ဆိုတဲ့ အလာဘ လောကဓံနဲ့ ဘယ်မှာမတွေ့ရ ဘဲရှိမလဲ၊ တွေ့ရပေလိမ့်မယ်။ ဒီလိုတွေ့ရပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တွေကို ယုံကြည်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်သောအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားလိုပင် စိတ်မပျက်ဘဲ စိတ်မညစ်ဘဲ သည်းခံနေမယ်လို့ ဒီလို နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်သင့်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဆင်ခြင် ရင် လုံးဝမကင်းတောင် စိတ်ဆင်းရဲမှု သက်သာခွင့်တော့ ရပါလိမ့်မယ်။

မုယောဆွမ်းတောင် ဘုဉ်းပေးရတယ်

နောက်တစ်ခု ဆင်ခြင်စရာကတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးတဲ့နောက် ၁၂-ဝါမြောက်မှာ အိန္ဒိယပြည် အနောက်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ ဝေရဏ္ဍာမြို့ကို ကြွတော်မူပါတယ်။ ဝေရဏ္ဍာမြို့အနီး နဋ္ဌေရ တမာပင်ကြီးအောက်မှာ သီတင်းသုံးနေတော် မူပါတယ်။ နဋ္ဌေရဆိုတာ အဲဒီတမာပင်ကြီးကို သိမ်းပိုက်ထားတဲ့ ဘီလူးရဲ့ အမည်လို့ဆိုပါတယ်။ မြန်မာပြည်တောရွာတွေမှာ ဘာအရှင်ကြီး သစ်ပင်ညာအရှင်ကြီး သစ်ပင်စသည်ဖြင့် ခေါ်တာမျိုးဖြစ်မှာပေါ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီတမာပင်ကြီးကိုလည်း နဋ္ဌေရ အရှင်ကြီးပင်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ မြတ်စွာဘုရားနှင့်အတူ ပါလာတဲ့ သံဃာတော်ကလည်း ရဟန်းတော်ငါးရာ အရေအတွက် ရှိပါ တယ်။

အဲဒီအခါမှာ ဝေရဏ္ဍာမြို့သား ပုဏ္ဏားကြီးတစ်ယောက်က မြတ်စွာဘုရားထံလာရောက်ပြီး အရွယ်ကြီးသူတွေကို အရို အသေမပြုတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားကို စွပ်စွဲအပြစ်တင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သူ့စွပ်စွဲသမျှတွေကို ဖြေရှင်းပြီးတော့ သင့်လျော်တဲ့တရားကို ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတရားကိုနာရတဲ့အခါ ဝေရဏ္ဍ ပုဏ္ဏားဟာ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတော့ ဝေရဏ္ဍ မြို့မှာ ဝါကပ်ဖို့ မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားတောင်းပန်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ တပည့်ရဟန်းတော် ငါးရာ နှင့်တကွ အဲဒီမှာပဲ ဝါကပ် သီတင်းသုံးတော်မူပါတယ်။

ဝေရဏ္ဍပုဏ္ဏားကြီးက ဝါကပ်ဖို့ လျှောက်ပေမယ့် ကျောင်းဆောက်လှူတာလည်းမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီနဋ္ဌေရ အရှင်ကြီး တမာပင်ကြီးအောက်မှာပဲ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရတယ်။ တပည့်ရဟန်းတော်တွေလည်း အဲဒီအနီးအပါး က သင့်လျော်တဲ့ သစ်ပင်တွေအောက်မှာ သီတင်းသုံးတော် မူကြရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ အရပ်မှာ တမာပင်ကြီးတွေက ပေါတယ် လို့ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် တမာပင်ကြီးတွေ အောက်မှာလည်း ဖြစ်စရာအကြောင်းရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီနှစ်က မိုးခေါင် လို့ အဲဒီအရပ်မှာ ဒုဗ္ဗိက္ခသေးသင့်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မိုးစိုမှာတော့ စိုးရိမ်စရာရှိဟန်မတူဘူး။

အဲဒီလို ဝေရဏ္ဍပုဏ္ဏားကြီးကလျှောက်လို့ မြတ်စွာဘုရားက လက်ခံပြီး ဝါကပ်သီတင်းသုံး နေတော်မူတဲ့ အခါမှာလည်း မာရ်နတ်က ဝေရဏ္ဍမြို့နှင့်တကွ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဆွမ်းခံသွားနိုင်ပြန်နိုင်လောက်တဲ့ တစ်ယူဇနာရှိတဲ့အရပ်မှာ ဘုရားမှန်း ရဟန်း သံဃာ မှန်းမသိအောင် လှည့်စားဖြားယောင်းထားပါသတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအရပ်မှာ အစာရှားပါးတဲ့ ဒုဗ္ဗိက္ခ ကပ်ဆိုးနဲ့လည်း ကြုံနေပါတယ်။ သလာကာဝုတ္တာ စာရေးတံဖြင့် အသက်မွေးရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ယခုကာလရာ ရှင်စံနစ် မျိုးဖြင့် ပစ္စည်းဖြန့်ဖြူးပြီး ကန့်သတ်ထားသလောက်သာ ဝယ်ယူပြီး သုံးဆောင်ရတာကိုဆိုလိုပါတယ်။ ဟိုတုန်းက သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးတွေက မပြည့်စုံတဲ့အတွက် ဒီလို ဒုဗ္ဗိက္ခကပ်ဆိုးနဲ့ တွေ့ရဟန်တူပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံထဲမှာပင် အခြားမြို့တွေမှာ တော့ အဲဒီတုန်းက ဒီလိုရှားပါးဟန် မတူပါဘူး။

အဲဒီလို အစာရှားပါးတဲ့ ဒုဗ္ဗိက္ခကပ်ဆိုးနဲ့ ကြုံနေတဲ့အခါမှာ မာရ်နတ်ကလည်း လှည့်စားထားတဲ့အတွက် ရဟန်းတော် တွေ ဆွမ်းခံကြတဲ့အခါ ဆွမ်းလောင်းမည့်သူမရှိလို့ ဆွမ်းမရဘဲနဲ့ မြို့မှ ပြန်ထွက်လာကြရပါသတဲ့။ အဲဒီအခါမှာ ကသ္မိရ ဂန္ဓာရဆိုတဲ့ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်း ဥတ္တရာပထအရပ်က မြင်းကုန်သည်ငါးရာကလည်း အဲဒီမြို့ ရောက်လာကြတယ်။ လူတွေမှာ အစာရှားတဲ့ ဒုဗ္ဗိက္ခကပ်ဆိုက်နေတဲ့အခါ မြင်းကို ဝယ်မည့်သူကလည်းမရှိပေဘူး။ မိုးရာသီမှာ သူတို့နေရပ်ကိုလည်း ပြန်လို့ မဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီမြင်းကုန်သည်တွေကလည်း အဲဒီ ဝေရဏ္ဍမြို့မှာပဲ စခန်းချပြီး မိုးခိုနေကြတယ်။ အဲဒီ မြင်းကုန်သည် တွေက ရဟန်းတော်တွေ ဆွမ်းမရ ကြတာကို မြင်တွေ့ကြရတဲ့အတွက် ဆွမ်းလှူဖို့ရာ စေတနာ ဖြစ်လာကြတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့မှာ ရပ်ဝေးက ဧည့်သည်တွေဖြစ်ကြတဲ့အတွက် နေ့စဉ် ဆွမ်းလှူဖို့ရာတော့လည်း မတတ်နိုင်ကြဘူး။ သူတို့မှာ မြင်းစာ ရှားတဲ့အခါ မြင်းကျွေးဖို့ ပုလကလို့ခေါ်တဲ့ ဂျုံဆန်တွေပါလာကြတယ်။ ပုလကဆိုတာ ယဝ (ခေါ်) အခွံကြမ်းပါတဲ့ဂျုံကို အခွံ ခွာပြီး ပြုတ်ဆန်များကို ပြုလုပ်ပေါင်းသင်ထားတဲ့ ဂျုံဆန်ပင်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီပြုတ်ထားတဲ့ ဂျုံဆန်ကို အိန္ဒိယမှာ ခရီးရိက္ခာ အဖြစ် ဆောင်ယူလေ့ရှိကြပါတယ်။ ရှေးဆရာများကတော့ အဲဒီ ယဝနှင့် ပုလကပုဒ်များကို မုယောစပါးလို့ ဘာသာပြန်ခဲ့ကြပါ တယ်။ အဲဒီမုယောဆိုတာကိုလည်း ဂျုံဆန်ပဲလို့ မှတ်ယူရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မြင်းကုန်သည်တွေက မြင်းငါးရာကို နံနက်တစ်စလယ်၊ ညနေ တစ်စလယ်၊ မုယောဆန် ဂျုံဆန်တွေကျွေးနေတာထက် မြင်းတွေကို တစ်နေ့တစ်ကြိမ်သာကျွေးမယ်။ ကျန်တစ်ကြိမ်အတွက် မုယောဆန်တွေကို ရဟန်းတော်များအားလှူမယ်လို့ ကြံပြီး ရဟန်းတော်များ သူတို့တည်းခိုရာ မြင်းဝင်း စခန်းသို့ နေ့စဉ် ဆွမ်းခံကြရန် ပင့်လျှောက်ပြီး တစ်ပါးတစ်ပါးကို မုယောခေါ်တဲ့ ဂျုံဆန် တစ်စလယ်စီ လောင်းလှူကြပါ တယ်။ သူတို့ကလည်း ဧည့်သည်တွေဆိုတော့ ချက်ပြုတ်ပြုပြင်ပြီး ကပ်ဖို့ရာ မတက်နိုင်ကြပေဘူး။ ဒါကြောင့်အရှင်ဘုရားတို့ သင့်လျော်သလိုလုပ်ပြီး ဘုဉ်းပေးကြပါတော့လို့ဆိုတဲ့ သဘောမျိုးနဲ့ လှူလိုက်ကြဟန်တူပါတယ်။

ပိုးမထိုးရအောင် ပြုတ်ပြီးပေါင်းတင်ပြီးသား ပြုတ်ဆန်တွေဆိုတော့ ထောင်းထုပြီး ရေနဲ့ဆွတ်ပြီး စားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန်းတော်တွေလည်း ရှစ်ပါးစီ၊ ဆယ်ပါးစီ၊ တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖွဲ့ပြီးဆုံနဲ့ထောင်းကြရတယ်။ ထောင်းပြီးတော့ ရေနဲ့ နှူးပြီး ဘုဉ်းပေးတော်မူကြရပါ တယ်တဲ့။ မြတ်စွာဘုရားအတွက်ကတော့ မြင်းကုန်သည်တွေက မုယောဆန်တစ်စလယ်ရော အဲဒါနဲ့ရောစားဖို့ သင့်လျော်လောက်တဲ့ ထောပတ် ပျားသကာရော လှူကြပါတယ်။ အဲဒီ မုယောဆန်ကို အရှင်အာနန္ဒာက

ကျောက်ပြင်မှာ ကြိတ်ချေပြီးတော့ ထောပတ်စသည်နဲ့ သင့်လျော်အောင် ရောစပ်ပြီး မြတ်စွာဘုရားအားကပ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ နတ်တွေက နတ်ဩဇာကိုလည်း ထည့်ပေးတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ အဲဒီမုယောဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟာ နဋေရု တမာပင်ကြီးအောက်မှာ ဖလသမာပတ်ဝင်စားလျက် အချိန်ကုန်စေပါတယ်တဲ့။ ရဟန်းတွေလည်း အရှင်အာနန္ဒာမှ တစ်ပါးဆိုရင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တွေချည်းပါပဲ။ အရှင်အာနန္ဒာကတော့ အများသိပြီးဖြစ်တဲ့အတိုင်း အဲဒီတုန်းက သောတာပန် မျှပဲ ဖြစ်နေပါသေးတယ်။ ဒီတော့ အားလုံး အရိယာ အရှင်မြတ်တွေချည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီရဟန်းတော်ငါးရာလည်း အဲဒီ မုယောဆန်ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးပြီး သစ်ပင်တွေအောက်မှာ ဖလသမာပတ် ဝင်စားနေကြပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီ တစ်ဝါတွင်းလုံး ဒီပုံ ဒီနည်းဖြင့် သံဃာတော်ငါးရာနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးနေတော်မူပုံကို မျှော်တွေးဆင်ခြင်ပြီး ကြည့်လိုက်ရင် သိပ်ကြည်ညိုစရာကောင်းတာပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ စဉ်းစားကြည့်ရင် ကျေနပ်စရာ မကောင်းတာကတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ ဘဝပေါင်း များစွာ ကမ္ဘာပေါင်းများစွာက ဖြည့်ဆည်းပူးခဲ့တဲ့ ဒါနအစရှိသော ပါရမီတော်တွေ ဘုဉ်းပေးတော်မူနေပါလျက်နဲ့ ဘာကြောင့် ဒါလောက် ယုတ်ညံ့တဲ့ မုယောဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူရပါသလဲ။ သံဃာတော်ငါးရာကလည်း အရိယာတွေ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေ ဖြစ်ပါလျက် ဘာကြောင့် ဒီလိုမုယောဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူကြရသလဲဆိုတာ ကျေနပ်စရာ မကောင်း ဘူး။ အဲဒါ ဘာကြောင့်လည်းလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဖြေကတော့ လောကဓံတရားမို့ မရှောင်မလွှဲသာလို့ တွေ့ရတယ်ဆိုရင် လည်း တိုတိုနဲ့ပြေလည်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဆိုးတဲ့ လောကဓံနဲ့ ဘာကြောင့်တွေ့ရသလဲလို့လည်း ဆက်ပြီး မေးစရာ ရှိလာပြန်ပါတယ်။ အဲဒါကိုတော့ ပါဠိအဋ္ဌကထာတွေမှာ တိုက်ရိုက်ဖြေထားပြီးရှိပါတယ်။ အဲဒါက ဘယ်လိုလည်းဆိုလျှင် အပါဒါနိ ပါဠိတော်မှာ ဒီလိုဟောထားပါတယ်။

ဗုဿဿဟံ ပါဝစနေ၊ သာဝကေ၊ ပရိဘာသယိ။
ယဝံ ခါဒထ ဘူဇ္ဇထ၊ မာစ ဘူဇ္ဇထ သာလယော။
တေန ကမ္မဝိပကေန၊ တေမာသံ ခါဒိတံ ယဝံ။
နိမန္တိတော ဗြဟ္မဏေန၊ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝသိတဒါ။

(အပ၊ ပ၊ ၃၄၉)

အဟံ-ငါသည်၊ ဗုဿဿ ပါဝစနေ-ဗုဿ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌၊ သာဝကေ တပည့်သာဝကတို့ကို၊ ယဝံ ခါဒထ ဘူဇ္ဇထ-မုယောဆွမ်းကို ခဲကြစားကြကုန်လော၊ မာစ ဘူဇ္ဇထ သာလယော သလေးဆွမ်းတို့ကို မစားကြကုန်လင့် ဟူ၍ ပရိဘာသယံ ကြိမ်းမောင်းဆဲဆိုမိလေပြီ။

တေန ကမ္မဝိပကေန-ထိုဆဲဆိုမှုဝစီကံ၏ အကျိုးအားဖြင့် ဗြဟ္မဏေန နိမန္တိတော-ဝေရဉ္ဇာပုဏ္ဏားကပင့် လျှောက် အပ်သည်ဖြစ်၍ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝသိ-ဒုဗ္ဗိက္ခကပ်ဆိုက်နေသော ဝေရဉ္ဇာမြို့၌ ဝါကပ်၍နေခဲ့ပြီ၊ တဒါ-ထိုသို့နေစဉ်အခါ၌၊ တေ မာသံ-ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊ ယဝံ-မုယောဆွမ်းကို၊ ခါဒိတု-ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်ရခဲ့လေပြီတဲ့။

ဗုဿမြတ်စွာဘုရားရဲ့ တပည့်ရဟန်းတော်တွေကို “သလေးဆွမ်းမစားကြနဲ့ မုယောဆွမ်းစားကြ”လို့ ကြိမ်းမောင်း ဆဲရေးခဲ့တဲ့ ဝစီကံကြောင့် ဝေရဉ္ဇာမြို့မှ ဝါကပ်စဉ် မုယောဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူ ရတယ်လို့ဆိုပါတယ်။

ဝိနည်းအဋ္ဌကထာပြဆိုထားပုံကတော့ အဲဒီ ၁၂-ဝါမြောက်မှာ အဲဒီ အကုသိုလ်ကံကြောင့် မာရ်နတ်က လှည့်စားဖို့ အခွင့်ရတဲ့အတွက် ခုနကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မာရ်နတ်က ဝေရဉ္ဇာတစ်မြို့လုံးနှင့်တကွ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ယူဇနာအရပ်ရှိ လူအား လုံးကို ရိုသေမှု၊ လှူဒါန်းမှု မပြုနိုင်အောင် လှည့်စားဖြားယောင်း ထားသောကြောင့် အဲဒီအရပ်ရှိလူတွေက ဆွမ်းမလှူကြဘဲ ဖြစ်နေရာမှာ မာရ်နတ်လှည့်စားပြီးတဲ့ နောက်မှ ရောက်လာတဲ့ မြင်းကုန်သည်တွေက တစ်ပါးတစ်ပါးလျှင် မုယောဆန်တစ်စ လယ်စီ ဖိတ်မာန်ဝတ်တည်ထားတဲ့အတွက် အဲဒီ မုယောဆွမ်းကိုသာ သင့်လျော်သလို ပြုပြင်ပြီး သုံးဆောင် ရကြောင်း ပြဆို ထားပါတယ်။

ဒီလိုဆိုရင် မာရ်နတ်မလှည့်စားရသေးတဲ့ အခြားမြို့တွေမှာ သွားပြီး ဝါကပ်ရလို့ရှိရင် မသင့်တော်ပေဘူးလားလို့ ဒီလို လည်း စဉ်းစားစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာတော့ ဘယ်မြို့ပဲကြုံကြုံ မာရ်နတ်က လိုက်ပြီးလှည့်စားမှာပဲတဲ့။ ဝေရဉ္ဇာမြို့မှာတော့ မြင်းကုန်သည်တွေက လှူတဲ့ မုယောဆွမ်းကိုရနေတဲ့အတွက် အဲဒီမြို့ဟာ အသင့်လျော်ဆုံးပါပဲတဲ့။

ဒါဖြင့် မာရ်နတ်က မြင်းကုန်သည်တွေကိုတော့ ဘာကြောင့် မလှည့်စားပါသလဲဆိုရင် မြင်းကုန်သည်တွေက သူလှည့်စားပြီးတဲ့နောက်မှ ရောက်လာကြတယ်။ရောက်လာပြီးတော့လည်း ဘုရားနှင့်တကွ သံဃာငါးရာအား မုယောဆန်ဆွမ်း

လူ့ဖို့ ဖိတ်မာန် လျှောက်ထားပြီး ဖြစ်သွားပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားအား လူ့ဖို့ဖိတ်မာန်လျှောက်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ အလှူဝတ်ကို တော့ ဘယ်သူမှ အန္တရာယ်မပြုနိုင်ဘူးလို့ မိလိန္ဒပဉ္စာနဲ့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ပြစ်မှားပြောဆိုခဲ့တဲ့ ဝစီကံကြောင့်ဆိုတာကို သိရပါပြီ။ အဲဒီတုန်းက မုယောဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူကြတဲ့ ရဟန်းတော်ငါးရာမှာတော့ ဘာကြောင့်ပါလဲလို့ ဒီလိုလည်း မေးစရာရှိပါတယ်။ အဖြေကတော့ ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးတောင် ဒီလိုရုန်းရင်းတဲ့ ဝစီကံ ကျူးလွန်ခဲ့တယ်ဆိုရင် သာဝကအလောင်း တွေမှာ တော့ ဒီလို အကုသိုလ်ကံတွေ အများကြီး ရှိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလိုကံကြောင့် တပည့်သာဝက ရဟန်းတော်တွေကလည်း အဲဒီတုန်းက မုယောဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးကြရတယ်လို့ ယူဆနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ အနန္တဘုန်းတော် ကံတော်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားတောင် တစ်ချိန်က ပြစ်မှားခဲ့ဖူးတဲ့ ဝစီကံကြောင့် မွန်မြတ်တဲ့ဆွမ်းကို မရတဲ့ အလာဘာဆိုတဲ့ လောကဓံနဲ့တွေ့ရသေးရင် ငါတို့လို သာမန်လူသားတွေမှာ “မရခြင်း ရပြီး သားတွေ ဆုံးပါးပျက်စီးခြင်း” ဆိုတဲ့ အလာဘာ လောကဓံနဲ့ ဘယ်မှာမတွေ့ရဘဲ ရှိမလဲ။ တွေ့ရပေလိမ့်မယ်၊ တွေ့ရပေမယ့် လောကဓံကို သည်းခံတော်မူနိုင်တဲ့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်ကို ကြည်ညိုပူဇော်သောအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားလိုပင် စိတ်မပျက်ဘဲ၊ စိတ်မညစ်ဘဲ သည်းခံနေမယ်လို့ ဒီလို နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်သင့်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီတုန်းက မြတ်စွာဘုရား၏ အခြေအရံဖြစ်တဲ့ ရဟန်းတော်တွေဟာလည်း အင်မတန်ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းပါတယ်။ ထောင်းထုပြီးတော့ ရေနဲ့နှူးပြီး စားကြရတဲ့ မုယောဆွမ်းဟာ ဘာမှ ကောင်းမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ယခုကာလကြမ်းပေဆိုတဲ့ ဆွမ်းကြမ်းခဲ စားရတာလောက်တောင် ကောင်းမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီတုန်းက ရဟန်းတော်တွေဟာ အဲဒီ မုယောဆွမ်းနဲ့ဘဲ ရောင့်ရဲမျှတပြီး နေတော်မူကြတယ်။ အဲဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ချီးကျူးတော်မူပါတယ်။

အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ တုမေဟိ သပ္ပရိသေဟိ-သူတော်ကောင်း ဖြစ်ကြသော သင်တို့သည်၊ ဝိစိကံ-အောင်နိုင်အပ်ပါပေပြီတဲ့။

ရလာတဲ့ မုယောဆွမ်းမျှနဲ့ အားရရောင့်ရဲနေနိုင်ကြတဲ့အတွက် သင်တို့ဟာ အောင်ပါပေပြီ။ အစာရှားတဲ့ဘေးကိုလည်း အောင်ပေပြီ။ လောကီလည်း အောင်ပေပြီ။ အလိုဆိုးကိုလည်း အောင်ပေပြီလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အစာရှားတဲ့ဘေးကို အောင်ပုံကတော့ အဲဒီအခါတုန်းက ဝေရဉ္စာမြို့နယ်နှင့် ဆက်စပ်နေတဲ့ အခြားရွာ နိဂုံးတွေမှာ တော့အသီးအနှံထွက်ကောင်းပြီး သာယာဝပြောနေတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို သာယာဝပြောတဲ့အရပ်မှာ ဝါမကပ်ဘဲ မြတ်စွာဘုရားက ဒီအစာရှားတဲ့မြို့မှာ ဝါကပ်သီတင်းသုံးတဲ့အတွက် ငါတို့မှာ အစာရှား ဘေးဆိုးနဲ့ တွေ့ရတယ်လို့ ရဟန်းတစ်ပါးမျှ ကြံစည်ခြင်း၊ စိတ်ခွဲခြင်း မရှိကြဘူးတဲ့။ အဲဒါဟာ အစာရှားတဲ့ဘေးကို သည်းခံနိုင်ပြီး အောင်ပုံပါပဲ။

လောဘကို အောင်ပုံကတော့ ဆွမ်းကိုမက်မောတဲ့ လောဘဖြင့် နေ့ချင်းမပြန်နိုင်တဲ့ အရပ်ကိုသွားပြီး ဆွမ်းခံခြင်း၊ ပုရိမဝါကို ဖျက်ပြီး သာယာဝပြောတဲ့ အရပ်မှာ ပြောင်းရွှေ့၍ ဝါကပ်ခြင်းမျိုးကို ရဟန်းတစ်ပါးမျှ မပြုကြဘူးတဲ့။ အဲဒါဟာ လောဘကို အောင်ပုံပါပဲ။

အလိုဆိုးကို အောင်ပုံကတော့ “မည်သည့်ရဟန်းဟာ ဈာန်ရတယ်။ အဘိညာဉ်ရတယ်၊ အကြားအမြင်ပေါက်တယ်၊ ရဟန္တာပဲ” စသည်ဖြင့် မိမိတို့ရဲ့ ဈာန်အဘိညာဉ် မဂ်ဖိုလ်ဂုဏ်ထူးတွေကို ပြောကြားကြေငြာမယ်ဆိုရင် လူတွေက အထူးကြည်ညိုကြပြီးတော့ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် မစားဘဲနေပေမယ့် လှူကြဖွယ်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုလာဘ်ရရေး၊ ဘုန်းကြီးရေးကို မျှော်တဲ့ အလိုဆိုးဖြင့် ရဟန်းတစ်ပါးမျှ မိမိတို့၏ဂုဏ်ကို မပြောကြား မကြေငြာကြဘူးတဲ့။ အဲဒါဟာ အလိုဆိုးကို အောင်ပုံပါပဲ။

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတော်ငါးရာ၏ ဂုဏ်ကို ချီးကျူးပြီးတော့ နောက်ကာလ၌ ရဟန်းများ အလိုကြီးကြမည့် အကြောင်းကိုလည်း ဒီလို မိန့်တော်မူခဲ့ပါတယ်။

ပစ္ဆိမာ ဇနတာ-နောင်လာနောက်ပွားရဟန်းများသည်၊ သာလိမံသောဒနံ-သင်တို့ကဲ့သို့သော ရှေးသူတော်ကောင်းများကို ကြည်ညို၍ ရိုသေစွာလှူအပ်သော သလေးဆန် အသားဟင်းတို့ဖြင့်ပြီးသော မွန်မြတ်သော ဆွမ်းဟင်းကို၊ အတိမည်သတိ-ဒီဆွမ်းကမာလိုက်တာ၊ ပျော့လိုက်တာ၊ ဒီဟင်းက ငန်လိုက်တာ ပေါ့လိုက်တာ၊ ချဉ်လိုက်တာ၊ အေးလိုက်တာ စသည်ဖြင့် မထိမဲ့မြင်ပြုကြပေလိမ့်မည်တဲ့။ အဲဒါကတော့ ယခုခေတ်မှာ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပြောဆိုပုံနဲ့ ကိုက်နေပါတယ်။ သတိပြုစရာပါပဲ။

အဲဒီတုန်းက အဲဒီရဟန်းတော်တွေ ဘာမှမကောင်းတဲ့ မုယောဆွမ်းကို မညည်းညူဘဲ ဘုဉ်းပေးတော်မူကြတာကို အာရုံ ပြုပြီးတော့လည်း လာဘ်မရတာ ရပြီးသားလာဘ်တွေ ပျက်စီးသွားတာနဲ့တွေ့ရင် သည်းခံနိုင်အောင် သတိပြုသင့်ပါတယ်။

ဆီးဖြူသီးတစ်ခြမ်းနဲ့ အသောက

သီရိသုမ္မာသောကမင်းကြီးဆိုတာ အများကသိပြီးဖြစ်ကြပါတယ်။ ဘုန်းတန်ခိုး အလွန်ကြီးမားပါတယ်။ ရွှေငွေ ဘဏ္ဍာတော်တွေ အလွန်ပေါများပါတယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ကုဋေတစ်ရာအထိ လှူဒါန်းထောက်ပံ့ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ဆုံး အချိန်ကျတော့ ဆီးဖြူသီးတစ်ခြမ်းသာ ရှိတော့တဲ့အကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

သကလံ မေဒိနိံ ဘုတ္တာ၊ ဒတ္တာ ကောဋ္ဌိသတံ သုခိ။
အဗျာမလကမတ္တဿ၊ ဘန္တေ ဣဿရံတံ ဂတော။

သုခိ-အလွန်ချမ်းသာကြွယ်ဝသော အသောကမင်းသည်-သကလံ မေဒိနိံ-ဓမ္မဒိပံကျွန်း တစ်မြေထောင်လုံးကို၊ ဝါ- တစ်မြေထောင်လုံးမှ ထွက်သော အခွန်ဘဏ္ဍာတော်ကို၊ ဘုတ္တာ-သုံးဆောင်ခံစားပြီး၍၊ ကောဋ္ဌိသတံ ဒတ္တာ-ကုဋေတစ်ရာသော ဘဏ္ဍာငွေကို လှူဒါန်းပြီး၍၊ ဘန္တေ-နောက်ဆုံးပိုင်း အချိန်ကာလ၌၊ အဗျာမလက မတ္တဿ-ဆီးဖြူသီးတစ်ခြမ်းမျှ၏၊ ဣဿရံ တံ-ပိုင်ရှင်အဖြစ်သို့၊ ဂတော-ဘုန်းကံလျှောက် ရောက်ရရှာလေတော့သတည်း။

နောက်ဆုံးကာလမှာ ဆီးဖြူသီးတစ်ခြမ်းမျှ၏ ပိုင်ရှင်ဖြစ်ပုံကို ဒိဗျာဝဒါနကျမ်းက ဒီလိုပြထားပါတယ်။ အသောက မင်းကြီး အိုမင်းပြီး မကျန်းမာတဲ့အခါမှာ မှူးမတ်ကြီးများက အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်တဲ့ မြေးတော် သမ္ဗဒိနှင့်တိုင်ပင်ပြီး ဘဏ္ဍာတိုက်ကို ထိန်းသိမ်းထားတယ်။ စားတော်အုပ်ထည့်၍ မင်းကြီးထံ ပို့လာတဲ့ ရွှေခွက်တွေကို မင်းကြီးက လှူ-လှူပစ်တဲ့အတွက် ငွေခွက် ဖြင့် ပို့စေတယ်။ ငွေခွက်ကိုလည်း လှူပြန်သောကြောင့် ကြေးခွက်ဖြင့်ပို့စေတယ်။ ကြေးခွက်ကိုလည်း လှူပြန်သော ကြောင့် မြေခွက်ဖြင့်ပို့စေတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ ဆီးဖြူသီး တစ်ခြမ်းကို မြေခွက်နဲ့ထည့်ပြီး ပို့စေပါသတဲ့။ ဆေးအဖြစ် သုံးဆောင်ရန် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါမှာ ဒီမြေကို ဘယ်သူအစိုးရသလဲလို့ မေးပါတယ်။ အရှင်မင်းကြီး အစိုးရပါတယ်လို့ လျှောက်တဲ့အခါ “ဒီလိုမဟုတ်ဘူး၊ ငါဟာ မင်းအဖြစ်မှ လျှောက်နေပြီ။ ဆီးဖြူသီးတစ်ခြမ်းသာ ငါပိုင်တော့တယ်”လို့ မိန့်ဆို ပါသည်။ အဲဒီက နောက်လဲမကြာခင်ဘဲ နတ်ရွာစံတော်မူတယ်လို့ ဒိဗျာဝဒါနကျမ်းမှာ ပြဆိုထား ပါတယ်။

အဲဒီအဆိုအတိုင်းပင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ မိန့်ဆိုထားတယ်လို့ ယူရပါတယ်။ အဲဒီတော့ အင်မတန် ပေါများကြွယ်ဝပြီး ဘုန်း တန်ခိုးကြီးမားတဲ့ အသောကမင်းတောင် နောက်ဆုံးတစ်ချိန်မှာ ဆီးဖြူသီးတစ်ခြမ်းမျှ ပိုင်တာကို ထောက်ဆကြည့်ရင် စီးပွား ပျက်တဲ့ အလာဘ လောကဓံနဲ့ တွေ့နေကြရတဲ့ သူတွေမှာ ယောနိသော မနသိကာရဖြင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ပြီး စိတ်ဆင်းရဲမှု သက်သာစရာ အကြောင်းရှိပါတယ်။

အခြေအရံမဲ့ခြင်းနှင့်ဘုရား

နောက်ပြီးတော့ အနီးအပါးမှာ ငါးရာ၊ တစ်ထောင်၊ တစ်သောင်း စသည်ဖြင့် အခြေအရံများစွာ ရှိတော်မူတဲ့ မြတ်စွာ ဘုရားတောင် တစ်ခါတစ်ရံ အခြေအရံမရှိဘဲ တစ်ပါးတည်း သီတင်းသုံးတော်မူရတာလဲ ရှိတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုလျှင်-

အခါတစ်ပါးမှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ နောက်လိုက် အလုပ်အကျွေး နာဂသမာလထေရ်နှင့် ခရီးကြွနေစဉ် လမ်းနှစ်ခုကို တွေ့ရတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ဘေးကင်းတဲ့လမ်းကို ကြွတယ်။ နာဂသမာလထေရ်က “တပည့်တော် ဒီလမ်းက သွားပါမယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်သင်္ကန်းကို မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင်ပင် ယူကြပါတော့”လို့ ဆိုပြီး သူက အခြားလမ်းကိုသွားတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားဟာ သပိတ်နှင့် သင်္ကန်းကြီးကို ကိုယ်တော်တိုင် ယူဆောင်ပြီး အခြေအရံမပါဘဲ တစ်ပါးတည်း ကြွတော်မူရတယ်။ ဒီလိုအခါလည်း ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ့်တော့ မကြာပါဘူး။ နာဂသမာလထေရ်ကို သူသွားတဲ့လမ်းက လူဆိုးဓားပြတွေက သပိတ်သင်္ကန်းကိုယူပြီး သူ့ခေါင်းကိုလည်း ရိုက်ခွဲလိုက်ကြလို့ သူဟာ မြတ်စွာဘုရားထံ ပြန်လာခဲ့ ရတယ်။

နောက်ပြီးတော့ တစ်ခါကလဲ မြတ်စွာဘုရားဟာ မေဃိယထေရ်နဲ့ ဇန္တုဆိုတဲ့ရွာကို ကြွတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မေဃိယထေရ်က သရက်တောတစ်ခုကို တွေ့ရတာနဲ့ အဲဒီသရက်တောမှာ သွားပြီး တရားအားထုတ်ပါရစေ။ မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူတော်မူပါလို့ လျှောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက မသင့်တော်တဲ့အတွက် အခြားပြုစုလုပ်ကျွေးမည့် ရဟန်း တစ်ပါးပါးလာအောင် စောင့်ပါဦးလို့ပြောပြီး ၃-ကြိမ်တိုင်တိုင် တားမြစ်တော်မူတယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ဆုံးကျတော့ ခွင့်ပြု လိုက်ရတယ်။ အဲဒီအခါမှာလဲ မြတ်စွာဘုရားဟာ တစ်ပါးတည်း သီတင်းသုံးနေတော်မူရတယ်။ ဒါကလည်းဘယ်တော့ မကြာ ပါဘူး။ အဲဒီ မေဃိတထေရ်ဟာ မြစ်ကမ်းဘေးမှာရှိတဲ့ အဲဒီသရက်ဥယျာဉ်ထဲရောက်တော့ သင့်လျော်တယ်ထင်တဲ့ ကျောက်ဖျာ

ကြီးပေါ်မှာထိုင်ပြီး ရှုမှတ်နုလုံးသွင်းနေပါတယ်။ အဲဒီလို နုလုံးသွင်းနေရင်း အကုသိုလ်ဝိတက်တွေ ဖြစ်နေပါသတဲ့။ ဖြစ်ပုံကတော့ သူထိုင်နေရာ ကျောက်ဖျာကြီးက သာမန်နေရာမဟုတ်ဘူး။ ရှေးက သူဟာဘဝပေါင်း တစ်ရာတိုင်အောင် ဆက်တိုက် မင်းဖြစ်ဖူးပြီး အဲဒီ ဥယျာဉ်ထဲမှာ ကချေသည် မောင်းမတွေနဲ့ ပျော်ပွဲခံခဲ့ဖူးတဲ့ မင်္ဂလာ ကျောက်ဖျာကြီး ဖြစ်နေပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် ဟိုတုန်းက အနုသယ အနေနဲ့ ကိန်းလာခဲ့တဲ့ ကိလေသာတွေက သူ့စိတ်ကူးထဲမှာ ပရိယုဋ္ဌာန်အနေနဲ့ ထကြွဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။ အဲဒီမှာထိုင်လိုက်ကတည်းက ရဟန်းစိတ်ပျောက်ပြီးတော့ သူ့မှာ ကချေသည်မောင်းမ မိသံတွေ ခြံရံစားနေတဲ့ မင်းအနေမျိုးနဲ့ထင်ပြီး ကာမစ္ဆန္ဒ ကာမဝိတက်တွေ ဖြစ်နေပါသတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ ရာဇပုရိသလို ခေါ်တွဲမင်းချင်း ယောက်ျား ရဲတွေက သူ့ခိုးဓားပြ ၂-ယောက်ကို ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ သူ့ရှေ့မှာလာပို့တဲ့အနေ၊ တစ်ယောက် ကိုသေဒဏ်ပေးတဲ့အနေနဲ့ ဗျာပါဒဝိတက်လည်းဖြစ်နေပါသတဲ့။ အခြားတစ်ယောက်ကို ထောင်ချဖို့ အမိန့်ပေးတဲ့အနေနဲ့ ဝိဟိသာဝိတက်လည်း ဖြစ်နေပါသတဲ့။ အဲဒီလို အကုသိုလ်ဝိတက်တွေ ဖြစ်နေတော့ သူ့စိတ်ထဲ အဲအားသင့်ပြီးတော့ ဒါကြောင့် ငါ့ကို မြတ်စွာဘုရားက တားမြစ်တာဖြစ်မှာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး မြတ်စွာဘုရားထံ ပြန်လာခဲ့ပါတယ်။

တစ်ချိန်ကတော့ ကောသလိန္ဒြိယ ရဟန်းတွေဟာ ဘာမျှမကြီးကျယ်တဲ့ သန့်သက်ရေခွက်ထဲ ရေချန်ထားခဲ့တာ ကလေးကို အကြောင်းပြုပြီး ငြင်းခုံကြ၊ ဂိုဏ်းကွဲကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက စေ့စပ်ရေးသြဝါဒ တရားကို ဟောပေမယ့် မနာခံဘဲ မညီညွတ်ကြဘဲ ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ အဲဒီမြို့ ယောသိတာရုံကျောင်းမှာ တစ်ပါးတည်း ထွက်ခွာခဲ့ပြီးတော့ ပါလိလေယျကဆိုတဲ့ ပလလဲတောမှာ ဝါကပ်သီတင်းသုံးတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက အရှင်အာနန္ဒာလည်း မြတ်စွာဘုရားက တစ်ပါးတည်း ကြွလိုတဲ့အကြောင်း ရိပ်မိသိရှိတာနဲ့ မလိုက်ပါဘဲနေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတောမှာ ပလလဲဆင်ကြီးက ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုသင့်သမျှကို ပြုတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဆွမ်းကတော့ အဲဒီတောအနီးက ပလလဲရွာမှာပဲ ဆွမ်းခံကြွပြီး ဘုဉ်းပေးတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ရွာသားတွေက သစ်ရွက်မိုးကျောင်းလည်း ဆောက်လုပ်ပြီးလျှင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဝါစဉ်အရအားဖြင့် ဆယ်ဝါမြောက်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဝါတုန်းကတော့ ရဟန်း ပရိသတ်အခြေအရံမရှိဘဲ သီတင်းသုံးတော်မူရပါတယ်။ လောကအနေနဲ့ ကြည့်ရင်တော့ အခြေအရံမရှိလို့ မကျေနပ်ဖွယ် လိုလိုဖြစ်ပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်အရအားဖြင့်တော့ ဝိဝေကဖြစ်ပြီး အလွန်ချမ်းသာတော်မူပါတယ်။

အခြေအရံမဲ့တဲ့ အယသ လောကဓံနဲ့တွေ့ရင် ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားမှာ ဝိဝေကရပြီး ချမ်းသာနေပုံကို ဆင်ခြင်သင့်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဆင်ခြင်ရင် ဝမ်းမနည်းဘဲ ဝမ်းသာစရာ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။

လောကဘက်က လူတွေမှာတော့ ဒီလိုအခြေအရံမဲ့တယ်ဆိုရင် အလွန်အမင်း စိတ်ဆင်းရဲကြပေလိမ့်မယ်။ ဒီလို အခြေအရံမဲ့တာကို ဘယ်သူမှ မတွေ့ချင်ကြပေဘူး။ ဒါပေမယ့် ကံအားလျော်စွာ တွေ့ကြရတာပဲ။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး နောက်ဆုံးနှစ်မှာ တစ်ချိန်က မြတ်စွာဘုရားဟာ သက္ကတိုင်းထဲက မေဒါဠပဆိုတဲ့ နိဂုံးရွာကြီးကို အမှီပြုပြီး သီတင်းသုံး နေပါတယ်။ အဲဒီနိဂုံးရွာကြီးဟာ သာဝတ္ထိမြို့မှ ၃-ယူဇနာ (၂၄-မိုင်ခန့်)သာ ဝေးကွာတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးဟာ မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ပြီး ဖူးမြော်ပါတယ်။ ဂန္ဓကုဋ်တိုက် ဝင်ခါနီးမှာ မင်းမြောက်တန်ဆာများကို ချွတ်ပြီးတော့ ဗန္ဓုလ၏တူ ဒီဃကာရာယနဆိုတဲ့ စစ်သူကြီးလက်မှာ ပေးထားပြီး တစ်ဦးတည်းဝင်သွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကို အလွန်ရိုသေစွာ ကန်တော့ပြီး တရားစကားတွေ လျှောက်ထားနေပါတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ စစ်သူကြီး ဒီဃကာရာယနက မင်းမြောက်တန်ဆာများဖြင့် မင်းကြီး၏သားတော် ဝိဇ္ဇုဠာကို မင်းမြောက်ပြီးတော့ မြင်းတစ်ကောင်နဲ့ အလုပ်အကျွေး မိန်းမတစ်ယောက်ကိုသာ ချန်ထားခဲ့ပြီး သာဝတ္ထိမြို့ကို ပြန်သွား ကြပါတယ်။ မင်းကြီးဟာ တရားစကားပြောဆိုပြီးလို့ ဂန္ဓကုဋ်တိုက်က ထွက်လာတဲ့အခါ အလုပ်အကျွေး မိန်းမတစ်ယောက်ကိုသာ တွေ့ရတော့တယ်။ အဲဒီမိန်းမကပြောလို့ အကြောင်းအလုံးစုံကို သိရတဲ့ အခါ တူတော် အဇာတသတ်မင်းနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ထီးနန်းပြန်သိမ်းဖို့ ရည်ရွယ်ပြီး ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကိုသွားတယ်။ လမ်းခရီးက ၄၅-ယူဇနာဝေးတဲ့အပြင် အရွယ်ကလည်း အသက်ရှစ်ဆယ်အရွယ်၊ အစားအသောက်ကလည်း မမှန်၊ ဒီအကြောင်းတွေကြောင့် ရောဂါဖြစ်ပြီး ရာဇဂြိုဟ်မြို့ရောက်တဲ့ ညဉ့်မှာပဲ မြို့ပြင်က ဧရပ်တစ်ခုပေါ်မှာ နတ်ရွာစံ ကံတော်ကုန်ရမှာတယ်။

အဲဒီမှာ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးဆိုတာ ဟိုခေတ်က အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်းမှာ အလွန်တန်ခိုးကြီးပြီး အခြေအရံများတဲ့ မင်းတစ်ပါးဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကံမကောင်း အကြောင်းမသင့်တော့ သေခါနီး နောက်ဆုံးအချိန်မှာ အခြေအရံမဲ့ရင် မိန်းမတစ်ယောက်နဲ့ မြင်းတစ်ကောင်သာ ရှိရာတော့တယ်။ သေတဲ့အခါလည်း အခြားနိုင်ငံမှာ မြို့ပြင်ဧရပ်ပေါ် ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်ပြီး သေရမှာတယ်။ အဲဒါဟာ အလွန်ပဲ ဝမ်းနည်းကြေကွဲစရာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လောကထဲမှာ နေကြရတဲ့ သူတွေဟာ ဒီလိုအခြေအရံမဲ့တဲ့ လောကဓံတရားဆိုနဲ့ ရှေးကလည်း တွေ့ခဲ့ကြရတာပဲ။ ယခုလည်း တွေ့နေကြရတာပဲ။ နောင်လည်းတွေ့ကြရမှာပဲ။ အဲဒီ ကောသလမင်းရဲ့ လောကဓံနဲ့ နှိုင်းစာကြည့်ရင် အခြေအရံမဲ့တဲ့ လောကဓံနဲ့ တွေ့နေရတဲ့ သူမှာ စိတ်သက်သာစရာ အကြောင်းရှိပါတယ်။

ကဲ့ရဲ့ခြင်းနှင့် ဘူရား

ကဲ့ရဲ့ခြင်း လောကဓံနဲ့ တွေ့ရပုံကတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာ သီလအစရှိတဲ့ လွန်ကဲထူးမြတ်တဲ့ ဂုဏ်တော်တွေ အရဟံ အစရှိတဲ့ ငြ-ပါးသော ဂုဏ်တော်တွေ၊ အနန္တဂုဏ်တော်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူတဲ့အတွက် ကဲ့ရဲ့ဖွယ်အပြစ်ဆိုရင် ဘာမျှမရှိဘူး။ လုံးဝကင်းစင်တော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပညာရှိ သူတော်ကောင်းဖြစ်ကြတဲ့ အားလုံးသော လူတွေ၊ နတ်တွေ၊ ဗြဟ္မာတွေက ချီးမွမ်းကြပါတယ်။ ချီးမွမ်းလို့ မဆုံးနိုင်အောင်ရှိနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ သူတွေကတော့ မဟုတ်မမတ် ကြံဖန်ပြီးကဲ့ရဲ့ကြ၊ စွပ်စွဲကြသေးတာပဲ။ ဆန့်ကျင်ဘက် အယူရှိကြတဲ့ တိတ္ထိဂိုဏ်းသားတွေနဲ့ ဗြဟ္မဏဝါဒ အစွဲသန်တဲ့လူတွေက အမြဲတမ်းလိုပဲ ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုနေကြတယ်။ ယခုခေတ်မှာ အခြားဘာသာ အယူသန်တဲ့ သူတွေက ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်ကို အပြစ်ပြောနေကြသလိုပါပဲ။

စိဉ္စမာဏက ခွပ်ခွဲပုံ

တစ်ချိန်က တိတ္ထိဂိုဏ်းသားတစ်စုက စိဉ္စမာဏ (စိဉ္စမာဏဝိကာ) ဆိုတဲ့ ပရိဗိုဇ်မိန်းမပျိုတစ်ဦးကို မြတ်စွာဘုရားအား အစွပ်စွဲခိုင်းတယ်။ ဒါကြောင့် စိဉ္စမာဏက သန့်သန့်ပြန့်ပြန့် ဝတ်စားဆင်ယင်ပြီးတော့ အချိန်မတော် ညနေချမ်းမှာ ဇေတဝန် ကျောင်းဆီသွားတယ်။ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်အနီး တိတ္ထိအာရာမ်မှာ ညအိပ်ပြီးတော့ နံနက်စောစော ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်မှ ပြန်လာတဲ့အနေဖြင့် မြို့ဆီသို့ ပြန်လာတယ်။ တွေ့ကြတဲ့လူတွေက “ဒီလိုညနေချမ်းအချိန်မှာ ဘယ်သွားမလို့လဲ၊ နံနက်စောစော ကြီးမှာ ဘယ်ကအိပ်ပြီးထလာသလဲ”လို့ မေးကြရင် “ကျွန်မသွားမည့်နေရာ အိပ်တဲ့နေရာကို သိရလို့ ရှင်တို့မှာ ဘာအကျိုးရှိ မလဲ”လို့ အဖြေပေးတယ်။ မသိစေချင်တဲ့ အနေမျိုးနဲ့ ပြောတာပါပဲ။ ဆယ့်ငါးရက်တစ်လလောက် ကြာတဲ့ အခါကျတော့ သူများက မေးလို့ရှိရင် “ဇေတဝန်ကျောင်း ဂန္ဓာကုဋီတိုက်ထဲမှာ ရဟန်းဂေါတမနဲ့ အတူအိပ်ရတယ်”လို့ ပြောသတဲ့။ သုံးလေးလ ကြာတဲ့အခါမှာ အဝတ်တွေနဲ့ ဗိုက်ကိုရစ်ပတ်ပြီး ကိုယ်ဝန်ရှိယောင် ဟန်ဆောင်သတဲ့။ ရှစ်လကိုးလခန့် ရှိတဲ့အခါကျတော့ သစ်သားဖုခိုင်းကြီးကို ဗိုက်မှာစီးပြီး ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာ ရှိဟန်ဆောင်တယ်။ အဲဒီလို သရုပ်ဆောင် ပြီးတော့ ဇေတဝန် ကျောင်းတော် တရားပွဲအလယ်မှာ မြတ်စွာဘုရားကို ရဲတင်းစွာစွပ်စွဲတယ်။ “အရှင်ရဟန်းကြီးမှာ တရား ဟောတော့ ကောင်းပါ ပေတယ်။ အရှင်ရဟန်းကြီးကို စွဲမိပြီး ကျွန်မမှာ ကိုယ်ဝန်ရပါတယ်။ အရှင်အမာဖြစ်နေပါပြီ၊ ဖွားမြင်ဖို့ရာ နေရာစသည်တို့ကို ကြောင့်ကြမပြုဘဲ နေရက်ပါပေရဲ့ စသည်ဖြင့် အလွန်မိုက်မဲစွာ စွပ်စွဲပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုန်းတန်ခိုးတော် ကြောင့် ကိုယ်ဝန်ဟန်စီးထားတဲ့ သစ်သားဖုခိုင်းကြီးလဲ ပြုတ်ကြသွားတယ်။ လောက ပင့်တိုက်လိုက်တဲ့အတွက် ခြုံထားတဲ့ အဝတ်လည်း ပွင့်လန်သွားတယ်။ (ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာကတော့ သိကြားမင်း၏ အမိန့်အရ နတ်သားလေးယောက်က ကြွက်ယောင်ဆောင်ပြီး စီးထားတဲ့ ကြိုးတွေကို ကိုက်ဖြတ်ချတယ်”လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ပြုတ်ကျတာက လိုရင်းပါပဲ။)ဒီတော့ ဘာမှမဟုတ်ဘဲနဲ့ မတရားစွပ်စွဲမှုဖြစ်ကြောင်း လူအများက ထင်ရှားသိပြီး စိဉ္စမာဏကို နှင်ထုတ်လိုက်ကြ တယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်ကွယ်ရောက်တဲ့အခါ စိဉ္စမာဏကို မြေမျိုသွားတယ်။ အဝီစိငရဲလည်း ကျရောက်သွားတယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

သုန္ဒရီနဲ့ ခွပ်ခွဲပုံ

တစ်ချိန်ကလည်း အဲဒီ တိတ္ထိဂိုဏ်းသားတွေ သုန္ဒရီဆိုတဲ့ ပရိဗိုဇ်မ အချောအလှကလေးကို လူတွေအထင်မှားအောင် နည်းတူပဲ ဇေတဝန်ကျောင်းသို့သွားဟန် အဲဒီမှာ ပြန်လာဟန်ပြုလုပ်စေတယ်။ သုန္ဒရီကလည်း သူတို့ခိုင်းတဲ့အတိုင်း ပြုလုပ် တယ်။ တွေ့ရတဲ့လူတွေက မေးတဲ့အခါ “ရဟန်းဂေါတမထံသွားတယ်၊ ဂန္ဓာကုဋီထဲမှာ ရဟန်းဂေါတမနဲ့ အတူအိပ်ရ တယ်။ အဲဒီကပြန်လာတယ်” စသည်ဖြင့်ပြောတယ်။ အဲဒီလို သွားလာပြောဆိုလို့ ရက်အနည်းငယ်ကြာတဲ့အခါ တိတ္ထိဆရာတွေက အရက်သမားလူဆိုးတွေကို ငွေပေးပြီး သုန္ဒရီကို အသတ်ခိုင်းတယ်။ အလောင်းကို ဂန္ဓာကုဋီတိုက်အနီး အမှိုက်ပုံထဲ စွန့်ပစ်ထား စေတယ်။ အဲဒီလိုခိုင်းတဲ့အတိုင်း ပြုလုပ်ပြီးတဲ့အခါမှာ သုန္ဒရီဆိုတဲ့ တပည့်မတစ်ယောက် ပျောက်နေကြောင်း ကောသလ မင်းကြီးထံ တိုင်ကြားကြတယ်။ ဘယ်အရပ်မှာ မသင်္ကာဖွယ်ရှိသလဲလို့ မေးတဲ့အခါ “ယခုရက်ပိုင်းအတွင်းမှာတော့ သုန္ဒရီဟာ ဇေတဝန်ကျောင်းမှာ နေတယ်။ အဲဒီမှာ သူ့ဖြစ်ပုံ အကြောင်းအရာကိုတော့ ငါတို့မသိပါ”လို့ ဆိုကြတယ်။ ဒါဖြင့် အဲဒီမသင်္ကာ ရာအရပ်မှာရှာကြပါ လို့ မင်းကြီးက အမိန့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒီတော့ တိတ္ထိဆရာတွေက သူတို့နဲ့ အလုပ်အကျွေးတွေကိုပါ ခေါ်လာပြီးတော့ ဇေတဝန်ကျောင်းထဲမှာ ဟိုအနားသွား ဒီအနားသွား ရှာချင်ယောင်ဟန်ဆောင်ကြပြီးတော့ သူတို့ညွှန်ကြားတဲ့ အမှိုက်ပုံကို ယက်လှန်ကြည့်ကြတယ်။ အဲဒီအခါ တွေ့ပြီး တွေ့ပြီလို့ ဟစ်အော်ကြေငြာပြီးတော့ အလောင်းကို ကုတင်ပေါ် တင်ပြီး မြို့ထဲ ထမ်းဆောင်သွားကြတယ်။ ရဟန်းဂေါတမရဲ့ အမှုကို မပေါ်အောင်လို့ သူတပည့်ရဟန်းတွေက သုန္ဒရီကို သတ်ပြီး အမှိုက်ပုံထဲ ပစ်ထားတဲ့အကြောင်း မင်းကြီးအား တိုင်ကြားကြတယ်။ မင်းကြီးကလည်း မဆင်ခြင်တော့ဘူး “ဒီလို ဆိုရင် မြို့ကို လှည့်ပြီး ကြေညာကြပေတော့” လို့ အမိန့်ပေးလိုက်ပါသတဲ့။

အဲဒီတော့ တိတ္ထိဂိုဏ်းသားတွေက “သာကီဝင်မင်းသား ဂေါတမရဲ့ တပည့်ရဟန်းတွေ ပြုလုပ်တဲ့အမှုကို ကြည့်ကြစမ်း” စသည်ဖြင့်ကြေညာပြီး မြို့ကို လှည့်ကြတယ်။ အဲဒီလို ကြေညာတာကိုကြားရမြင်ရတော့ အရိယာမဟုတ်တဲ့ လူတွေက အများအားဖြင့် အထင်လွဲပြီး ရဟန်းတော်တွေကို ကဲ့ရဲ့ကြ အပြစ်တင်စကားပြောကြသတဲ့။ ရဟန်းတွေမှာ အဲဒီတုန်းက တော်တော်မျက်နှာပူကြမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ရဟန်းတွေက မြတ်စွာဘုရားကို ဒီအကြောင်း လျှောက်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ကဲ့ရဲ့တဲ့လူတွေကို ပြန်လည်ချေပ သတိပေးရန်အတွက် တရားဂါထာတစ်ပုဒ်ကို ဒီလိုပေးတော်မူလိုက်ပါတယ်။

အဘူတဝါဒီ နိရယံ ဥပေတိ၊
ယော ဝါပိ ကတွာ န ကရောမိ စာဟ။
ဥဘောပိ တေ ပေစ္စ သမာ ဘဝန္တိ၊
နိဟီနကမ္မာ မနုဇာ ပရတ္ထ။

အဘူတဝါဒီ မဟုတ်မမှန်ဘဲ တပါးသူကို စွပ်စွဲပြောဆိုသော သူသည်၊ နိရယံ ဥပေတိ ငရဲသို့ ကျရောက်၏။ ယောဝါပိ-အကြင်သူသည်လည်း၊ ကတွာ-ပြုလုပ်ပြီး၍၊ ဝါ-လုပ်ထားပါလျက်၊ န ကရောမိ စာဟ-မပြုလုပ်ဟု ငြင်းကွယ်၏။ (သောပိ နိရယံ ဥဘောပိ-ထိုသူသည်လည်း ငရဲသို့ကျရောက်၏။) နိဟီနကမ္မာ ယုတ်မာသော မကောင်းမှု ရှိကုန်သော၊ ဥဘောပိတေ မနုဇာ ထိုလူနှစ်ဦးလုံးတို့ပင်၊ ပေစ္စပရတ္ထ-နောင် တမလွန်ဘဝ၌၊ သမာဘဝန္တိ-ညီတူညီမျှ ငရဲကျခြင်းဟူသော မကောင်းကျိုးကို ရကြလေကုန်၏တဲ့။

ကဲ့ရဲ့ပြောဆိုတဲ့လူတွေကို ရဟန်းတော်တွေက ဒီတရားဂါထာ ရွတ်ပြလိုက်တော့ အဲဒီကဲ့ရဲ့ကြတဲ့ လူတွေဟာ ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်သွားတယ်။ မဟုတ်ဘဲ စွပ်စွဲရင် ငရဲကျတယ်လို့လည်း ဆိုတယ်။ ငါတို့ဟာ ကိုယ်တိုင်မြင်ကြရတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ မဟုတ်ဘဲ အထင်လွဲပြီး စွပ်စွဲတာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပြုလုပ်ထားပါလျက် ငြင်းကွယ်ရင်လည်း ငရဲကျတယ်လို့ ဆိုပြန်တယ်။ အဲဒါကတော့ ဟုတ်နေပါလျက် ငါတို့က ငြင်းကွယ်နေတယ်ဆိုရင် ငါတို့လည်း ငရဲကျပါစေလို့ ကျန်ဆိုရာရောက်တယ်။ တိတ္ထိတွေ ကြေငြာတဲ့အတိုင်း ဟုတ်ပုံမရဘူးလို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြပြီးတော့ လူတွေလည်း မကဲ့ရဲ့ဝံ့တော့ဘဲ ရပ်စဲသွားကြတယ်။ ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာပဲ ရပ်စဲသွားကြပါသတဲ့။

ကောသလမင်းကြီးကလည်း အဲဒီအမှုကို အမှန်အတိုင်းပေါ်လာအောင် သူလျှိုစုံထောက်တွေကို လွှတ်ထားတယ်။ သူနွဲ့ရီကိုသတ်တဲ့ လူသတ်သမားတွေဟာ အဲဒီသတ်မှုအတွက် ရတဲ့ငွေနဲ့ အရက်သောက်ပြီး အချင်းချင်း ဆူဆူညံညံ ပြောဆိုနေကြသတဲ့။ အဲဒီလူတွေထဲက တစ်ယောက်က အခြားတစ်ယောက်ကို “ဟေ့ကောင် မင်းဟာ သူနွဲ့ရီကို တစ်ချက်တည်းနဲ့ ရိုက်သတ်ပြီး အမှိုက်ပုံထပ်ပစ်ထားခဲ့တယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒီကရတဲ့ငွေနဲ့ ယခု အရက်သောက်နေတာ မဟုတ်လား ဟုတ်စေ ဟုတ်စေ” လို့ ဆိုသတဲ့။ မင်းချင်းယောက်ျား ရဲသားတွေက အဲဒါကို ကြားရတော့ အဲဒီလူတွေကို ဖမ်းပြီး မင်းကြီးထံ ပို့လိုက်ကြတယ်။ မင်းကြီးက စစ်ဆေးတဲ့အခါ လူသတ်သမားတွေက တိတ္ထိဂိုဏ်းသားတွေက ခိုင်းလို့ သတ်ရတဲ့အကြောင်း တိတ္ထိဂိုဏ်းသားတွေကလည်း သူတို့က ခိုင်းတာဟုတ်မှန်ကြောင်း ဖြောင့်ချက်ပေးကြပါတယ်။

အဲဒီအခါမှာ မင်းကြီးကလည်း အဲဒီတိတ္ထိဂိုဏ်းသားတွေကို မြို့လှည့်ပြီး သူတို့ရဲ့အပြစ်ကို ကြေငြာစေပါတယ်။ “ရဟန်း ဂေါတမကို အပြစ်တင်လိုတဲ့အတွက် သူနွဲ့ရီကို ငါတို့ကပဲ သတ်တယ်။ ရဟန်းဂေါတမနဲ့ တပည့်ရဟန်းတွေမှာ အပြစ်မရှိပါ။ ငါတို့၏ အပြစ်သာဖြစ်ပါတယ်”လို့ ကြေညာစေပါတယ်။ အဲဒီအတိုင်းမြို့ကို လှည့်ပြီး သူတို့၏အပြစ်ကို သူတို့ကိုယ်တိုင်ထုတ်ဖော် ကြေညာလိုက်တော့ အားလုံး သံသယကင်းရှင်း သွားကြတယ်။

အဲဒီမှာ အပြစ်လုံးဝကင်းစင်တဲ့ မြတ်စွာဘုရားနဲ့ ရဟန်းသံဃာတော်တွေတောင် အကဲ့ရဲ့ အစွပ်စွဲခံကြရသေးတယ် ဆိုတာကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ငါတို့လို လူသာမန်တွေမှာ အကဲ့ရဲ့မခံရဘဲ ရှိပါ့မလားလို့ နှလုံးသွင်းပြီးတော့ အကဲ့ရဲ့ခံရတဲ့ သူမှာ သက်သာရာရနိုင်ပါတယ်။

မာဂဏ္ဍိဝတ္ထု

တစ်ချိန်က မြတ်စွာဘုရားဟာ ရဟန်းသံဃာများနှင့်တကွ ကောသလမြို့ကို ကြွတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဥတေန မင်းရဲ့ မိဖုရားတစ်ပါးဖြစ်တဲ့ မာဂဏ္ဍိက လူတွေကို ငွေပေးပြီး အဆဲခိုင်းထားလို့ ရဟန်းသံဃာတော်များနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရား မြို့ထဲကြွလာတဲ့အခါ လိုက်ပြီးတော့ အမျိုးမျိုးအထွေထွေ ဆဲဆိုကြပါသတဲ့။ အဲဒီလို အဆဲခိုင်းခြင်း၏အကြောင်းကတော့ ဒီလိုပါ။

မာဂဏ္ဍိရဲ့ အဖပုဏ္ဏားကြီးက သူ့သမီး မာဂဏ္ဍိဟာ အလွန်လှပတဲ့အတွက် အထက်တန်းစား အမျိုးသားတွေက လာပြီးတောင်းကြပေမယ့် “ငါ့သမီးဟာ မင်းတို့နဲ့မတန်ဘူး” လို့ချည်း ပယ်ပယ်ပြီးတော့ မာဂဏ္ဍိနဲ့ သင့်တော်တဲ့သတို့သားကို

လိုက်ရှာနေပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီမာဂဏ္ဍီရဲ့ မိဘနှစ်ဦးလုံး အနာဂါမ် ဖြစ်မည့်အကြောင်းကို မြင်တော်မူ တဲ့အတွက် အဲဒီ မာဂဏ္ဍီပုဏ္ဏားကြီးရဲ့ မီးပူဇော်ရာဌာန အနီးသို့ကြွတော်မူပါတယ်။

မာဂဏ္ဍီပုဏ္ဏားကြီးဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယ ကိုယ်တော်ကို ကြည့်ပြီးတော့ “လောကမှာ ဒီပုဂ္ဂိုလ်နဲ့တူတဲ့ ယောက်ျားတော့ ရှိမှာမဟုတ်ဘူး၊ ဒီရဟန်းဟာ ငါ့သမီးနဲ့ သင့်လျော်ထိုက်တန်တယ်”လို့ ကြံစည်ပြီး “အရှင်ရဟန်း ကျွန်ုပ်မှာ သမီးချောကလေး တစ်ယောက်ရှိပါတယ်။ အဲဒီသမီးကို အရှင်ရဟန်းအားပေးလိုပါတယ်။ ခေတ္တဒီနေရာကပဲ စောင့်ဆိုင်း နေရစ်ပါဦး” လို့ ပြောပြီး အိမ်ပြန်လာခဲ့တယ်။ အိမ်ရောက်တော့ “ဟေ့ ရှင်မ၊ ငါတို့ရဲ့ သမီးနဲ့တော်တဲ့ သတိုးသားကို တွေ့လာပြီ၊ နှင့်သမီးကို မြန်မြန်တန်ဆာဆင်ပြီးလိုက်ခဲ့ကြ”လို့ ခေါ်လာပြီး သုံးယောက်လုံး မြတ်စွာဘုရား ရှိတော်မူရာကို လာကြပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ခြေတော်ရာလောက်သာ ချထားခဲ့ပြီးတော့ အခြားနေရာ ကြွနေတော်မူပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရာဆိုတာ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီးထားမှလည်း ထင်တယ်။ အဓိဋ္ဌာန်ပြုထားတဲ့ အတွင်းမှာ ပျက်လည်းမပျက်နိုင်ဘူး။ မြင်စေ လိုတဲ့သူသာ မြင်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သမီးနဲ့ ပုဏ္ဏားကြီးလင်မယားတို့လာတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားကို မတွေ့ရတဲ့အတွက် ပုဏ္ဏားမကြီးက “ရှင်သတို့သားက ဘယ်မလဲ” လို့မေးတယ်။ “ဒီနေရာမှာ နေရစ်ပါလို့ ပြောထားခဲ့တာပဲ ဘယ်သွားပါလိမ့် မတုန်း”လို့ ညည်းတွားပြောဆိုရင်း ဟိုနားဒီနား လျှောက်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ခြေတော်ရာကို မြင်ရတော့ ပုဏ္ဏားကြီးက “ဟောဒါသူ့ခြေရာပဲကွယ်”လို့ ပြောတယ်။

ဒီတော့ ပုဏ္ဏားမကြီးကလည်း လက္ခဏာဗေဒင်တတ်တာနဲ့ “ဒီခြေရာ အရှင်ဆိုရင် ကာမဂုဏ်ကိုမှီဝဲတဲ့သူ မဟုတ်ဘူး ရှင့်”လို့ ပြောတော့ ပုဏ္ဏားကြီးက “ဟေ့ မင်းဗေဒင်တတ်သိတာက ရေခွက်ထဲက မိချောင်းကလေးကို မြင်သလောက်ရှိပါ တယ်။ တိတ်တိတ်နေပါ”လို့ ဆိုပြီး မြတ်စွာဘုရားထံလိုက်သွားတယ်။ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်တော့ “သမဏ-ရှင်ရဟန်း ဝိတရံ မေ-အကျွန်ုပ်၏ ဟောဒီသမီးကို တဝ-အရှင်ရဟန်းအား၊ ပေါသာပနတ္တယ ဒေမိ-စောင့်ရှောက် မွေးမြူရန်အတွက်ပေး ပါတယ်၊ အပ်နှင်းပါတယ်”လို့ ဆိုတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက လက်ခံတာ မခံတာကို မပြောသေးဘဲနဲ့ “မာဂဏ္ဍီပုဏ္ဏားကြီး၊ သင်အား အကြောင်းတစ်ခုကို ငါပြော မယ်” ဆိုပြီးတော့ တောထွက်တော်မူသည်မှစပြီး ဘုရားဖြစ်ပြီးသည့်နောက် အရက် ၅၀-မြောက် အဇပါလ ညောင်ပင်အောက် သီတင်းသုံးတော်မူသည်အထိ မာန်နတ်ကလိုက်ပြီး စုံစမ်းထောက်လှမ်းခဲ့ပုံ၊ အဲဒီလိုထောက်လှမ်းလို့ အပြစ်ကို မတွေ့ရတဲ့ အတွက် သူ၏အလိုမပြည့်၍ စိတ်ပျက်နေပုံ၊ မာန်နတ်၏သမီးများက သူတို့၏ဖခင်အတွက် မြတ်စွာဘုရားအား လာရောက် သွေးဆောင်ကြပုံများကို ပြောပြပြီးတော့ မိမိမှာ ရာဂလုံးဝ ကင်းကြောင်းသိစေရန် အဲဒီပုဏ္ဏားကြီး လင်မယား ၂-ယောက် ကိုလည်း တရားထူးရစေရန် ဒီလိုဂါထာတရားကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဒီသွာန တဏှံ၊ အရတိ ရဂဉ္စ၊
နာဟောသိ ဆန္ဒောအပိ မေထုနသ္မိံ။
ကိမေဝိဒံ မုတ္တကရိသပုဏ္ဏံ၊
ပါဒါပိ နံ သမ္ဗုသိတုံ န ဣစ္ဆေ။

တဏှံ အရတိ ရဂဉ္စ ဒီသွာ-တဏှာ၊ အရတိ၊ ရဂါ-ဟူသော မာန်နတ်၏သမီး ၃-ယောက်ကို မြင်တွေ့ရသော်လည်း၊ မေ-ထုနသ္မိံ-ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု၌၊ ဆန္ဒောအပိ နာဟောသိ-လိုလားခြင်း ဆန္ဒ ရာဂမျှသော်လည်း မဖြစ်ခဲ့ပေ။ မုတ္တကရိသ ပုဏ္ဏံ-ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်တို့ဖြင့် ပြည့်နေသော၊ ဣမ-ဤမာဂဏ္ဍီသူငယ်မ၏ ကိုယ်ကို မြင်ရသောကြောင့် ကိမေဝ-လိုလား နှစ်သက်မှု၊ ဆန္ဒရာဂ မဖြစ်သည်မှာ အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိအံ့နည်း။ နံ-ထိုမာဂဏ္ဍီ၏ကိုယ်ကို၊ ပါဒါပိသမ္ဗုသိတုံ-ခြေတို့ဖြင့် ထိရန်သော်လည်း၊ န ဣစ္ဆေ-အလိုမရှိပါဘူးတဲ့။

ဒီဂါထာကို ကြားနာရတဲ့အခါ မာဂဏ္ဍီ၏ မိဘများဖြစ်ကြတဲ့ ပုဏ္ဏားကြီးနဲ့ပုဏ္ဏားမကြီး ၂-ယောက်စလုံး အနာဂါမ် ဖြစ်သွားကြပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် သမီး မာဂဏ္ဍီကို သူ့ဦးလေး စုဠမာဂဏ္ဍီထံ အပ်ပြီးတော့ သူတို့နှစ်ယောက်စလုံး သာသနာ တော်မှာ ရဟန်းပြုပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားကြပါတယ်။

သမီး မာဂဏ္ဍီကတော့ သူ့ကိုယ်ကို ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တွေနဲ့ ပြည့်နေတယ်ဆိုတဲ့စကားကို ကြားရတဲ့အတွက် စိတ်ခု သွားတယ်။ “မလိုချင်ရင် မလိုချင်ဘူးလို့ ပြောလိုက်ရုံနဲ့ပြီးတာပဲ။ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တွေနဲ့ ပြည့်နေတယ်လို့ ဘာကြောင့် ဒါလောက်ရှုတ်ချရသလဲ” စသည်ဖြင့် တွေးတောပြီး မြတ်စွာဘုရားအပေါ်မှာ ရန်ငြိုးဖွဲ့ထားတယ်။ “ရှိပါစေတော့၊ ငါဟာ လင်ကောင်းတစ်ယောက်ရနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလိုရတဲ့အခါ ရဟန်းဂေါတမအား ပြုသင့်တာကို ပြုမယ်”လို့ ရန်ငြိုးဖွဲ့ထားတယ်။

နောင်တစ်ချိန်မှာ မာဂဏ္ဍီကို သူဦးလေးက ကောသမ္မိပြည့်ရှင် ဥတေနမင်းထံ ဆက်သလိုက်တယ်။ ဥတေနလမင်းကလည်း ရုပ်အဆင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာကို သဘောကျတာနဲ့ မိဖုရားကြီး တစ်ယောက်အဖြစ် တင်မြှောက် ထားပါတယ်။ ဥတေနမင်းမှ မာဂဏ္ဍီမှတစ်ပါး အခြားမိဖုရားတွေလည်း ၂-ယောက်ရှိပါသေးတယ်။ တစ်ယောက်က စန္ဒပဇ္ဇေတမင်း၏ သမီးတော် ဝါသုလဒတ္တာတဲ့။ အခြားတစ်ယောက်ကတော့ ယောသကသူဌေးကြီး၏ ကိတ္တိမသမီး သာမာဝတီတဲ့။ အဲဒီ မိဖုရားကြီး ၃-ယောက်စလုံး အခြွေအရံ အလုပ်အကျွေး အပျိုတော်တွေ ငါးရာစီရှိပါသတဲ့။

အဲဒီ ၃-ယောက်ထဲက သာမာဝတီအတွက် နေ့စဉ်ပန်းဖိုး ရှစ်ကျပ် ရှစ်ကျပ် မင်းကပေးတယ်။ သာမာဝတီရဲ့ အလုပ်အကျွေးဖြစ်တဲ့ ခုဇ္ဇတ္တရာဆိုတဲ့ ကျွန်မက သုမနဆိုတဲ့ ပန်းသည်ထံသွားပြီး နေ့စဉ် ပန်းဝယ်ရတယ်။ တစ်နေ့တော့ သုမနပန်းသည်က ဘုရားအမျိုးရှိသော သံဃာတော်ကို ဆွမ်းကျွေးနေခိုက်နဲ့ ကြိုနေလို့ ခုဇ္ဇတ္တရာ ကို တရားနာပြီးမှပြန်ဖို့ ပြောတာနဲ့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့တရားကို နာရတဲ့အတွက် ခုဇ္ဇတ္တရာဟာ သောတာပန် ဖြစ်သွား တယ်။

သောတာပန်ဆိုတာ သူ့အလိုလိုပဲ ငါးပါးသီလလုံတယ်။ ဒါကြောင့် ခုဇ္ဇတ္တရာဟာ ရှေးရှေးနေ့များက ပန်းရှစ်ကျပ်ဖိုးထဲက လေးကျပ်ကို ဖြတ်စားလေ့ရှိခဲ့ပေမယ့် အဲဒီနေ့မှာတော့ မဖြတ်တော့ဘူး။ ရှစ်ကျပ်ဖိုးအပြည့်ပဲ၊ ပန်းတွေကို ဝယ်လာတယ်။ ဒီတော့ သာမာဝတီက “ဘယ်နှယ့်လဲ အစ်မကြီး ခုဇ္ဇတ္တရာ၊ ဒီကနေ့မင်းမြတ်က ပန်းဖိုး ၂-ဆပေးလိုက်သလား” လို့ မေးပါတယ်။ “တိုးမပေးပါဘူး၊ အရှင်မ” လို့ ပြောတော့ ဒါဖြင့် ဘာကြောင့်များရသလဲလို့ ထပ်ပြီးမေးပြန်ပါတယ်။ သောတာပန်ဆိုတာ ခုနက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ငါးပါးသီလ လုံနေတဲ့အတွက် လိမ်လည်းမလိမ်ပါဘူး။ အမှန်အတိုင်းသာ ပြောလေ့ ဝန်ခံလေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခုဇ္ဇတ္တရာက အခါတိုင်းဆိုရင် လေးကျပ်ကို ဖြတ်စားခဲ့ကြောင်း၊ ကျန်တဲ့လေးကျပ်ဖြင့် ပန်းဝယ်ခဲ့ကြောင့် ဒီကနေ့တော့ မိမိအတွက်ဖြတ်မယူဘဲ ရှစ်ကျပ်ဖိုးလုံး ဝယ်လာခဲ့ကြောင်း အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံပြော ဆိုပါတယ်။ ဒီကနေ့တော့ ဘာကြောင့် ကိုယ့်အတွက် မယူသလဲလို့မေးပြန်တော့ ခုဇ္ဇတ္တရာက မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ တရားကိုနာပြီး တရားထူးကို သိလာတဲ့အတွက် မယူကြောင်း ပြောပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ နှလုံးသွင်းမကောင်းတဲ့ သခင်မဆိုရင်တော့ “ဟဲ့ ကျွန်ဆိုးမ၊ နင်ခိုးလာတဲ့ ငွေတွေကို ပြန်ပေး” စသည်ဖြင့် ကြိမ်းမောင်းစရာ အကြောင်းရှိပါတယ်။ ဒီ သာမာဝတီ မိဖုရားကတော့ ပါရမီရှင်ဖြစ်တဲ့အတွက် စိတ်သဘော ပြည့်ဝပါတယ်။ သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်တတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သမာဝတီက ဒီလိုဆင်ခြင်ပါတယ်။ ခုဇ္ဇတ္တရာဟာ တရားထူးသိလာတဲ့အတွက် မခိုးတော့ဘူးလို့လည်း ဆိုတယ်။ အပြစ်ကြီးမားတဲ့ သူ့ခိုးမှုကို မကွယ်ဝှက်ဘဲ အမှန်အတိုင်း ပြောရတယ်။ အဲဒီတော့ သူ့သိလာတယ်ဆိုတဲ့ တရားဟာ အလွန်ကောင်းတဲ့တရားပေပဲ။ ငါတို့လည်း ဒီတရားကို သိရရင် ကောင်းမှာပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ “အစ်မကြီးရေ၊ အစ်မကြီးသောက်လာခဲ့တဲ့ အမြိုက်တရားဆေးရည်ကို ကျွန်မတို့ကိုလည်း တိုက်ပါဦး” လို့ တောင်းပန်ပါတယ်။ ဒီတော့ ခုဇ္ဇတ္တရာက “တရားဟောရမယ်ဆိုရင် ညစ်ပေနေတဲ့ ဒီကိုယ်နဲ့တော့ မသင့်လျော်ဘူး၊ ကျွန်မကို ရေချိုးပေးကြပါဦး” လို့ ပြောပါတယ်။ ဒါကတော့ တရားကို ရိုသေလေးစားတဲ့ သဘောပါပဲ။

ရေချိုးပြီးတဲ့အခါ ချောညက်တဲ့အဝတ်အထည်ကို ဝတ်တယ်တစ်ထည်ကိုရုံတယ်။ ခင်းကျင်းထားတဲ့ တရားနေရာမှာ ဓမ္မကထိက များလို့ပဲ ထိုင်တယ်။ ထိုင်ပြီးတော့ယပ်ကိုလည်းကိုင်ပြီး မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတဲ့အတိုင်းပဲ အချိုးတကျ တရားဟောပါသတဲ့။ အဲဒီတရားကိုနာပြီး သာမာဝတီအမျိုးရှိတဲ့ အမျိုးသမီး ငါးရာဟာ သောတာပန် ဖြစ်သွားကြပါသတဲ့။

အဲဒီနေ့ကစပြီး ခုဇ္ဇတ္တရာကို မိခင်အရာ ဆရာအရာမှားထားပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားထံသွားပြီး တရားနာစေတယ်။ ခုဇ္ဇတ္တရာက အဲဒီသာမာဝတီအမျိုးရှိသော အမျိုးသမီးငါးရာအား တစ်ဆင့်တရားဟောတယ်။ ဒီပုံဒီနည်းနဲ့ ခုဇ္ဇတ္တရာဟာ ပိဋကသုံးပုံဆောင်ဖြစ်ပြီးတော့ ဥပါသိကာမတွေထဲမှာ အကြားအမြင်အများဆုံး ဧတဒဂ်ဂုဏ်ထူးဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ချီးကျူးခြင်းကို ခံယူရရှိသွားပါသတဲ့။

အဲဒီလို ခုဇ္ဇတ္တရာထံမှတစ်ဆင့် တရားနာဖန်များလာတော့ သာမာဝတီတို့မှာ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်လိုတဲ့စိတ်တွေ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားထံပို့ပေးဖို့ ခုဇ္ဇတ္တရာကို တောင်းပန်ကြတယ်။ ဒီတော့ ခုဇ္ဇတ္တရာက “အရှင်မတို့ မင်းအိမ်ဆိုတာ အလွန်ဝန်လေးပါတယ်။ အရှင်မတို့ နန်းတွင်းသူကို အပြင်ခေါ်သွားဖို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ပြာသာဒ်နံရံမှာ အပြင်ဘက်ကို မျှော်ကြည့်လို့ မြင်နိုင်လောက်အောင် အပေါက်ကလေးတွေ ဖောက်ထားကြပါ။ ဆွမ်းဒကာ သူဌေးကြီးများအိမ်ကို မြတ်စွာဘုရားကြွတော်မူတဲ့အခါ အဲဒီအပေါက်ကလေးတွေက ကြည့်ပြီး ကြည့်ညိုကြ ရှိခိုးပူဇော်ကြပါ” လို့ ကြံညာဏ်ပေးပါတယ်။ အဲဒီလို အကြံညာဏ်ပေးတဲ့အတိုင်း အပေါက်ကလေးတွေ ဖောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ကြ ရှိခိုးပူဇော်ကြပါသတဲ့။

တစ်နေ့သောအခါမှာ မာဂဏ္ဍီဆိုတဲ့ မိဖုရားက သာမာဝတီ၏ ပြာသာဒ်ပေါ်တက်လာတယ်။ နံရံမှာ အပေါက်ကလေးတွေကို တွေ့ရတော့ ဒါတွေကဘာလုပ်တာလဲလို့ မေးတယ်။ သာမာဝတီတို့က “မြတ်စွာဘုရားအပေါ်မှာ မာဂဏ္ဍီ ရန်ငြိုးဖွဲ့ထားတယ်ဆိုတာ မသိ ကြတာနဲ့ မြတ်စွာဘုရားဟာ ကောသမ္မိမြို့သို့ ကြွရောက်လာတဲ့ အကြောင်း၊ အဲဒီအပေါက်ကလေးများမှ

ဖူးမြော်ကြ ရှိခိုးပူဇော်ကြတဲ့ အကြောင်းများကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပဲ ပြောလိုက်ကြပါတယ်။ အဲဒါကို ကြားရတော့ မာဂဏ္ဍိဟာ “ရဟန်းဂေါတမ ဒီမြို့ကိုကြွလာပြီတဲ့ ယခု သူ့အား ပြုသင့်တာကို ငါပြုမယ်။ ဒီအကောင်မတွေလည်း ရဟန်း ဂေါတမရဲ့ အလုပ်အကျွေးတပည့်မတွေပဲ။ သူတို့ကိုလည်း ပြုသင့်တာ ပြုမယ်” လို့ စိတ်ထဲက ကြီးဝါးပြီးတော့ သာမာဝတီတို့အပေါ် အထင်လွဲအောင် ဥတေနမင်းထံသွားပြီး ကုန်းတိုက်တယ်။ အဲဒါကတော့ ဘာမျှမအောင်မြင်ပါဘူး။ ဒီမှာပြောလိုရင်း မဟုတ်ပါဘူး ဒါကြောင့် အဲဒါကတော့ထားလိုက်ပါတော့။

နောက်ပြီးတော့ ကျွန်တွေ အစေခံအလုပ်သမားတွေကို ငွေပေးပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားကိုဆဲဆိုပြီး မောင်းနှင်ထုတ်ဖို့ စေခိုင်းတယ်။ ရတနာသုံးပါးကို မကြည့်ညိုကြတဲ့ မိစ္ဆာအယူရှိတဲ့ လူတွေက မြတ်စွာဘုရား မြို့ထဲကြွလာတဲ့အခါ နောက်က ဘေးကလိုက်ပြီး အမျိုးမျိုး အထွေထွေ ဆဲရေးကြ၊ ကြိမ်းမောင်းကြတယ်။ ဆဲပုံတွေကတော့ “သင်ဟာ ခိုးသူပဲ၊ လူမိုက်ပဲ၊ ကုလားအုပ်ပဲ၊ နွားပဲ၊ မြည်းပဲ၊ တိရစ္ဆာန်ပဲ၊ ငရဲလောင်းပဲ၊ သင့်မှာ သုဂတိမရှိဘူး။ ဒုဂ္ဂတိသာရောက်ဖို့ရှိတယ်” လို့ ဆဲရေးပုံ ဆယ်မျိုးနဲ့ ဆဲရေးကြ ကြိမ်းမောင်းကြပါသတဲ့။ တော်တော်ကြောက်စရာကောင်းတာပဲ။ အယူမှားပြီဆိုမှဖြင့် မကောင်းမှု အကုသိုလ်တွေ အလွန်ပွားတာပဲ။ ယခုခေတ်မှာလည်း ရတနာသုံးပါး မကြည့်ညိုတဲ့သူတွေမှာ ဘုရား တရား သံဃာကို ကဲ့ရဲ့ ပြောဆိုပြီး အကုသိုလ်တွေ ပွားနေကြတယ်။ မစားရ မသောက်ရဘဲနဲ့ အကုသိုလ် ဖြစ်နေကြတာပါပဲ။

အဲဒီလို ဆဲဆိုကြတာတွေကို ကြားရဖန်များလာတော့ အရှင်အာနန္ဒာက မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဒီမြို့က လူတွေဟာ အင်မတန်ရိုင်းစိုင်းကြပါတယ်။ တပည့်တော်တို့ကို အကြောင်းမဲ့လိုက်ပြီး ဆဲဆိုနေကြပါတယ်။ အခြားမြို့ကို သွားကြပါစို့ရဲ့လို့ လျှောက်ပါတယ်။ အဲဒီရောက်ရာတခြားမြို့ ဆဲကြပြန်ရင်ကော ဘယ်သွားမလဲလို့ မြတ်စွာဘုရားက မေးတော့ “အဲဒီမြို့ကလည်း တခြားမြို့ကို သွားပါမည်ဘုရား” လို့ လျှောက်ပြန်တယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရား က ဒီလိုမိန့်တော်မူပါတယ်။ “အာနန္ဒာ၊ ဒီလိုသူတစ်ပါးတို့က ဆဲတိုင်းဆဲတိုင်း တခြားသို့ ရွှေ့ရွှေ့သွားရန်မသင့်ဘူး။ အဓိက ရုဏ်း အမှုအခင်း ပြဿနာဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်ရာဌာနမှာပဲ ငြိမ်းစေရတယ်။ အဲဒီလိုငြိမ်းစေလို့ ငြိမ်းအေးပြီးမှ တခြားကိုသွားရတယ်” လို့ မိန့်ဆိုတော်မူ ပြီးတော့ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဆဲဆိုမှုကို သည်းခံနိုင်တဲ့ အကြောင်းကိုလည်း ဒီလိုရဲရင့်ရင့် မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဟံ နာဂေါဝ သင်္ဂါမေ၊
စာပတော ပတိတံ သရံ။
အတိဝါကျံ တိတိက္ခိဿံ၊
ဒုဿီလော ဟိ ဗဟုဇ္ဇနော။

သင်္ဂါမေ-စစ်မြေပြင်၌၊ နာဂေါ-ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ စာပတော ပတိသံ သရံ-ထိုထိုအရပ်ရှိ လေးအပေါင်းမှ ကျလာသော မြားအပေါင်းကို၊ တိတိက္ခိတိ ဣဝ၊ သည်းခံသကဲ့သို့ အဟံ ငါဘုရားသည် အတိဝါကျံ-ကျူးလွန်ရမ်းကား အဆဲအဆို စကားကို တိတိက္ခိဿံ-မညည်းမညူ လျစ်လျူနေကာ သည်းခံပါအံ့။ ဟိ-အကြောင်းကား ဗဟုဇ္ဇနော များစွာသော လူအပေါင်းသည် ဒုဿီလော-ကိုယ်နှုတ်သရမ်းကျင့်ဆိုးသွမ်းလျက် ကြမ်းတမ်းရိုင်းယု ဒုဿီလသာ ဖြစ်ချေသည်။

လူတွေက အများအားဖြင့် ကိုယ်နှုတ်ကို မစောင့်စည်းတဲ့ သီလမဲ့ လူရိုင်းတွေသာများတယ်။ အဲဒီသီလမဲ့ လူရိုင်းတွေ ကြားထဲမှာ နေတယ်ဆိုတော့ သူတို့ရဲ့ ရမ်းကားမှု၊ ဆဲဆိုမှုတွေကို သည်းခံနိုင်မှ ဖြစ်မယ်။ ဒါကြောင့် “ငါ့ဘုရားဟာ စစ်ပွဲဝင်တဲ့ ဆင်ကြီးဟာ အရပ်လေးမျက်နှာမှ ကျလာတဲ့မြားဒဏ်ကို သည်းခံသလို သည်းခံနေမယ်” လို့ ဆိုလိုတယ်။ အဲဒီလို မိန့်တော်မူပြီးတဲ့နောက် “အာနန္ဒာ မစိုးရိမ်နဲ့၊ သူတို့ဟာ ခုနစ်ရက်သာ ဆဲနိုင်ကြမယ်။ ရှစ်ရက်မြောက်ကြာယင် အဆဲရပ်ပြီး အေးချမ်းသွားလိမ့်မယ်” လို့လည်း မိန့်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို မိန့်တော်မူတဲ့အတိုင်းပဲ ရှစ်ရက်မြောက်ကြာတော့ ဆဲမည့်သူမရှိဘဲ ငြိမ်းအေးသွားပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားနဲ့ စပ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကဲ့ရဲ့စွပ်စွဲမှု၊ ဆဲရေးမှု အဓိကရုဏ်းများဟာ ခုနစ်ရက်မလွန်ဘဲ ငြိမ်းစမြဲပါပဲတဲ့။ အဲဒါကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ “ကဲ့ရဲ့ခုနစ်ရက် ချီးမွမ်းခုနစ်ရက်” လို့ ပြောစမှတ် ပြုထားကြပါတယ်။

ယခုပြောတဲ့ ကဲ့ရဲ့စွပ်စွဲဆဲရေးမှု ၃-ခုထဲမှာ စိဉ္စမာဏရဲ့ အစွပ်အစွဲခံရခြင်း၏ ရှေးအကြောင်းကတော့ အဘိဘူဘုရား၏ တပည့် နန္ဒမည်တဲ့ ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်ကို မဟုတ်မတရား စွပ်စွဲခဲ့ဖူးတဲ့ မကောင်းမှုကံကြောင့် အစွပ်အစွဲ ခံရတယ်လို့ အပဒါန်ပါဠိမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ သုန္ဒရီနဲ့စပ်ပြီး အစွပ်စွဲခံရတာကတော့ သုရဘိမည်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို မဟုတ်မတရား စွပ်စွဲခဲ့ဖူးတဲ့အတွက်ကြောင့်လို့ ဆိုပါတယ်။ ရဟန်းငါးရာလည်း သုန္ဒရီနဲ့စပ်ပြီး အစွပ်စွဲခံရတာဟာ ဘီမ မည်တဲ့ အဘိညာဉ်ရ ရသေ့ကြီးကို ဘုရားအလောင်း ဆရာကြီးက မဟုတ်မတရား စွပ်စွဲရာမှာ အဲဒီရဟန်းတွေဖြစ်လာမည့် တပည့်ငါးရာတို့ကလည်း သဘောတူ ပါဝင်ခဲ့ကြတဲ့ အတွက်ကြောင့်လို့ ဆိုပါတယ်။ မာဂဏ္ဍိရဲ့ အဆဲအဆိုခံရတာကိုတော့ ဘာကံကြောင့်ရယ်လို့ ပြဆိုထားခြင်း မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် ကမ္မဿကထာသုတ် အရအားဖြင့်ဆိုလျှင် ရှေးတစ်ခုခုသော ဘဝက မပြစ်မှားသင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြစ်မှားပြောဆိုခဲ့ဖူးတဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဒီလို အဆဲအဆိုခံရခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

ဒီတော့ မကောင်းမှုကံဟာ အင်မတန်ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။ အနန္တဘုန်းတော်ကံတော် ပါရမီတော်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရားကိုတောင် လိုက်ပြီး မကောင်းကျိုး ပေးနိုင်သေးတယ်ဆိုတာကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့ မကောင်းမှု ဒုစရိုက်ဟူသမျှမှ ကြဉ်ရှောင်ရန် သင့်လှပါပေတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကဲ့ရဲ့စွပ်စွဲခံရလို့ရှိရင်လည်း “မြတ်စွာဘုရားတောင် အကဲ့ရဲ့ အစွပ်အစွဲခံရသေးတာပဲ။ ငါတို့လို သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဘယ့်ကြောင့် မခံရဘဲရှိမလဲ။ ခံရပေလိမ့်မယ်” လို့ ဆင်ခြင်ပြီး သည်းခံနိုင်အောင် လေ့ကျင့်ရမယ်။

ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းနှင့် ဘုရား

ဆင်းရဲဆိုတာ ကိုယ်ဆင်းရဲနဲ့ စိတ်ဆင်းရဲ ဒီ ၂-မျိုးပါပဲ။ အဲဒီ ၂-မျိုးထဲက စိတ်ဆင်းရဲဆိုတာကတော့ ဘုရားရဟန္တာ များမှာ လုံးဝကင်းပါတယ်။ ဘယ်လိုစိတ်ပျက်စရာ၊ စိတ်ညစ်စရာ၊ နှလုံးမသာစရာတွေနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် အလွန်ဆုံးအားဖြင့် သေရမည့်ဘေးနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် စိတ်ပျက်ခြင်း၊ စိတ်ညစ်ခြင်း၊ နှလုံးမသာခြင်း၊ ဝမ်းနည်းခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းဆိုတာ မဖြစ်ဘူး။ လုံးဝကင်းနေပါတယ်။ စိတ်ဟာ ကြည်လင်မြဲ ကြည်လင်နေပါတယ်။ ရဟန္တာသာ မဟုတ်သေးဘူး၊ အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်မှာတောင် ဒေါသမရှိတဲ့အတွက် ဒီစိတ်ဆင်းရဲကတော့ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် အနာဂါမ်မှာ အဝိဇ္ဇာ ဘဝ တဏှာ မာနဆိုတဲ့ ကိလေသာတွေက ရှိနေသေးတဲ့အတွက် စိတ်ချမ်းသာမှုကို အပြည့်အစုံရတယ်လို့တော့ မဆိုနိုင်သေးဘူး။ ရဟန္တာမှာတော့ ကိလေသာ အနှောင့်အယှက်တွေ လုံးဝကင်းနေတဲ့အတွက် စိတ်နှလုံးကြည်လင်ချမ်းသာမှုကို အပြည့်အစုံ ရနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကာယိက ဒုက္ခခေါ်တဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲကတော့ မကင်းဘူး၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်တတ်သေးတာပဲ။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားလည်း ကိုယ်ဆင်းရဲဆိုတဲ့ အဲဒီလောကဓံတရားနဲ့ ရံဖန်ရံခါ တွေ့ရသေးတာပဲ။ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားက “ပိဋိ မေ အာဂီလာယတိ-ငါ၏ ကျောက် အောင့်တယ်၊ ညောင်းတယ်၊ တမဟံ အာယမိဿာမိ-အဲဒီကျောက်ကို ဆန့်စေလိုက်ဦးမယ်” လို့ ဒီလို မိန့်တော်မူတဲ့ စကားဖြင့်လည်း ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို ကျောက်အောင့်တာဟာ လက်ပမ်းသမား ဖြစ်ခဲ့စဉ်က အခြားလက်ပမ်းသမားတစ်ယောက်ကို နှိပ်စက်ခဲ့ဖူးတဲ့အတွက် ဖြစ်ရကြောင်း အပဒါန် ပါဠိမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ တံငါရွာမှာ သူငယ်ဖြစ်စဉ်က ငါးတွေ ထုသတ်တာကို မြင်ရတဲ့အခါ ဝမ်းသာခဲ့ဖူးတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားမှာ ခေါင်းကိုက်တဲ့ ဝေဒနာဖြစ်ရတယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

တစ်ချိန်ကတော့ ဂိဇ္ဈကုဋ် တောင်စောင်းမှာ စင်္ကြံကြွနေစဉ် ဒေဝဒတ်ရဟန်းက ကျောက်မောင်းဆင်ပြီး ကျောက်တုံး ကြီးတစ်ခုကို လှိုချလိုက်တယ်။ အခြားကျောက်တုံးတစ်ခုကို တိုက်ရာက ပဲ့ထွက်လာတဲ့ ကျောက်ခဲစိတ်တစ်ခုက ခြေထောက် ကို ထိခိုက်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားမှာ ဒုက္ခဝေဒနာ အပြင်းအထန်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါဟာလဲ အမွေဥစ္စာအတွက် ညီဝမ်းကွဲ ဖြစ်သူကို ကျောက်တုံးကြီးနဲ့ ဖိပြီးသတ်ခဲ့တဲ့ ကံ၊ မင်းဖြစ်စဉ်က လူတွေကိုလှုံ့နဲ့ ထိုးသတ်ခဲ့တဲ့ ကံများကြောင့် မကောင်းကျိုး ခံရခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဆေးဆရာဖြစ်စဉ်က သူဌေးသားတစ်ယောက်ကို ဝမ်းလျှောပြီး ဒုက္ခရောက် အောင် ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့အတွက် ဝမ်းသွေးသွန်တဲ့ရောဂါ ဖြစ်ရတယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ တစ်ချိန်က အရှင်မဟာကဿပနဲ့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မှာ အပြင်းအထန် ရောဂါဝေဒနာဖြစ်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာလည်း ထို့အတူပဲဖြစ်တယ်။ ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာကြားပြီးတော့ အဲဒီရောဂါဝေဒနာ ပျောက်ကင်းကြတယ်လို့ သံယုတ်ပါဠိတော်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားဟာ ၄၅-ခုမြောက် နောက်ဆုံးဝါမှာ ဝေသာလီမြို့ ဝေဠုဝရွာမှာ သီတင်းသုံးတော်မူ ပါတယ်။ အဲဒီ ဝါတွင်းက မြတ်စွာဘုရားမှာ ရောဂါဝေဒနာ အကြီးအကျယ် ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့အလိုလို လွှတ်ထားမယ်ဆိုရင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံရလောက်အောင် အလွန်ပြင်းထန်တယ်။ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရားက ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရန် အချိန်မကျသေး၊ မသင့်သေးတဲ့အတွက် အဲဒီရောဂါဝေဒနာကို ဝိပဿနာ ဘာဝနာဖြင့် ငြိမ်းစေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဝေဒနာဟာ လုံးဝ ပျောက်ငြိမ်းသွားတယ်လို့ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ပဲ အမိန့်ရှိပါတယ်။ အဋ္ဌကထာမှာလည်း အဲဒီတုန်းက မြတ်စွာဘုရားဟာ ဘုရားဖြစ်မည့် ညကလိုပဲ ဝိပဿနာဘာဝနာကို အကျယ်အားဖြင့် ပွားစေခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ရောဂါဝေဒနာ ပျောက်သွားတယ် လို့ ထပ်ဆင့်ပြီး ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ယခုကာလမှာလည်း ဝိပဿနာရှုတဲ့သူအချို့မှာ ဝိပဿနာရှုမှတ်နေရင်း အင်မတန် ကြီးကျယ်တဲ့ ရောဂါပျောက်သွားကြတာတွေ တော်တော်များများရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အရှင်မဟာ ကဿပ စသည်တို့မှာ ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာရလို့ ရောဂါပျောက်တာမျိုး မြတ်စွာဘုရားမှာ ဝိပဿနာရှုလို့ ရောဂါပျောက်တာမျိုးပဲလို့ ယူရပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားတောင်မှ ကိုယ်ဆင်းရဲဆိုတဲ့ လောကဓံတရားကို တွေ့ရသေးတယ်ဆိုတာကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်တဲ့အခါမှာ စိတ်ဆင်းရဲဖြစ်မှု သက်သာဖွယ်ရှိပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် ရောဂါဝေဒနာ အကြီးအကျယ် ဖြစ်နေတဲ့အခါ မပျောက်နိုင်တဲ့ နာတာရှည်ရောဂါဖြစ်နေတဲ့ အခါတွေမှာ “ဘုရားတောင် မရှောင်နိုင်တဲ့ လောကဓံတရားပဲ။ ငါတို့မှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိ၊ တွေ့ရပေလိမ့်မယ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ ကိုယ်ဆင်းရဲဖြစ်သော်လည်း စိတ်ဆင်းရဲ

တော့ မဖြစ်ဘူး။ ငါလည်း စိတ်ဆင်းရဲမဖြစ်အောင် သည်းခံမယ်” စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ဖို့လိုပါတယ်။ တတ်နိုင်ရင်တော့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီးတော့ “မုတေ မုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ-တွေထိလျက် ရောက်သည်၌ တွေထိရုံမျှ ရောက်ရုံမျှ ဖြစ်စေရမယ်”ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ တွေထိခံစားရုံမျှတွင် ရပ်တန့်အောင် အဲဒီခံစားမှုနှင့်စပ်ပြီး ဒေါသစသော အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ပယ်နိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ နိုင်နိုင်နင်းနင်း ဝိပဿနာ ရှုဖူးတဲ့သူဆိုရင် ရှုမှတ်ပြီး အဲဒီလို ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို သည်းခံနိုင်ပါတယ်။ မခံသာမူ မရှိသလိုဖြစ်ပြီး သက်သာရာရနိုင် ပါတယ်။

အရေးကြီးတာက ရောဂါဝေဒနာ အကြီးအကျယ်ဖြစ်တဲ့အခါမှာ “ငါတော့ နေရာမကျတော့ပါဘူး၊ သေရတော့မှာပါပဲ” စသည်ဖြင့် ဒီလိုလည်း တွေးတောပြီး ယူကြိုးမရ ဝမ်းနည်းနေတတ်တယ်။ “ဒီရောဂါက ပျောက်တောင်မှ ငါတော့ လူစဉ်မမီတော့ပါဘူး။ တစ်ဘဝလုံး အသုံးမကျတော့ပါဘူး။ လူ့လောကထဲနေဖို့ မသင့်လျော်တော့ပါဘူး” စသည်ဖြင့်လည်း တွေးတောပူပန်ပြီး အင်မတန် ဝမ်းနည်းပက်လက် ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလို ဝမ်းနည်းမှု စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေကို တရားဆေးနဲ့ ပယ်နိုင်ဖို့ရာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ခေါင်းကိုက်တယ်ဆိုပါတော့ ဆေးမရှိရင် အဲဒီခေါင်းကိုက်ရောဂါကို အကြာကြီး အလူးအလဲခံနေရတယ်။ ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေး အသင့်ရှိရင်တော့ အဲဒီဆေးကို သောက်လိုက်ရင် မကြာမီအတွင်းမှာပဲ ရောဂါပျောက်ပြီး ချမ်းသာသွားတယ်။ အဲဒီလို နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်တဲ့ တရားဆေး၊ ရှုမှတ်တဲ့ တရားဆေးမရှိရင် စိတ်ဆင်းရဲဆိုတဲ့ ရောဂါဆိုးကို အကြာကြီး အလူးအလဲခံနေရတယ်။ တရားဆေးရှိတဲ့ ဘုရားတပည့်မှာတော့ “ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဒီဆင်းရဲတွေလည်း မမြဲဘူး။ တော်တော်ကြာရင် ပျောက်သွားနိုင်တယ်။ ငါလို့ထင်ရတဲ့ ဒီရုပ်ကိုယ်နဲ့ စိတ်နာမ်တရားတွေလည်း မမြဲဘူး။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ် မရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေပဲ။ တစ်မျိုးတစ်မည် ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ သဘောတရားတွေပဲ။ အနတ္တတရားတွေပဲ”လို့ ဒီလိုရင်လည်း နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်တယ်။ ဒီလိုမှ မဟုတ်ရင်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေကိုရော၊ တွေးတောဆင်ခြင်မှုတွေကိုရော ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်ပြီးတော့ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောတရားမျှပဲလို့ အမှန်အတိုင်းသိသိနေတယ်။ ဒီတော့ စိတ်ဆင်းရဲဆိုတာ မဖြစ်ဘဲလည်း ကင်းနေတတ်တယ်။ ဖြစ်တောင်မှ ကြာရှည်စွာ မဖြစ်ရဘူး။ မကြာခင်ပျောက်ကင်းပြီး အေးငြိမ်းသွားတယ်။ ကိုယ်ဆင်းရဲလည်း ပျောက်နိုင်လောက်တာဆိုရင် ပျောက်သွားတတ်ပါတယ်။ မပျောက်တောင် မခံသာလှအောင် မဖြစ်ဘဲ သက်သာနေတတ် ပါတယ်။

ဒါကြောင့် လောကဓံအကောင်းတွေနောက်လိုက်ပြီးတော့လည်း ဝမ်းသာတက်ကြွမနေဘူး။ လောကဓံအဆိုး တွေနဲ့လည်း ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ပြီး စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းမနေဘူး။ အဲဒါဟာ အနုရောဓခေါ်တဲ့ လိုက်လျော်နှစ်သက်မှုနဲ့ ဝိရာဓခေါ်တဲ့ စိတ်ပျက် ဆန့်ကျင်မှုတွေ ကင်းနေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

အိုခြင်းသေခြင်းမှ လွတ်မြောက်သည်

ဧဝံ-ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အနုရောဓ၊ ဝိရာဓ၊ ဝိပ္ပဟီနော-လောကဓံ အကောင်းနောက်သို့ လိုက်လျောနှစ်သက်ခြင်း၊ လောကဓံအဆိုးနှင့်ဆန့်ကျင်စိတ်ပျက်ခြင်းကို ပယ်ပြီးသော၊ သော-ထိုအကြားအမြင်ရှိသည့် ဘုရားတပည့်သည်၊ ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယော ဧရာယ မရဏေန-ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း၊ အိုခြင်း၊ သေခြင်းမှ လွတ်မြောက်၏လို့လည်း ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီနည်းအတိုင်း နှလုံးသွင်းရှုမှတ်လို့ ဝိပဿနာဉာဏ် ပြည့်စုံတဲ့အခါ အရိယမဂ်ဉာဏ် ၄-ပါးသို့ ရောက်တယ်။ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်လို့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်သွားတဲ့အခါမှာ ဘဝအသစ်လည်း မဖြစ်ရတော့ဘူး။ ဘဝအသစ်မဖြစ်ရတဲ့အတွက် မအိုလည်း မအိုရတော့ဘူး၊ မသေလည်း မသေရတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါတွင်လည်း မကသေးဘူး-

ပရိမုစ္စတိ သောကောဟိ ပရိဒေဝေဟိ-စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း ငိုကြွေးရခြင်းတို့မှလည်း လွတ်မြောက်၏။ ဒုက္ခေဟိ ဒေါ-မနဿဟိ-ကိုယ်ဆင်းရဲ၊ စိတ်ဆင်းရဲတို့မှလည်း လွတ်မြောက်၏။ ဥပါယာသေဟိ-စိတ်နှလုံး၏ ပြင်းစွာပူပန်ရခြင်းတို့မှလည်း လွတ်မြောက်၏လို့ ဒီလိုလည်း ဟောတော်မူပါသေးတယ်။

ဆင်းရဲဟူသမျှ လွတ်မြောက်သည်

အဲဒါကတော့ ယခုမျက်မှောက်ဘဝနဲ့လည်း ဆိုင်ပါတယ်။ လောကဓံတရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခစသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်နိုင်တဲ့ ရှုနိုင်တဲ့ ဘုရားတပည့်မှာ လောကဓံအဆိုးတွေကို အကြောင်းပြုပြီး စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းတွေ မဖြစ်ရဘူး။ ငိုကြွေးခြင်းတွေ မဖြစ်ရဘူး။ စိတ်ဆင်းရဲတွေ စိတ်ပူပန်ခြင်းတွေ မဖြစ်ရဘူး။ ဒေါသမကင်းသေးလို့ ဖြစ်တောင်မှ ကြာရှည်စွာ မဖြစ်ရဘူး။ သက်သာပါတယ်။ ကိုယ်ဆင်းရဲဆိုတာလည်း ဖြစ်လာပေမယ့် ရှုမှတ်နေတဲ့သူမှာ သက်သာပါတယ်။ အဲဒါက မျက်မှောက်မှာ စိုးရိမ်ခြင်းစသည် ကင်းငြိမ်းပုံပါပဲ။ ရဟန္တာဖြစ်လို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီစိုးရိမ်ခြင်းအစရှိသော ဆင်းရဲဟူသမျှတွေလည်း လုံးဝကင်းငြိမ်းသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ပရိနိဗ္ဗာန် ဒုက္ခသွာတိ-ဆင်းရဲဟူသမျှ လုံးဝလွတ်မြောက် သည် ဟူ၍၊ ဝဒါမိ-ငါဘုရားဧကန်ဟောဆိုတယ်”လို့ ဒီလိုလည်း နိဂုံးချုပ်ပြီး ဟောတော်မူပါသေးတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အကြားအမြင်မရှိတဲ့ ပုထုဇဉ်ဟာ လောကဓံတရားနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါမှာ အဲဒီလောကဓံတရားကို အနိစ္စ ဒုက္ခ စသည်ဖြင့် မသိဘူး။ ဒါကြောင့် လောကဓံအကောင်းတွေနဲ့စပ်ပြီး ဝမ်းမြောက်တက်ကြွတယ်။ လောကဓံအဆိုး တွေနဲ့စပ်ပြီးတော့လည်း ဝမ်းနည်းစိတ်ပျက်ခြင်း မရှိဘူး။ အဲဒီတော့ လောဘဒေါသတွေက လွှမ်းမိုးနေတဲ့အတွက် ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ခွင့်မရဘူး။ ဒါကြောင့် ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်ဘူး။ အကြားအမြင်ရှိတဲ့ ဘုရားတပည့်ကတော့ လောကဓံတရားတွေနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါမှာ အဲဒီလောကဓံတရားတွေကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နှလုံးသွင်းပြီး အမှန်အတိုင်းသိတယ်။ ဒါကြောင့် လောကဓံအကောင်းတွေနဲ့ စပ်ပြီးတော့လည်း ဝမ်းမြောက်တက်ကြွခြင်း မရှိဘူး။ လောကဓံ အဆိုးတွေနဲ့စပ်ပြီးတော့လည်း ဝမ်းနည်း စိတ်ပျက်ခြင်းမရှိဘူး။ အဲဒီတော့ လောဘ ဒေါသတွေ မလွှမ်းမိုးတဲ့အတွက် ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ခွင့်ရတယ်။ အထူး အားဖြင့် ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေ ကောင်းကောင်းဖြစ်ခွင့်ရတယ်။ ဒါကြောင့် မျက်မှောက်မှာလည်း စိတ်ဆင်းရဲတွေမှ လွတ် မြောက်နေတယ်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတဲ့အခါကျတော့ ဆင်းရဲဟူသမျှမှ လုံးဝလွတ်မြောက်သွားတယ်။ အကြားအမြင်မရှိ သူနဲ့ ရှိသူဟာ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ထူးခြားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

မင်္ဂလာတရားအရဆိုရင်တော့

မင်္ဂလာသုတ် တရားတော်အရဆိုရင်တော့ လောကဓံနဲ့တွေ့ရတဲ့အခါ အကြားအမြင် မရှိတဲ့သူက တုန်လှုပ်တယ်။ အကြားအမြင် ရှိတဲ့သူက မတုန်လှုပ်ဘူး။ ဒီလို ထူးခြားတယ်လို့ မှတ်ကြရမယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ၊
စိတ္တံ ယဿ န ကမ္မတိ။
အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ၊
ဧတံ မင်္ဂလ မုတ္တမံ-

လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

လောကဓမ္မဟိ ဖုဋ္ဌဿ လောကဓံတရား ရှစ်ပါးတို့နှင့်တွေ့သော၊ ဝါ-လောကဓံတရား ရှစ်ပါးတို့က တွေ့ထိနိုင်စက် အပ်သော်လည်း၊ ယဿ-အကြင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-အကြင် အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားတပည့် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ -စိတ်သည် န ကမ္မတိ-မတုန်မလှုပ်၊ အသောကံ-စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်းလည်း မရှိ၊ ဝိရဇံ-ကိလေသာဟူသော မြူလည်းမရှိ၊ ခေမံ- ကြောက်ဖွယ်ဘေးရန်လည်း မရှိ၊ ဧတံ-ဤစိတ်နှလုံး၏ မတုန်လှုပ်ခြင်း၊ မစိုးရိမ်ခြင်း၊ ကိလေသာမြူကင်းခြင်း၊ ဘေးရန် ကင်းခြင်းသည်၊ ဥတ္တမံ-မြတ်သော မင်္ဂလံ-ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း မင်္ဂလာမည်ပါတယ်တဲ့။

အဲဒီ မင်္ဂလာသုတ်ဒေသနာတော်အတိုင်း လောကဓံအကောင်းနဲ့ တွေ့သည်ဖြစ်စေ၊ အဆိုးနဲ့တွေ့သည်ဖြစ်စေ၊ ရဟန္တာရဲ့ စိတ်လို မတုန်မလှုပ် သည်းခံနိုင်ဖို့ပါပဲ။ ရဟန္တာလို သည်းခံနိုင်ရမယ်ဆိုတော့ ရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်ဖို့ပါပဲ။ ရဟန္တာ မဖြစ် သေးတောင်မှ အနာဂါမ်လောက်ဖြစ်အောင် ကျင့်ဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီအထိ မရောက်နိုင်သေးရင်လည်း သောတာပန် သကဒါ ဂါမ်လောက်ဖြစ်အောင် ကျင့်ဖို့လိုပါတယ်။ သောတာပန် သကဒါဂါမ် ဖြစ်တော့ မတုန်လှုပ်ဘဲ နေနိုင်ပါသလားလို့ဆိုရင် လောဘ၊ ဒေါသမကင်းသေးတော့ တုန်လှုပ်ခြင်း ရှိသေးတာပဲ။ ဒါပေမယ့် သောတာပန် လောက်ဆိုရင်ပင် အကြားအမြင်နဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့အတွက် အဲဒီလောကဓံတွေကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ပြီးတော့ တော်တော်သည်းခံနိုင်ပါပြီ။

အဲဒီသောတာပန် မဖြစ်သေးတောင်မှစနစ်တကျဝိပဿနာရှုနေတဲ့ ယောဂီဆိုရင် အဲဒီလောကဓံတွေကို ရှုမှတ်ပြီးတော့ လည်းအတော်အတန် သည်းခံနိုင်ပါတယ်။ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ပြီးတော့လည်း သည်းခံနိုင်ပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုနေတဲ့သူမှာ သမာဓိဉာဏ်တော်တော် ရင့်သန်လာတဲ့အခါ ရှုမှတ်ရတဲ့ ရုပ်အာရုံကတခြား ရှုသိနေတဲ့ စိတ်နာမ်ကတခြား ဒါ ၂-ခုရှိတာပဲလို့ ဒီလို ခွဲခြားပြီးသိလာတယ်။ ဒါလောက် သိတယ်ဆိုရင် ရုပ်နဲ့နာမ်မျှပဲ၊ ဘာမျှနှစ်သက်ဖွယ် စိတ်ပျက်ဖွယ် မရှိဘူးလို့ ဆင်ခြင်

ပြီး တုန်လှုပ်ခြင်း သက်သာနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီထက် သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေရော မှတ်သိနေတဲ့ စိတ်ရော ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့နေရတယ်။ အဲဒီတော့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ အနိစ္စ မမြဲတဲ့ တရားချည်းပဲ။ ဖြစ်လိုက်ပျက်လိုက်နဲ့ မပြတ်နိုင်စက်နေလို့ ဒုက္ခကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲချည်းပဲ။ သူ့သဘောအတိုင်း သူဖြစ်ပျက်နေလို့ အနတ္တ အစိုးရတဲ့ အတ္တကောင်မဟုတ်၊ ငါကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှချည်းပဲလို့ ဒီလိုလဲ သဘော ကျပြီး သိလာပါတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ လောကဓံတရားတွေကိုလည်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမဓမ္မတွေချည်းပဲလို့ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်နိုင်တဲ့အတွက် သာပြီးတော့ သက်သာနိုင်ပါတယ်။

အဲဒါထက် သမာဓိဉာဏ် ရင့်သန်လာတဲ့အခါမှာ ဘင်္ဂဉာဏ် စသည်တွေဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးကျတော့ ဖြစ်ပေါ်သမျှ သင်္ခါရတွေကို လျစ်လျူရှုနိုင်တဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ အဲဒီဉာဏ်ကျတော့ သူ့သဘောအတိုင်း သူ ပျက်ပျက်သွားတာကလေးတွေကို အထူးကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲနဲ့ အလိုလိုသိလျက် သိလျက် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ဝမ်းမြောက်စရာကို တွေ့ရလို့လည်း ဝမ်းမမြောက်ဘူး၊ စိတ်ပျက်စရာကို တွေ့ရလို့လည်း စိတ်မပျက်ဘူး။ ပေါ်လာသမျှကို သိရုံသိရုံကလေး သိသိသွားနေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်နေခိုက် ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင် လာဘ်ရခြင်း၊ အခြွေအရံရခြင်း၊ အချီးအမွမ်းခံရခြင်း၊ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်းဆိုတဲ့ လောကဓံ အကောင်းတွေနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် ဝမ်းသာ တက်ကြွခြင်း မရှိလှဘူး။ လာဘ်မရခြင်း၊ အခြွေအရံမဲ့ခြင်း၊ အကဲ့ရဲ့ခံရခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲဖြစ်ပေါ်ခြင်းဆိုတဲ့ လောကဓံ အဆိုး တွေနဲ့ တွေ့ရပေမယ့် ဝမ်းမနည်း စိတ်မပျက်ဘူး။ သည်းခံနိုင်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ ရဟန္တာများလိုပင် ဆဋ္ဌဂုံပေက္ခာနဲ့ ပြည့်စုံနေ တယ်လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီဆိုတဲ့အတိုင်းပဲ၊ ယခုကာလ ယောဂီတွေမှာ ကိုယ်တိုင် တွေ့ရပါတယ်။ တချို့က ပုထုဇဉ်မှာ ဒီလို ဆဋ္ဌဂုံပေက္ခာ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ဆိုကြတယ်။ အဲဒါကတော့ သူတို့မှာလည်း မဖြစ်ဘူးလို့ အဋ္ဌကထာ ကိုလည်း မရှိသလိုဆိုတဲ့ စကားမျှပါပဲ။ အဲဒီမှာ ကိုယ်ဆင်းရဲကို ထည့်ပြောရတာကတော့ လောကဓံ အဆိုး ၄-ပါးလုံးလည်း စုံလင်အောင် တစ်ခါတစ်ရံ အနည်းငယ်ဖြစ်တတ်တာကိုလည်း သိရအောင် ပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ သင်္ခါ ရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်နေခိုက်မှာ ဒုက္ခဝေဒနာကတော့ မဖြစ်တာကဘဲများပါတယ်။

အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်မှ အထက်တက်သွားရင်တော့ အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်တော့တာပဲ။ နောက်ဆုံး အရဟတ္တ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ ဒီလောကဓံတရားတွေကို အပြည့်အစုံသည်းခံနိုင်ပြီး တုန်လှုပ်ခြင်း ကင်းတဲ့ မင်္ဂလာတရားတော်နဲ့ ပြည့်စုံသွားပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ မင်္ဂလာတရားတော်ကြီးနဲ့ ပြည့်စုံသည်အထိ ရှုမှတ်ပွားများ အားထုတ် သွားကြဖို့ပါပဲ။ အဲဒီကို မရောက်သေးခင်လည်း လောကဓံတရားနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ ရှုမှတ်နှလုံးသွင်း သွားကြဖို့ပါပဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နှလုံးသွင်းပြီး တရားအကာအကွယ်ကို ရဖို့ရာ ဒီလောကဓံတရားတော်ကို နှစ်သစ်ကူး အထိမ်း အမှတ်အနေနဲ့ ဒီကနေ့ ဟောလာခဲ့တာ တော်တော်စုံသွားပါပြီ။ အချိန်ကလည်း ၂-နာရီကျော်သွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ် ကလေးများကို ဆိုပြီး တရားပွဲသိမ်းကြစို့။

- ၁။ လာဘ် ခြွေရံရ၊ ချီးမွမ်းကြ၊ သုခဝမ်းသာမြဲ။ (ဆို)
- ၂။ ထိုလေးမျိုးမှ၊ ပြောင်းပြန်ကျ၊ လောကဝမ်းနည်းမြဲ။ (ဆို)
- ၃။ လောကဓမ္မ၊ ရှောင်မရ၊ မုချတွေ့စမြဲ။ (ဆို)

ဤလောကဓံရှစ်ပါး တရားတော်ကို ရှိသေ့စွာ နာခံမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝန ကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်း အာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် လောကဓံတရားများနှင့် တွေ့ရသောအခါ ထိုလောကဓံတရားတို့ကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘဲ သည်းခံနိုင်အောင် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင် ရှုမှတ်ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြ၍ လောကဓံခပ်သိမ်းတို့၏ ကင်းငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့ လျင်မြန်စွာဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(သာဓု...သာဓု...သာဓု။)
လောကဓံတရားတော် ဤတွင်ပြီး၏။
(၂၉.၅.၁၉၇၀)

ရည်ရွယ်ချက်ပြည့်စုံသော

ဩကာသကန်တော့ခန်း

ဩကာသ ဩကာသ ဩကာသ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ တည်းဟူသော အပြစ်ခပ်သိမ်း ပပျောက်ငြိမ်း၍ အသက်ရှည်စွာ အနာမဲ့ရေး ရန်ဘေးကင်းကြောင်း ကောင်းမှုမင်္ဂလာ ဖြစ်ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာတည်း ဟူသော ရတနာမြတ်သုံးပါး (ဆရာသမား)တို့ကို အရိုအသေ လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမျှော် မာန်လျော့ ကန်တော့ပါ၏ (အရှင်ဘုရား)။

(ဆုပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်မရှိလျှင် ဤတွင်ရပ်ပါ။)

ဆုပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်မရှိလျှင် အောက်ပါဆုတောင်းအတိုင်း ဆက်ဆိုကာ ဆုတောင်းပါ။

ကန်တော့ရသော ဤကောင်းမှုကံ စေတနာတို့ကြောင့် အပါယ် ၄-ပါး၊ ကပ် ၃-ပါး၊ ရပ်ပြစ် ၈-ပါး၊ ရန်သူမျိုး ၅-ပါး၊ ဝိပတ္တိတရား ၄-ပါး၊ ဗျဿနတရား ၅-ပါး၊ အနာမျိုး ၉၆-ပါး၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၆၂-ပါး၊ တို့မှ အခါခပ်သိမ်း ကင်းလွတ်ငြိမ်း သည်သာဖြစ်၍ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရား၊ နိဗ္ဗာန်တရားတော်မြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ရပါလို၏ (အရှင်ဘုရား)။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ဘုရားရှိခိုး

(ရဟန်း ၁၀-ဝါခန့်ကရေးသည်။ ယခုအနည်းငယ်ပြင်ထားသည်)

အစိန္တေယျ၊ အစိန္တေယျ၊ အစိန္တေယျ၊ အပ္ပမေယျ၊ အပ္ပမေယျ၊ အပ္ပမေယျ၊ မကြံဆ မနှိုင်းယှဉ်နိုင်ကောင်းသော ဂုဏ်တော်အပေါင်း အနန္တနှင့် လုံးဝဥဿုံ ပြည့်စုံတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

၁-အရဟံ ဂုဏ်တော် ၅-ပုဒ်

၁။ လွန်ကဲထူးမြတ်သော သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏ်ကျေးဇူးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်ဖြစ်၍ လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းဟု ကမ္ဘာအတွင်း၌ သမ္ဘာ ရင်းထူ၊ ဂုဏ်လင်းသူတို့မှစ၍ အနန္တမဆုံး လောကကြီး တစ်ခုလုံး၏ ညွတ်ရုံးဖူးမြော် ပူဇော်ခြင်း ဝိသေသထူးမြတ်သော သက္ကာရတို့ကို တောင့်တသည့်ချမ်းသာ လိုရာရာ အကျိုးများဖြင့် တိုးပွားမသွေ ချမ်းသာစေ ရည်မြော်လျက် ခံယူတော်မူထိုက်သောကြောင့် ရတော်မူသော အရဟံ ဟူသော အမည်တော်နာမဝိသေသ ဂုဏ်တံခွန်ဖြင့် မိုးစွန်ဘဝင် မဆန့်တက်အောင် နှံ့လျက် ကျော်စောတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

၂။ ဘဝအဆက်ဆက် အနမတင်္ဂသံသရာက အစဉ်တစိုက် လိုက်ပါခဲ့သော ကိလေသာ အလေ့အလာ အထုံဝါသနာ နှင့်တကွ ကိလေသာအညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော အရဟံ ဟူသော အမည်တော် နာမဝိသေသ ဂုဏ်တံခွန်ဖြင့် မိုးစွန်ဘဝင် မဆန့်တက်အောင် နှံ့လျက် ကျော်စောတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

၃။ လောက ကိလေသာ၊ ဒေါသ ကိလေသာ၊ မောဟကိလေသာ၊ မာန ကိလေသာ၊ ဒိဋ္ဌိ ကိလေသာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ကိလေသာ၊ ထိန ကိလေသာ၊ ဥဒ္ဓစ္စကိလေသာ၊ အဟိရိက ကိလေသာ၊ အနောတ္တပ္ပ ကိလေသာတည်းဟူသော သရုပ်အားဖြင့် ကိလေသာ ၁၀-ပါး၊ အကျယ်ပွားလျှင် တစ်ထောင့်ငါးရာ များလှစွာသော ကိလေသာရန်သူတို့ကို အရဟတ္တမဂ် ခါးလက်နက် ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ခုတ်ဖြတ် ပယ်သတ်တော်မူပြီးသောကြောင့် ရတော်မူသော အရ-ဟံ ဟူသော အမည်တော်နာမ။ မြတ်စွာ ဘုရား။

၄။ ပုံတောင်းတူစွာ အဝိဇ္ဇာတစ်ရပ် အကွပ်ပမာ ဇရာမရဏ ပတ်လည်ခသည့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ရဟတ်သံသရာ ဘီးစကြာဝယ် သင်္ခါရမှ ဇာတိကျအောင် အလယ်က ဆယ်တန်ထောက်အကန့်တို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သန်လျက်ဖြင့် မဆက် မစပ် အကုန်လုံးပြတ်အောင် ခုတ်ဖြတ်ဖျက်ဆီး စွန့်ပယ်တော်မူပြီးသောကြောင့် ရတော်မူသော အရ-ဟံ ဟူသော အမည်တော် နာမ။ မြတ်စွာဘုရား။

၅။ မျက်မှောက် မျက်ကွယ် အချင်းခပ်သိမ်း စင်ကြယ်၍ ဆိတ်ကွယ်ရာ မရှိတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော အရ-
ဟံ ဟူသော အမည်တော်နာမ။၂။ မြတ်စွာဘုရား။

၂-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်တော် ၂-ပုဒ်

၁။ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိသင့်သိထိုက်တဲ့ သစ္စာ ၄-ပါးတည်းဟူသော အဘိညေဃုတရား၊ ပိုင်းခြား၍ သိသင့်
သိထိုက်တဲ့ ဒုက္ခသစ္စာတည်းဟူသော ပရိညေဃုတရား၊ ပယ်သင့် ပယ်ထိုက်တဲ့ သမုဒယသစ္စာတည်း ဟူသော ပဟာတဗ္ဗ
တရား၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် ဆိုက်ရောက်၍ သိမြင်သင့် သိမြင်ထိုက်တဲ့ နိရောဓသစ္စာတည်း ဟူသော သစ္စိကာ တဗ္ဗတရား၊
ပွားများသင့် ပွားများထိုက်တဲ့ မဂ္ဂသစ္စာတည်း ဟူသော ဘာဝေတဗ္ဗတရားအားဖြင့် သစ္စာ ၄-ပါး ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို
သူတစ်ပါးထံ နည်းမခံဘဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် အဟုန်စွမ်းဖြင့် စူးစမ်းရှာဖွေကာ မှန်ကန်စွာသိတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဟူသော အမည်တော်နာမ။၂။ မြတ်စွာဘုရား။

၂။ ပိဋနဋ္ဌ-ညှဉ်းဆဲတတ်+ညှဉ်းဆဲအပ်သော အနက်သဘော၊ သင်္ခတဋ္ဌ-ပြုပြင်အပ်သော အနက်သဘော၊ သန္တာပဋ္ဌ-
ပူလောင်စေတတ်သော အနက်သဘော၊ ဝိပရိဏာမဋ္ဌ-ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲ မတည်မြဲသော အနက်သဘော ဤသို့အားဖြင့်
ဒုက္ခသစ္စာ၏ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သောအချက် သဘောအနက် ၄-ပါး၊ အာယုဟနဋ္ဌ-နှစ်သက်လိုချင် ခင်မင်တွယ်တာသော
အားဖြင့် ဆင်းရဲပွားအောင် အားထုတ်ခြင်း အနက်သဘော၊ နိဒါနဋ္ဌ-ဆင်းရဲကို အပ်နှင်းသကဲ့သို့ ဆင်းရဲဖြစ်ခြင်း၏
အကြောင်းရင်းဖြစ်သော အနက်သဘော၊ သံဃောဂဋ္ဌ-နှစ်သက်သာယာ တွယ်တာသောအားဖြင့် သံသရာ ဆင်းရဲနှင့် ယှဉ်တွဲ
စေတတ်သော အနက်သဘော၊ ပလိဗောဓဋ္ဌ-ဆင်းရဲ ဒုက္ခဝဋ်ဘဝမှ မလွတ်ရအောင် ချည်နှောင်တွယ်ကပ် လျက် နှောင့်ယှက်
ပိတ်ပင်တတ်သော အနက်သဘော-ဤသို့အားဖြင့် သမုဒယသစ္စာ၏ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သောအချက် သဘောအနက် ၄-
ပါး၊ နိဿရဏဋ္ဌ-ဆင်းရဲဒုက္ခ သင်္ခါရတို့မှ ကင်းလွတ် ထွက်မြောက်သော အနက်သဘော၊ ဝိဝေကဋ္ဌ-သင်္ခါရဒုက္ခ လုံးဝ
ကင်းရှင်းဆိတ်ငြိမ်ခြင်း အနက်သဘော၊ အသင်္ခတဋ္ဌ-အကြောင်း တစ်စုံတစ်ခုက မပြုရသော အနက်သဘော၊ အမတဋ္ဌ-မသေ
မပျက်ဘဲ အမြဲတည်ရှိနေသော အနက်သဘော-ဤသို့အားဖြင့် နိရောဓသစ္စာ၏ မဖောက် မပြန် မှန်ကန်သောအချက် သဘော
အနက် ၄-ပါး၊ နိယျာနဋ္ဌ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်သွားတတ်၊ ထုတ်ဆောင်တတ်သော အနက်သဘော၊ ဟေတုဋ္ဌ-နိရောဓသစ္စာခေါ်
နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းစာတ်သို့ ဆိုက်ကပ်ဝင်ရောက်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော အနက်သဘော၊ ဒဿနဋ္ဌ-နိရောဓသစ္စာခေါ်
နိဗ္ဗာန်အလင်းကို ဖောက်ထွင်းမြင်ကာ လေးသစ္စာကို ပိုင်နိုင်စွာသိမြင်ခြင်း အနက်သဘော၊ အာဓိပတေယျဋ္ဌ-ဒုက္ခနှင့် နှိုင်းစာ
လျှင် လွန်စွာ အထူး အကြီးအမှူးဖြစ်ခြင်း အနက်သဘော၊ ဤသို့အားဖြင့် မဂ္ဂသစ္စာ၏ မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သောအချက်
သဘောအနက် ၄-ပါး၊ ဤသို့လျှင် သစ္စာအနက် တစ်ဆယ့်ခြောက်ချက်သော သဘောမှန်တို့ဖြင့် ဆင်းရဲစစ် ဆင်းရဲမှန်
ဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာ၊ ဆင်းရဲဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်း အစစ်အမှန်ဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာ၊ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ ချမ်းသာ
အစစ်အမှန်ဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာ၊ ထိုချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းကောင်း အစစ်အမှန်ဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာ
တည်းဟူသော သစ္စာ ၄-ပါး ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို သူတစ်ပါးထံ နည်းမခံဘဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဟုန် အစွမ်းဖြင့် စူးစမ်း
ရှာဖွေကာ မှန်ကန်စွာ သိတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-ဟူသော အမည်နာမ။၂။ မြတ်စွာဘုရား။

(ဤ ၂-ပုဒ်တို့၌ အကျဉ်းအကျယ်မျှသာ ထူးသည်။)

၃-ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ၃-ပုဒ်

၁။ ဝိဇ္ဇာမည်သော ဉာဏ်ထူး ၃-ပါး၊ ဉာဏ်ထူး ၈-ပါး၊ စရဏမည်သော အခြေခံ အကျင့်တရား ၁၅-ပါးတို့နှင့်
ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ဗုဒ္ဓ ဟူသော အမည်တော်နာမ။၂။ မြတ်စွာဘုရား။

၂။ သုံးပါးဝိဇ္ဇာ ပု-ဒိ-အာနှင့် တစ်ဖြာ ထိုမှ ဝိ-မ-ဣ-ဒိ-စေ-ပု-ဒိ-အာ ဝိဇ္ဇာရစ်မျိုး ပြည့်ဖြိုးလျှံထိန်၊ သီ-ဣ-ဇ-
ဘောဇာ-သဒ္ဓါ သတိ ဟိရိဩတ္တပ္ပ ဗာဟုသစ္စ ဝီရိယာ ပညာတစ်တန် ရူပဈာန်စု လေးခုအားဖြင့် ဆယ့်ငါးပါးရ စရဏတို့နှင့်
လုံးဝညသံ့ ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ဗုဒ္ဓ ဟူသော အမည်တော်နာမ။၂။ မြတ်စွာဘုရား။

၃။ ရှေးရှေးဘဝဟောင်း အဆက်အဆက် ခန္ဓာဟောင်း အစဉ်ကိုသိမြင်နိုင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်၊ သတ္တဝါတို့၏
စုတိပဋိသန္ဓေနှင့်တကွ အလုံးစုံသော အဆင်းစာတ် ရူပါရုံဟူသမျှကို သိမြင်နိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၊ အာသဝေါလေးဖြာ
ကိုလေသာခင်းကို အကြွင်းမဲ့ ကုန်ပျက်စေတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ပညာတည်း ဟူသော အာသဝက္ခယဉာဏ်-ဤသို့အားဖြင့်
ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး အနိစ္စာနုပဿနာ၊ ဒုက္ခာနုပဿနာ၊ အနတ္တာနုပဿနာ အစရှိသော ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မိမိကိုယ်နှင့် ထပ်တူပြု၍
ဖန်ဆင်းနိုင်သော မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ်၊ အထွေထွေအမျိုးမျိုး တန်ခိုးဖန်ဆင်းနိုင်သော ဣဒ္ဓိဉာဏ်၊ အလုံးစုံသော အသံဓာတ်
သဒ္ဓါရုံဟူသမျှကို ကြားသိနိုင်သော ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ်၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ စိတ်အလိုအကြံကို သိနိုင်သော စေတော

ပရိယတ္တဏ်၊ ရှေးရှေးဘဝဟောင်းအဆက်ဆက် ခန္ဓာအဟောင်းအစဉ်ကို သိမြင်နိုင်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသဉ္ဇာန်၊ သတ္တဝါ တို့၏ စုတိပဋိသန္ဓေနှင့်တကွ အလုံးစုံသော အဆင်းဓာတ်ရူပါရုံဟူသမျှကို သိမြင်နိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉ္ဇာန်၊ အာသဝေါလေးဖြာ ကိလေသာခပင်းကို အကြွင်းမဲ့ကုန်ပျက်စေတတ်သော အရဟတ္တမဂ် ပညာတည်းဟူသော အာသဝက္ခယဉ္ဇာန်-ဤသို့အားဖြင့် ဝိဇ္ဇာ ၈-ပါး၊ ကိုယ်နှုတ်နှစ်ရပ်ကို ငြိမ်ဝပ်အောင် စောင့်စည်းခြင်းတည်းဟူသော ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၊ ဣန္ဒြေ ၆-ပါး တံခါး ၆-ရပ်ကို ငြိမ်ဝပ်လုံခြုံအောင် စောင့်စည်းခြင်းတည်းဟူသော ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ အစာ၌ အတိုင်းရည်ကို သိခြင်းဟူ သော ဘောဇနေမတ္တညုတာ၊ ကြည်လင်မှု ဟူသော သဒ္ဓါတရား အောက်မေ့သင့်ရာ၌ အောက်မေ့မှု၊ အမှတ်ရမှုဟူသော သတိ တရား၊ မကောင်းမှုမှ ရှက်တတ်သော ဟိရီတရား၊ မကောင်းမှုမှ ကြောက်တတ်သော ဩတ္တပ္ပတရား၊ အကြားအမြင်များခြင်းဟူ သော ဗာဟုသစ္စ၊ မနစ်မဆုတ်အားထုတ်မှုဟူသော ဝီရိယတရား၊ မှန်ကန်စွာ သိတတ်သော ပညာတရား ရူပါဝစရပထမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန် ဤသို့အားဖြင့် စရဏတစ်ဆယ့်ငါးပါး ဤသို့လျှင် သတ္တဝါတို့၏ မျက်စိပမာ ဝိဇ္ဇာ ၃-ပါး၊ ဝိဇ္ဇာ ၈-ပါး သတ္တဝါတို့၏ အတောင် ၂-ဖက် ခြေလက်အလား တစ်ဆယ့်ငါးပါးသော စရဏတို့နှင့် လုံးဝညသံ ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် **ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

(ဤ ၃-ပုဒ်တို့၌ အကျဉ်း၊ အလတ်၊ အကျယ် အဖြစ်မျှသာထူးသည်။)

၄-သုဂတဂုဏ်တော် ၄-ပုဒ်

- ၄။ မမှန် အကျိုးမရှိ သူနာလို+မနာလို၊ မှန်သော်လည်း အကျိုးမရှိ သူနာလို+မနာလို အားဖြင့်ပြားသော စကား ၄- ခွန်းကို ပယ်၍ ဟုတ်မှန်ကျိုးများ သူတစ်ပါးနာလို+မနာလို အားဖြင့်ပြားသော စကားကောင်း ၂-ခွန်းကိုသာ သင့်လျော်သော အခါ၌ မိန့်ဆိုတော်မူတတ်သောကြောင့် ရတော်မူသော **သုဂတ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။
- ၂။ ဘေးမဲ့ရပ်ခွင် နိဗ္ဗာန်ဝင်ဖို့ မဂ္ဂင်ရှစ်စင်း တင့်တယ်သော ကြွသွားခြင်း ရှိတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော **သုဂတ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။
- ၃။ မကောင်းညစ်ညမ်း အလွန်ဆိုးသွမ်းသည့် ဘေးကျမ်း အနန္တဝဋ်ဆင်းရဲ သင်္ခါရတို့နှင့် ကောင်းလှတဲ့စခန်း ပြည် နိဗ္ဗန်မြန်သို့ ကြွလှမ်းဆိုက်ရောက်တော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော **သုဂတ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။
- ၄။ ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာခြေရင်း တံတားခင်း၍ ဝပ်စင်းဦးခ နိယတဗျာဒိတ် အောင်ဘိသိက်ပန်း ဆင်မြန်းသည်မှ အဦးစ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ကျအောင် အန္တ ၂-ပါးအယုတ်တရားသို့ မလားမသိ ပါရမီစာဂ စရိယအနှစ် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း အကျင့် ကောင်းတို့ကို ဆင့်လောင်းဖြည့်စွမ်း အလယ်လမ်းဖြင့် ဖြောင့်တန်းဧကန် သဗ္ဗညုဏ်ကို ရည်သန်လျက်သာ ကြွလာတော်မူ သောကြောင့် ရတော်မူသော **သုဂတ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၅-လောကဝိဒ္ဓ ဂုဏ်တော် ၂-ပုဒ်

- ၁။ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသလောကတည်း ဟူသော လောကသုံးပါးကို ပိုင်းခြားဝေဖန် ကြွင်းကျန် မရှိ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မြင်သိတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော **လောကဝိဒ္ဓ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။
- ၂။ အနန္တများစွာ သတ္တဝါအပေါင်းတည်းဟူသော သတ္တလောက သတ္တဝါတို့၏ တည်နေရာ ၃၁-ဘုံဌာန အနန္တ စကြဝဠာ ဂြိုဟ်တာရာနှင့် သမုဒ္ဒရာ ရေ မြေ တော တောင် လေမှ အဦးစ၍ ဗဟိဒ္ဓရုပ် အပေါင်းတည်းဟူသော ဩကာသ လောက၊ သတ္တဝါနှင့် ဩကာသ နှစ်ဝသန္တာန် ရုပ်နာမ်ဟူသမျှ သင်္ခါရတရား အပေါင်းတည်းဟူသော သင်္ခါရလောကအားဖြင့် လောကသုံးပါးကို ပိုင်းခြားဝေဖန် ကြွင်းကျန်မရှိ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မြင်သိတော် မူသောကြောင့် **လောကဝိဒ္ဓ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

(ဤ ၂-ပုဒ်တို့၌ အကျဉ်းအကျယ်မျှသာ ထူးသည်။)

၆-အနုတ္တရဂုဏ်တော် ၁-ပုဒ်

အတုမရှိမြင့်မြတ်သော သီလဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တည်းဟူသော သီလက္ခန္ဓာ၊ သမာဓိဂုဏ် ကျေးဇူးတော်တည်းဟူသော သမာဓိက္ခန္ဓာ၊ ပညာဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တည်းဟူသော ပညာက္ခန္ဓာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တည်းဟူသော ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓာ၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ပညာဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တည်းဟူသော ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓာတည်းဟူသော ငါးပါးသော ဂုဏ်ကျေးဇူး အထူးမြတ်ဆုံးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်ဖြစ်၍ သုံးပါးသော လောက၌ တူမျှသူမရှိဘဲ အလွန်အကဲ အမြင့်မြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူ သောကြောင့် ရတော်မူသော **အနုတ္တရ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၇-ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ ဂုဏ်တော် ၁-ပုဒ်

မယဉ်ကျေး မလိမ္မာ ပညာဉာဏ်ကင်း အလွန်အမင်း ရိုင်းပျ၍ ဆုံးမတော်မူထိုက်သည့် ပရိဗိုဇ်သစ္စက အာဠာဝက နတ်ဘီလူး နှစ်ဦး၊ ထိုမှ ဗကဗြဟ္မာ နာဠာဂီရိအစရှိသော လူယောကျ်ား၊ နတ်ယောကျ်ား၊ တိရစ္ဆာန်ယောကျ်ားတို့ကို တရား မြတ်ဆေး အစဉ်ကျေး၍ ယဉ်ကျေးလိမ္မာဖြစ်စေကာဖြင့် သုံးဖြာသရဏဂုံ ငါးစုံသီလတည်ကြစေလျက် ဈာန်၊ မဂ်ဖိုလ်တိုင်ရရှိ အောင် ပိုင်ပိုင်လှလှ နေရာကျဖြင့် ဆုံးမတော်မူတတ်သောကြောင့် ရတော်မူသော **ပုရိသဒမ္မသာရထိ** ဟူသော အမည်တော်နာမ ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

(လက်သည်းကွင်းဖြင့် ပြသော အထက်ပါ ၆-၇-ပုဒ်တို့မှာ ခွဲ၍ယူလျှင်ရသော ဂုဏ်ပုဒ်တို့ဖြစ်သည်။)

၆-(၆-၇) အနုတ္တရောပုရိသဒမ္မသာရထိ ဂုဏ်တော် ၁-ပုဒ်

မယဉ်ကျေး၊ မလိမ္မာ ပညာအသိမရှိကြသေး မပြည့်ဝသေး၍ ဆုံးမပေးထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ယဉ်ကျေးလိမ္မာ ပညာပြည့်ဝအချိုးကျအောင် ဆုံးမညွှန်ကြားမှု၌ အတုမရှိ အမြင့်မြတ်ဆုံးဖြစ်တော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော **အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၇-(၈) သတ္တာဒေဝမနုဿ ဂုဏ်တော် ၂-ပုဒ်

၁။ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို မကောင်းဆိုးဝါး အကျိုးမဲ့ အမှုများမှ ပိတ်ဆို့မြစ်တားလျက် ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ဖြစ်ဖွယ်ရာ အကြောင်းတို့ဖြင့် ကောင်းကောင်းညွှန်ပြ ကြီးကျယ်သော လုံ့လဖြင့် ဆုံးမတော်မူတတ်သည့် ဆရာမြတ်အစစ် တစ်ပါးတည်း ဖြစ်တော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော **သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၂။ ဓားပြ ခိုးသူ တောပုံးထူသော ခရီးခဲတည်းဟူသော စောရကန္တာရ၊ ခြင်္သေ့၊ ဝံကျား၊ သားရဲများသာ ခရီးခဲတည်းဟူ သော ဝါဠကန္တာရ၊ သောက်ရေသုံးရေမရရှားပါးလှသော ခရီးခဲတည်းဟူသော နိရဒကကန္တာရ၊ သစ်သီးသစ်ရွက်မှစ၍ အစာ အာဟာရရှားပါးလှသော ခရီးခဲတည်းဟူသော အပ္ပဘက္ခကန္တာရ၊ လူသားစားကြား ဘီလူး သန်ဘက်ပေါများသည့် ခရီးခဲတည်း ဟူသော အမနုဿကန္တာရအားဖြင့် ငါးပါးသော ခရီးခဲ ခရီးခက်တို့မှ မလွတ်ထွက်နိုင်ဘဲ ဆင်းရဲညစ်နွမ်း ပင်ပန်းနေသော လှည်းကုန်သည်တို့ကို ထိုခရီးခဲ ခရီးခက်တို့မှ လွတ်ထွက်နိုင်အောင် ထုတ်ဆောင်မနေေး ရန်ဘေးကင်းပ အေးမြသာယာ မြို့ပြည်ရွာသို့ ကောင်းစွာဆောင်ပို့သည့် ကူးတို့ဦးစီး လှည်းမှူးခေါင်းဆောင်ကြီးပမာ အသစ်အသစ် အဖန်ဖန်ဖြစ်ရမှု မစဲသည့် ခရီးခဲမှန်စွာ သံသရာတည်းဟူသော ဇာတိကန္တာရ၊ အဖန်ဖန်ယိုယွင်း၍ အိုမင်းဆွေးမြည့်ရမှု မစဲသည့် ခရီးခဲမှန်စွာ သံသရာ တည်းဟူသော ဇရာကန္တာရ၊ အဖန်ဖန်မကျန်းမမာ ဖျားနာရမှု မစဲသည့် ခရီးခဲမှန်စွာ သံသရာတည်းဟူသော ဗျာဓိကန္တာရ၊ အဖန်ဖန် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်ပြုန်း၍ သေဆုံးရမှုမစဲသည့် ခရီးခဲမှန်စွာ သံသရာ တည်းဟူသော မရဏကန္တာရအားဖြင့် လေးပါး သော သံသရာရေဝဲ ခရီးခက် ခရီးခဲတို့၌ ဆင်းရဲနစ်မြွန်းလျက် ပင်ပန်းနေသော ဗြဟ္မာ နတ် လူသုံးဘုံ သူတို့ကို ကြည်ဖြူ အေးမြ ဘေးကင်းပသည့် အမတစခန်း ပြည်နိဗ္ဗာန်မြနန်းသို့ တက်လှမ်းဝင်ဖို့ ထုတ်ဆောင်ပို့သဖြင့် နတ်လူတို့၏ဆရာ သတ္တဝါတို့၏ နာထ မဟာနာယက ဦးစီးအမှုကြီး ဖြစ်တော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော **သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ** ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၈-(၉) ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ၅-ပုဒ်

၁။ သစ္စာ ၄-ပါးခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားကျန ကိုယ်တော်တိုင်သိရ၍ ဝေနေယျများစွာ သတ္တဝါတို့အား ဟောကြား သိစေတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဗုဒ္ဓ ဟူသော အမည်တော်နာမ။၂။ မြတ်စွာဘုရား။

၂။ သင်္ခါရ၊ ဝိကာရ၊ လက္ခဏာ၊ နိဗ္ဗာန်ပညက်အားဖြင့် ဧည့်ယျခံငါးပါး သိသင့်သိထိုက်သော တရားတို့ကို ပိုင်းခြား ဝေဖန် ကြွင်းကျန်မရှိ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သိတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဗုဒ္ဓ ဟူသော အမည်တော် နာမ။၂။ မြတ်စွာဘုရား။

၃။ စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး၊ နိဗ္ဗန္ဓရုပ် ၁၈-ပါးဟူသော သင်္ခါရတရား၊ ဝိကာရရုပ်ငါးပါး ဟူသော ဝိကာရတရား၊ သင်္ခါတလက္ခဏာ သာမညလက္ခဏာဟူသော လက္ခဏာတရား၊ နိဗ္ဗာန်တရား၊ အမျိုးမျိုးသော ပညတ် တရားအားဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိသင့်သိထိုက်သော ဧည့်ယျခံငါးပါး-သင်္ခါတ အသင်္ခါတ စသည်ပြားသော တရားအလုံးစုံကို အကုန်အစင် ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်တော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဗုဒ္ဓ ဟူသော အမည်တော်နာမ။၂။ မြတ်စွာဘုရား။

၄။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အစရှိသော ဝိမောက္ခန္တိကဉာဏ်တော်ပေါင်း အနန္တတို့နှင့် လုံးဝညသံ့ ပြည့်စုံတော်မူသည် ဖြစ်၍ သစ္စာလေးတန် ဧည့်ယျခံငါးပါး ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားဝေဖန် ကြွင်းကျန်မရှိ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် သိတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဗုဒ္ဓ ဟူသောအမည်တော်နာမ။၂။ မြတ်စွာဘုရား။

၅။ သစ္စာလေးပါးကို ပိုင်းခြား၍သိသော စတုသစ္စဉာဏ်တော် ၄-ပါး (အကျိုးတရား၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဟောအပ်သောအနက်၊ ဝိပါကင်္ကရိယာငါးဖြာသော အတ္တဟူသော) အကျိုးအနက်တို့ကို ဖောက်ထွင်းဖွင့်လှန် ဝေဖန်ခွဲခြား အပြားအားဖြင့် သိသော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် (အကြောင်းတရား၊ အရိယာမဂ်၊ ဒေသနာပါဠိ၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်အားဖြင့် ငါးပါးသော ဓမ္မဟူသော) အကြောင်း ပါဠိတို့ကို ဖောက်ထွင်းဖွင့်လှန် ဝေဖန်ခွဲခြား အပြားအားဖြင့်သိသော ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် ပါဠိသဒ္ဓါ အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်ခွဲခြားအပြားအားဖြင့်သိသော နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်က အမှန်ရအောင် ဉာဏ်ဟူသမျှကိုသိသော ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်၊ သတ္တဝါတို့၏ သဒ္ဓါအစရှိသော ဣန္ဒြေအနု-အရင့် အဆင့်ဆင့်ကို ထောက်ချင့် သိစွမ်းနိုင်သော ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိ မည်သော (ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ သာဝကတို့နှင့် လုံးဝမပိုင်မသက်ဆိုင်သော) အသာဓာရဏ ဉာဏ်တော်၊ သတ္တဝါတို့၏ အလိုအကြိုက်ဖြစ်သော အယူအမှားနှင့်အသိဉာဏ်ဟူသော စိတ်ဓာတ်၏ ကိန်းဝပ်တည်နေရာ အာသယနှင့် အကြောင်းညီညွတ်လျှင်ဖြစ်နိုင်သော ကိလေသာဟူသော အနုသယတို့ကို သိစွမ်းနိုင်သော အာသယာနုသယမည်သော (ပ) အသာဓာရဏဉာဏ်တော်၊ ရေအယဉ်မီးလျှံ အဖန်ဖန်ဖြင့် ပြန်လှန်ပုံအစုံစုံတန်ခိုးပြာဠိဟာ အမျိုးမျိုးကို စိုးမိုးနိုင်နင်း တစ်ခဏချင်းဖြင့် ဖန်ဆင်းစီရင်တော်မူနိုင်သော ယမက ပါဠိဟရိယ မည်သော (ပ) အသာဓာရဏဉာဏ်တော်၊ အလုံးစုံများစွာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ရင်ဝယ်သားကဲ့သို့ သနားခြင်းကြီးစွာ မဟာကရဏာနှင့်ယှဉ်သော မဟာဂရဏာ၊ ဥမာပတ္တိ မည်သော (ပ) အသာဓာရဏဉာဏ်တော်၊ ရှိရှိသမျှ တရားအလုံးစုံကို အကုန်အစင်သိမြင်နိုင်သော သဗ္ဗညုတမည်သော (ပ) သာဓာရဏ ဉာဏ်တော်၊ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်လျှင် ပိတ်ပင်ကွယ်ခြား ဆီးတားမရှိ၊ ထုတ်ချင်းပေါက် မြင်သိနိုင်သော အနာဝရဏမည်သော (ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသာဝကတို့နှင့် လုံးဝမပိုင် မသက်ဆိုင်သော) အသာဓာရဏဉာဏ်တော် ဤသို့အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဉာဏ်တော် ၁၄-ပါး။

(၁) အကြောင်းဟုတ်-မဟုတ် မှန်-မမှန်ကို ဧကန်သိနိုင်သော ဌာနဌာနကောသလ္လဉာဏ်တော်၊ (၂) ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးပေးဝိပါကင်္ကံကို ဂတိ၊ ဥပဓိ၊ ကာလ၊ ပယောဂဟူသော အထောက်အပံ့ပစ္စယ အကြောင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကံဟူသော မူလအကြောင်းရင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်သော ကမ္မဝိပါက ဉာဏ်တော်၊ (၃) အလုံးစုံသော ဂတိငါးတန်နှင့် နိဗ္ဗာန် အငြိမ်းဓာတ်သို့ ဆိုက်ရောက်စေတတ်သည့် ပဋိပတ်အကျင့်လမ်းကို ဖြောင့်တန်းစွာ သိနိုင်သော သဗ္ဗတ္ထဂါမိနီပဋိပဒါဉာဏ်တော်၊ (၄) စက္ခုဓာတ်ကာမဓာတ် အစရှိသော များပြားသော ဓာတ်နှင့် အချင်းချင်း သဘောလက္ခဏာအားဖြင့် ထူးခြားသော ဓာတ်ရှိသော ခန္ဓာငါးပါးဟူသော ခန္ဓာလောက၊ အာယတန ၁၂-ပါးဟူသော အာယတန လောက၊ ဓာတ် ၁၈-ပါးဟူသော ဓာတ်လောကတို့ကို ခွဲခြားဝေဖန်၍ ဧကန်သိနိုင်သော အနေကဓာတု-နာနာဓာတု လောကဉာဏ်တော်၊ (၅) သတ္တဝါတို့၏ စိတ်နေစိတ်ထား နှလုံးသွင်းပုံ အစားအစာကို ပိုင်းခြား၍သိသော နာနာဝိမုတ္တိက ဉာဏ်တော်၊ (၆) သတ္တဝါတို့၏ သဒ္ဓါအစရှိသော ဣန္ဒြေအနု-အရင့် အဆင့်ဆင့်ကို ထောက်ချင့်သိစွမ်းနိုင်သော ဣန္ဒြိယပရော ပရိယတ္တိဉာဏ်တော်၊ (၇) ရူပဈာန် ၄-ပါး၊ ဝိမောက္ခ ၈-ပါး၊ သဝိတက္က သဝိစာရစသော သမာဓိ ၃-ပါး၊ ရူပ-အရူပ-နိရောဓ ဟူသော သမာပတ် ၉-ပါးတို့၏ ညစ်နွမ်းခြင်း-သံကိလေသ ဖြူစင်ခြင်း၊ ဝေါဒါန၊ သမာပတ်မှ ထကြောင်း ဘဝင်စိတ် ဖိုလ်စိတ်နှင့် အထက်ဈာန်သို့ ရောက်နိုင်ကြောင်း ကောင်းကောင်း လေ့လာထားပြီးသော အောက်ဈာန်ဟူသော ဝုဋ္ဌာနတို့ကို မုချသိစွမ်းနိုင်သော ဈာန ဝိမောက္ခသမာဓိ သမာပတ္တိ-သံကိလေသာ ဝေါဒါန ဝုဋ္ဌာန ဉာဏ်တော်၊ (၈) ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏ်တော်၊ (၉) ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တော်၊ (၁၀) အာသဝက္ခယဉာဏ်တော် ဤသို့အားဖြင့် **ဒသဗလဉာဏ်တော် ၁၀-ပါး။**

ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဧကန်သိသော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဟု ဝန်ခံတော်မူရာ၌လည်း ကောင်း၊ အာသဝကိလေသာခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းပြီးသော ခီဏာသဝဟု ဝန်ခံတော်မူရာ၌ လည်းကောင်း၊ နတ်ရွာနိဗ္ဗာန် ဈာန် မဂ်ဖိုလ်၏ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်သော အန္တရာယ်ကဓမ္မတို့ကို ဟောကြားတော်မူရာ၌ လည်းကောင်း၊ အရိယမဂ်တရားကို သံသရာဝဋ်မှ ထွက်သွားတတ် ထုတ်ဆောင်တတ်သော နိယျာနိကဓမ္မဟု ဟောကြားတော်မူရာ၌ လည်းကောင်း ဤလေးပါး သော ဌာနတို့၌ နတ်လူနှင့်တကွ တစ်လောကလုံးတွင် တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ အကြောင်းနှင့်တကွ အပြစ်ပြု၍ စောဒက ဝင်နိုင်ဖွယ် အရိပ်နိမိတ်တစ်စုံတစ်ရာမျှ မရှိသဖြင့် မကြောက်မရွံ့ ရဲရင့်တော်မူခြင်းကို ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါဝယ် ဝမ်းသာ ရွှင်လန်းမှု သောမနဿနှင့်ယှဉ်သော စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော် ၄-ပါး။

မင်းတို့၏ အစည်းအဝေးဟူသော ခတ္တိယပရိယတ်၊ ပုဏ္ဏားတို့၏ အစည်းအဝေးဟူသော ဗြဟ္မဏပရိယတ်၊ သေဋ္ဌေး သူကြွယ်တို့၏.... ဂဟပတိပရိယတ်၊ ရသေ့ရဟန်းတို့၏ သမဏပရိယတ်၊ စာတုမဟာရာဇိကနတ်တို့၏.... စာတုမဟာရာဇိက ပရိယတ်၊ တာဝတိံသာနတ်တို့၏.... တာဝတိံသာပရိယတ်၊ မာရ်နတ်ဘက်တော်သား နတ်တို့၏.... မာရပရိယတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏ အစည်းအဝေးဟူသော ဗြဟ္မာပရိယတ်အားဖြင့် ရှစ်ပါးသော ပရိယတ်တို့၏ ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိဘဲ ရဲရင့်စွာ ဝင်ရောက် ဟောပြောနိုင်ခြင်းကို ဆင်ခြင်တော်မူသော အခါဝယ် ဝမ်းသာရွှင်လန်းမှု သောမနဿနှင့်ယှဉ်သော အဋ္ဌပရိသာဝေသာရဇ္ဇ ဉာဏ်တော် ၈-ပါး။

ဥမှပေါက်ဖွားသော သတ္တဝါမျိုးဟူသော အဏ္ဏဇယောနိ၊ သားအိမ်မှပေါက်ဖွားသော သတ္တဝါမျိုးဟူသော ဇလာဗုဇ ယောနိ အညှိ၌ဖြစ်ပွားသော သတ္တဝါမျိုးဟူသော သံသေဒယောနိ၊ အနီး၌ကျလာသကဲ့သို့ ကိုယ်ထင်ရှား အပြည့်အစုံ ဖြစ်သော ဥပပါတ် ယောနိအားဖြင့် လေးပါးသော ယောနိတို့ကိုပိုင်းခြား၍ သိသော စတုယောနိ ပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်တော် ၄-ပါး။

နတ် လူ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ ငရဲတည်းဟူသော ဂတိငါးပါးကို ပိုင်းခြား၍သိသော ပဉ္စဂတိပရိစ္ဆေဒဉာဏ်တော် ၅-ပါး။

ဧရာမရဏဟူသော ဒုက္ခ၌သိသောဉာဏ်၊ ဧရာမရဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဇာတိဟူသော ဒုက္ခသမုဒယ၌သိသောဉာဏ်၊ ဧရာမရဏ၏ ချုပ်ခြင်းဟူသော နိရောဓ၌သိသောဉာဏ်၊ ဧရာမရဏ၏ ချုပ်ခြင်း နိရောဓသို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂ၌ သိသောဉာဏ်၊ ဇာတိဟူသော ဒုက္ခ၌သိသောဉာဏ်။ပ။ သင်္ခါရတို့ဟူသော ဒုက္ခ၌သိသောဉာဏ်၊ သင်္ခါရတို့၏ဖြစ်ကြောင်း အဝိဇ္ဇာဟူသော ဒုက္ခသမုဒယ၌သိသောဉာဏ်၊ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်းဟူသော နိရောဓ၌သိသောဉာဏ်၊ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်း နိယောဓသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂ၌သိသောဉာဏ်၊ ဤသို့အားဖြင့် ၄၄-ပါးသော ဉာဏ်တော်။

ဇာတိကြောင့် ဧရာမရဏဖြစ်သည်ဟု သိသောဉာဏ်၊ ဇာတိမရှိလျှင် ဧရာမရဏမရှိဟု သိသောဉာဏ်၊ အတိတ်ကာလ ၌လည်း ဇာတိကြောင့် ဧရာမရဏဖြစ်သည်ဟု သိသောဉာဏ်၊ ဇာတိမရှိလျှင် ဧရာမရဏမရှိဟု သိသောဉာဏ်၊ အနာဂတ် ကာလ၌လည်း ဇာတိကြောင့် ဧရာမရဏဖြစ်သည်ဟု သိသောဉာဏ်၊ ဇာတိမရှိလျှင်၊ ဧရာမရဏ မရှိဟု သိသောဉာဏ်၊ ထိုဉာဏ် ၆-ပါးကို ကုန်ခြင်းသဘောရှိသည်။ ပျောက်ခြင်းသဘောရှိသည်။ ပျက်ပြယ်ခြင်း သဘောရှိသည်။ ချုပ်ခြင်းသဘော ရှိသည်ဟု သိသောဉာဏ်။ပ။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရတို့ဖြစ်ကြသည်ဟု သိသောဉာဏ်၊ အဝိဇ္ဇာမရှိလျှင် သင်္ခါရတို့မရှိကြဟု သိသောဉာဏ်၊ အတိတ်ကာလ၌လည်း ... အနာဂတ်ကာလ၌လည်း ... ထိုဉာဏ် ၆-ပါးကို ကုန်ခြင်း သဘောရှိသည်၊ ပျောက် ခြင်းသဘောရှိသည်၊ ပျက်ပြယ်ခြင်းသဘောရှိသည်၊ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိသည်ဟု သိသောဉာဏ် ဤသို့အားဖြင့် ၇၇-ပါးသော ဉာဏ်တော်။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဟူသော ဝိမောက္ခ၏ အဆုံး၌ဖြစ်၍ ဝိမောက္ခန္ဓမည်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရသည် နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ရအပ်သောဉာဏ်တော်များဖြစ်၍ ဝိမောက္ခန္ဓိကမည်သော ဉာဏ်တော်ပေါင်း အနန္တတို့နှင့် လုံးဝဥသည့် ပြည့်စုံ တော်မူသည်ဖြစ်၍ သစ္စာလေးတန် ညေယျခံငါးပါး ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားဝေဖန်ကြွင်းကျန်မရှိ၊ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့် သိတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဗုဒ္ဓဟူသော အမည်တော်နာမဝိသေ ဂုဏ်တံခွန်ဖြင့် မိုးစွန်ဘဝဂ် မဆန်တက်အောင် နို့လျက် ကျော်စောတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

(ဤ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ၅-ပုဒ်တို့တွင် ၂ နှင့် ၃၊ ၄ နှင့် ၅ တို့သည် အကျဉ်းနှင့်အကျယ် အဖြစ်မျှသာ ထူးကြသည်။)

၉-(၁၀) ဘဂဝါဂုဏ်တော် ၉-ပုဒ်

၁။ လွန်ကဲထူးမြတ်သော သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏ်ကျေးဇူးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်ဖြစ်၍ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ထက် လွန်ကဲမြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးအဖြစ်ဖြင့် အလေး ပြုအပ် ပြုထိုက်သောကြောင့် ရတော်မူသော ဘဂဝါဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၂။ လောကီ လောကုတ္တရာချမ်းသာတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သော ဒါန၊ သီလစသည် အလီလီအဆင့်ဆင့် အမြင့်မြတ်ဆုံး ဘုန်းကံတော် အနန္တတို့နှင့် လုံးဝဥသံ့ ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဘဂဝါဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၃။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အစရှိသော တစ်သိန်းမကများစွာသော ကိလေသာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့် ကိလေသမာရ်၊ အဘိသင်္ခါရမာရ်၊ ခန္ဓမာရ်၊ မစ္စမာရ်၊ ဒေဝပုတ္တမာရ် ဟူသော မာရ်ငါးပါး တို့ကိုလည်းကောင်း ချိုးဖျက်ပယ်ရှင်းတော်မူပြီးသောကြောင့် ရတော်မူသော ဘဂဝါ ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၄။ ဣဿရိယ၊ ဓမ္မ၊ ယသ၊ သီရိ၊ ကာမ၊ ပယတ္တတည်းဟူသော ဘဂခေါ်ဝေါ် ၆-ပါးသော ဘုန်းတော်တို့နှင့် ပြည့်စုံ တော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဘဂဝါ ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၅။ ကိုယ်တော်နှင့် စိတ်တော်ကို ဝသီဘော်မြောက်အောင် အခေါင်အထွက် ဆန္ဒညွတ်ရှိုင်း အလိုရှိတိုင်းနိုင်နင်း၍ အစိုးရတော်မူခြင်းတည်းဟူသော ဣဿရိယ ဘုန်းတော်၊ လောကီ လောကုတ္တရာတို့၏ အညွန့်အဖူး အထူးမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ဈာန်၊ အဘိညာဉ်၊ မဂ်ဖိုလ် တရားတည်းဟူသော ဓမ္မဘုန်းတော်၊ ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ဘဝဂ်ခိုင်းအောင် ပျံ့လှိုင်းထင်ရှား ကျော်ကြားတော်မူခြင်းတည်းဟူသော ယသ ဘုန်းတော်၊ ယောကျ်ားမြတ်တို့၏ ၃၂-ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီး၊ ရှစ်ဆယ် သော လက္ခဏာတော်ငယ်၊ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ဝင်းပသပွယ်တော်မူလှသည့် ရူပကာယ ၏ ပြည့်စုံတော်မူခြင်း ကျက်သရေတော်တည်းဟူသော သီရိဘုန်းတော် ကိုယ်တော်မြတ်၏ အကျိုးစီးပွား ဝေနေယျသတ္တဝါ အပေါင်း၏ အကျိုးစီးပွားတည်းဟူသော အတ္တဟိတပရဟိတ ၂-ပါးတို့ကို အလိုဆန္ဒတော်အတိုင်း ပြီးစီးပြည့်စုံ စေနိုင်သော ကာမဘုန်းတော်၊ တစ်လောကလုံး၏ ဆရာဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော လုံ့လသမ္မပ္ပဓာန် ဝီရိယတည်းဟူသော ပယတ္တ ဘုန်းတော် ဤသို့အားဖြင့် ဘဂခေါ်ဝေါ် ၆-ပါးသော ဘုန်းတော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဘဂဝါ ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၆။ အလုံးစုံသော သဘောတရားတို့ကို ကုသိုလ်စသည် ခန္ဓာ စသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သစ္စာ ၄-ပါးကို တစ်ဆယ့်ခြောက်ချက်သော သဘောအနက်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝေဖန်လှစ်ဟာ ဟောပြောတော်မူသောကြောင့် ရတော်မူသော ဘဂဝါ ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၇။ ဝိကာရ ၃-ပါး၊ ဝိဝေက ၃-ပါး၊ ဝိမောက္ခ ၃-ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် လောကီလောကုတ္တရာ တရားထူး တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မှီဝဲဆည်းကပ်တော်မူပြီးသောကြောင့် ရတော်မူသော ဘဂဝါ ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာ ဘုရား။

၈။ ကသိုဏ်းစသည်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော ရူပဈာန်ဟူသော ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၊ မေတ္တာ ကျရဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာဈာန် ဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရ၊ ဖလသမာပတ်ဟူသော အရိယဝိဟာရအားဖြင့် ၃-ပါးသော ဝိဟာရတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကာမဂုဏ် ငါးပါးမှ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ နေခြင်းဟူသော ကာယ၊ ဝိဝေက၊ ပဌမဈာန် စသည်ဖြင့် နိဝရဏ စသည်တို့မှ ဆိတ်ခြင်းဟူသော စိတ္တဝိဝေက၊ ဥပမိ ၄ပါးမှ ဆိတ်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသော ဥပမိဝိဝေကအားဖြင့် ၃-ပါးသော ဝိဝေကတို့ကို လည်းကောင်း၊ အနတ္တာနုပဿနာဖြင့်ရသည့် မဂ်တည်းဟူသော သုညတဝိမောက္ခ၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဖြင့်ရသည့် မဂ်တည်းဟူသော အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ၊ အနိစ္စာနုပဿနာဖြင့်ရသည့် မဂ်တည်းဟူသော အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခအားဖြင့် ၃-ပါးသော ဝိမောက္ခတို့ကို လည်းကောင်း၊ ထိုမှတစ်ပါးသော လောကီဈာန် အဘိညာဏ်တို့နှင့်လောကုတ္တရာ သမာပတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မှီဝဲဆည်းကပ် တော်မူပြီးသောကြောင့် ရတော်မူသော ဘဂဝါ ဟူသော အမည်တော်နာမ။ပ။ မြတ်စွာဘုရား။

၉။ ကာမရူပ အရူပဟူသော ဘဝသုံးပါး၌ အစဉ်မနားပြေးသွားနေသော ဘဝတဏှာကို ထွေးအန်စွန့်ပယ်တော်မူပြီး သောကြောင့် ရတော်မူသော ဘဂဝါ ဟူသော အမည်တော်နာမဝိသေသ ဂုဏ်တံခွန်ဖြင့် မိုးစွန်ဘဝဂ် မဆန့်တက်အောင် နံ့လျက် ကျော်စောတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။

(ဤ ဘဂဝါဂုဏ်တော် ၉-ပုဒ်တို့တွင် ၄ နှင့် ၅၊ ၇ နှင့် ၈ တို့သည် အကျဉ်းနှင့်အကျယ် အဖြစ်မျှသာ ထူးသည်။)

ဤသို့လျှင် အရဟံအစရှိသော ၉-ပါးသောဂုဏ်တော်၊ ၁၀-ပါးသောဂုဏ်တော်၊ အနန္တဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော သက်တော်ထင်ရှား သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားကို ဘုရားတပည့်တော်သည် ရိသေမြတ်နိုးလက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏ မြတ်စွာဘုရား။

(၃-ကြိမ်ထပ်၍ ဆိုပါ။)
ဂုဏ်တော် ၉-ပါး ဘုရားရှိခိုး ပြီး၏။
(၄-၆-၇၀) ရက်နေ့ ပြင်ဆင် ရေးကူးပြီးသည်။

မဟာစည် မေ့ဒေသနာ ဆောင်ပုဒ်များ

၁၃၃၀-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လဆုတ် ၁-၂-၃-ရက်နေ့ညများတွင်

ကျားကူးဓမ္မဗိမာန်တော်ကြီး၌
ဟောကြားသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဝါတော်စဉ်
အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်များ

ပ-ဗာ-တိ-ရာ၊ ဝေ-မ-တာ-ဝယ်၊ တစ်ဝါစီမျှ၊ ရှစ်သံသုနှင့်၊ ကိုးခု စ-ကာ၊ ကော-ပါ-နာ-ဝေ၊ စာ-ဇေ-က-အာ၊ ရာ-စာ-စာ-၌၊ တစ်ဝါစီမျှ၊ ရာဝိသတည်း၊ ထိုမှနောက်ဝယ်၊ ဝါနှစ်ဆယ်နှင့်၊ စွန်းကယ်လေးဖြာ၊ သာဝတ်မှာ၊ ဆုံးဝါဝေဠု တည်း။

ရှင်းလင်းချက်

ပ-ဗာ=ပထမဝါ ဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါဂုန်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

တိ-ရာ=တိ-သုံးဝါ (ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထဝါ) ရာဇဂြိုဟ်၊ ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌။

ဝေ-မ-တာ-ဝယ်၊ တစ်ဝါစီမျှ-ဝေသာလီပြည် မဟာဂုန်တော ကုဠာဂါရ သာလာ၌ ပဉ္စမဝါ၊ မကုလတောင်၌ ဆဋ္ဌမဝါ၊ တာဝတိံသာ၌ သတ္တမဝါ၊ ဤသို့ ၃-ဋ္ဌာန၌ တစ်ဝါစီ သီတင်းသုံးသည်ဟု မှတ်ပါ။

ရှစ်သံသု-နှင့်=ရှစ်ခုမြောက်ဝါ သံသုမာရဂီရမြို့၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

ကိုးခု စ-ကာ...တစ်ဝါစီမျှ ဟူရာဝယ် ကောသမ္ဗိပြည်၌ ၉-ခုမြောက် ဝါ-ဤသို့ စသည်ဖြင့် အတိုကောက်ဋ္ဌာန အမည်တစ်ခု တစ်ခု၌ တစ်ဝါစီမျှ မှတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကောသမ္ဗိပြည် ဃောသိတာရုံကျောင်း၌ နဝမဝါ၊ ပါလိလေယျ ကခေါ် ပလလည်း တောကျောင်း၌ ဒသမဝါ၊ နာလာ မည်သော ပုဏ္ဏားရွာ၌ ဧကာဒသမ ဝါ၊ ဝေရဉ္စာပြည်၌ ဒွါဒသမဝါ၊ စာလိယတောင်၌ တေရသမဝါ၊ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ စုဒ္ဒသမဝါ၊ ကပိလဝတ်ပြည် နိဂြောဓာရုံကျောင်း၌ ပန္နရ သမဝါ၊ အာဠဝီပြည်၌ သောဠသမဝါ၊ ရာဇဂြိုဟ်၌ သတ္တရသမဝါ၊ စာလိယတောင်၌ အဋ္ဌာရသမ တစ်ဆယ့်ရှစ်ခုမြောက်ဝါနှင့် ဧကုနဝိသတိမ တစ်ဆယ့်ကိုးခုမြောက်ဝါဟု ဤသို့ မှတ်ရမည်။

ရာ-ဝိသတည်း=ရာဇဂြိုဟ်၌ ဝိသတိမ-နှစ်ဆယ်မြောက်ဝါ။

ထိုမှနောက် ၂၄-ဝါမှာ သာဝတ္ထိပြည်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ထို ၂၄-ဝါတွင် ဇေတဝန်၌ ၁၈-ဝါ၊ ပုဗ္ဗာရုံ၌ ၆-ဝါ၊ ယင်း ၂၄-ဝါထဲမှာ ၁၄-ခုမြောက်ဝါကိုထည့်လျှင် သာဝတ္ထိ၌ ၂၅-ဝါ ဖြစ်သည်။

ဆုံးဝါဝေဠုတည်း = ၄၅-ခုမြောက် နောက်ဆုံးဝါမှာ ဝေသာလီမြို့အနီး ဝေဠုဝရွာ၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြောင်း မဟာ ပရိဗ္ဗာနသုတ်၌ ပြဆိုထားသည်။

အကျယ်ဆောင်ပုဒ်

- ၁။ ပဌမဝါ၊ မိဂါဒါ၊ သုံးဝါရာဇဂြိုဟ်။
- ၂။ ဝေ-မကုလ၊ ငါး-ခြောက်ကျ၊ တာဝခုနစ်ဆုံ။
- ၃။ သံသု-ကောသမ်၊ ရှစ်-ကိုးစံ၊ ဆယ်တန်ပါလိဆုံ။
- ၄။ နာလာဆယ့်တစ်၊ တစ်ဆယ့်နှစ်၊ မှတ်လစ်ဝေရည်ဆုံ
- ၅။ စာ-ဇေ-ကပိ၊ အဋ္ဌပိ၊ ကပ်၏တစ်စီဆုံ။
- ၆။ ရာဇဂြိုဟ်တစ်၊ စာလီနှစ်၊ ထပ်လစ် ရာဇဂြိုဟ်။
- ၇။ နှစ်ဆယ့်လေးခါ၊ သာဝတ်မှာ၊ ဆုံးဝါဝေဋ္ဌဆုံ။
- ၈။ နှစ်ဆယ့်လေးမှ၊ ခြောက်ပုဗ္ဗ၊ ဇေတအကြွင်းဆုံ။

(အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ ဒုတိယ နှာ-၃၀၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမနှာ-၃။)

ဝါဆိုသင်္ကန်းအလှူတရားတော်

**(၁၃၃၁-ခုနှစ်၊ ဇူ-ဝါဆိုလပြည့်နေ့ဟောသည်)
ဆောင်ပုဒ်များ**

သင်္ကန်းအလှူ၏ ခေါင်ထိပ်အကျိုး

- ၁။ စိန်ပုလဲပါ၊ ကျောက်သန္တာ၊ တစ်ဖြာ ပတ္တမြား။
- ၂။ လေးစလယ်ဆယ့်တစ်၊ နှစ်ဆယ့်တစ်၊ ထည့်လစ်သုံးများ။
- ၃။ အခြားရတနာ၊ ရောယှက်ကာ၊ သင့်စွာ စီခြယ်ထား။
- ၄။ မဟာလတာ၊ မြတ်တန်ဆာ၊ ကိုးရာသိန်းထိုက်သား။
- ၅။ သင်္ကန်းလှူလတ်၊ မိန်းမမြတ်၊ ရတတ်ကျိုးတရား။
- ၆။ ဧဟိဘိက္ခု၊ ရဟန်းပြု၊ ဆုံးဆုအမျိုးသား။

(ဓမ္မပဒ-၅ ၁၊ ၂၄၈)

အပါယ်မှလွတ်လွတ်သူ ၉-ပါး

- ၇။ ငါးပါးအနာ၊ သကဒါ၊ သုံးဖြာသောတာပန်။
- ၈။ စွဲလမ်းကျန်ငြား၊ ဤကိုးပါး၊ မလားပယ်လေးတန်။

(အံ ၃-၁၈၄)

ဝါဆိုသင်္ကန်းလှူသူလည်း အပါယ်မှလွတ်သည်

- ၉။ တိသရဏ၊ ငါးသီလ၊ မဲချစာရေးတံ။
- ၁၀။ ဆယ့်ငါးရက်ဆွမ်း၊ ဝါသင်္ကန်း၊ လှူဒါန်းသောက်ရေကန်။
- ၁၁။ ကျောင်းလှူတဝ၊ နိဗ္ဗဒ္ဓ၊ ပုညရှိသူမှန်။
- ၁၂။ သောတာလိုပဲ၊ ဂတိမြဲ၊ သူလည်းပါယ်မပြန်။

(အံ-၅ ၃၊ ၂၆၅)

စူဠသောတာပန်

၁၃။ ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ၊ ကြောင်းကျိုးမျှ၊ သိကစူသောတာ။
၁၄။ ဂတိမြဲရ၊ ပါယ်မကျ၊ မိန့်ဟဝိသုဓ်မှာ။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၂၊ ၂၄၀)

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ခဿညိဖြစ်ပုံ

၁၅။ ကြောင်းကျိုးနှစ်ဝ၊ သိရုံမျှ၊ အားရမနေရာ။
၁၆။ ဆက်လက်ရှုက၊ ဖြစ်ပျက်မျှ၊ မုချသိနိုင်ပါ။
၁၇။ သိလျှင် သိလျှင်၊ မသိစင်၊ သိမြင်နိဗ္ဗာတာ။
၁၈။ နိဗ္ဗာန်မြင်က၊ အပါယ်မှ၊ လုံးဝလွတ်မြောက်ပါ။
၁၉။ ကိလေကုန်ခန်း၊ နိဗ္ဗာန်နန်း၊ စံမြန်းနေောက်ဆုံးမှာ။

(ကျမ်းစုံ)

၁၃၃၁-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၌ ဟောသော

အပါယ်ဘေးငြိမ်းတရားတော်

ဆောင်ပုဒ်များ

ဝိပဿနာရှုနည်းအကျဉ်းချုပ်

၁။ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အမှန်သိအောင် ရှုမှတ်ပါ။
၂။ ဖြစ်ဆဲမှာပင်၊ မမှတ်လျှင်၊ ပေါ်လွင်ပညတ်သာ။
၃။ ပညတ်ပေါ်က၊ ကိလေကျ၊ ဘဝရုပ်နာမ်သာ။
၄။ ဖြစ်ဆဲမှာပင်၊ ရှုမှတ်လျှင်၊ သိမြင်ရုပ်နာမ်သာ

(ကျမ်းစုံ)

ရှုပ်နာမ်ဒုက္ခသစ္စာကိုသိပုံ

၅။ မျက်စိ+မြင်ရ၊ ရုပ်-ဒုက္ခ၊ မြင်က နာမ်-ဒုက္ခာ။
၆။ နားနှင့်+ကြားရ၊ ရုပ်-ဒုက္ခ၊ ကြားက နာမ်-ဒုက္ခာ။
၇။ နှာခေါင်း+နံရ၊ ရုပ်-ဒုက္ခ၊ နံက နာမ်-ဒုက္ခာ။
၈။ လျှာ+စားသိရ၊ ရုပ်-ဒုက္ခ၊ သိက နာမ်-ဒုက္ခာ။
၉။ ကိုယ်နှင့်+ထိရ၊ ရုပ်-ဒုက္ခ၊ ထိက နာမ်-ဒုက္ခာ။
၁၀။ နှလုံး+သိရ၊ ရုပ်နာမ်မျှ၊ သိက နာမ်-ဒုက္ခာ။

(ကျမ်းစုံ)

စူဠသောတာပန်

- ၁၁။ ရုပ်နာမ် နှစ်ဝ၊ ကြောင်းကျိုးမျှ၊ သိက စူ-သောတာ။
- ၁၂။ ဂတိမြဲရ၊ ပါယ်မကျ၊ မိန့်ဟဝိသုဓိမှာ
(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၂။ ၂၄၀)
- ၁၃။ ဝိပဿနာ၊ ရှုသူမှာ၊ သဒ္ဓါဖြစ်ပေါ်သည်။
(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၂။ ၂၄၀)
- ၁၄။ လက်ကိုဆွဲကာ၊ ပုံပမာ၊ နတ်ရွာသူပို့သည်။
(မ ၁၊ ၁၉၅၊ ဋ္ဌ ၂၊ ၂၆)

(ယင်း၏သာဓက) အစ္ဆရာသုတ်

- ၁၅။ လမ်းဖြောင့်မည်တွင်၊ ထိုမဂ်ပင်၊ ရပ်ခွင် ဘေးမဲ့နိဗ္ဗာန်ပါ။
- ၁၆။ လုံ့လနှစ်လီ၊ ဘီးတပ်သည်၊ မမြည်ရထား ထိုမဂ်ပါ။
- ၁၇။ ရှက်ကြောက် နှစ်တန်၊ နောက်မှီခံ၊ ကာရံ အမှတ်သတိပါ။
- ၁၈။ ဝိပဿရေသွား၊ မဂ်ဉာဏ်ကား၊ ရထားမောင်းသူဆိုရပါ။
- ၁၉။ ဤလိုရထား၊ ရှိသူများ၊ ယောက်ျားမိန်းမ လူတိုင်းမှာ။
- ၂၀။ မဂ္ဂင်ယာဉ်ကြီး၊ ငြိမ့်ငြိမ့်စီး၊ အပြီးနိဗ္ဗာန်ဆိုက်ရောက်ပါ။

(သံ ၁၊ ၃၀)

၁၃၃၁ ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ် (၇)ရက်နေ့၌ဟောသော

ကထိန်အနုမောဒနာတရားတော်

**ဆောင်ပုဒ်များ
ကထိန်ခွင့်ပြုခြင်းအကြောင်း**

- ၁။ ကထိန်နိသင်၊ ငါးပါးတွင်၊ လေးအင်အကျိုးမှာ။
- ၂။ သီတင်းကျွတ်လ၊ တစ်လမျှ၊ ရကြတော့သည်သာ။
- ၃။ သုံးထည်သင်္ကန်း၊ ဆောင်ယူထမ်း၊ ပင်ပန်းဝန်လေးစွာ။
- ၄။ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂီ၊ သုံးဆယ်ထေရ်၊ လာသည်ခဲယဉ်းစွာ။
- ၅။ ဘုရားထံမှောက်၊ စုံညီရောက်၊ မေး+လျှောက်ပြီးသောအခါ။
- ၆။ ထို့ကြောင့် နှိုင်းချိန်၊ မြတ်ဘုန်းရှိန်၊ ကထိန်ခွင့်ပြုပါ။

(ဝိ ၃၊ ၃၅၁)

ကထိန်ခေါ်ခြင်း၏အကြောင်း

- ၇။ သင်္ကန်းခေတ်ခါ၊ ခိုင်စေတာ၊ စွဲကာ ကထိန်မည်။
(သာရတ္ထဋီ ၃၊ ၃၃၅-စသည်။)
- ၈။ ကထိန်ဘောင်ကြီး၊ ခင်းဟန်ပြီး၊ တစ်နည်း ကထိန်မည်။
(ဝိ ၄၊ ၂၅၂-ကို မှီသည်။)
- ၉။ ကထိန်ခင်းက၊ ကျိုးငါးဝ၊ ငါးလတိုင်ရသည်။
(ဝိ ၃၊ ၃၅၊ ၎င်း ဋ္ဌ)

ရဟန်းများမှာရသော အကျိုးငါးပါး

- (၁) မပန်မကြား၊ လိုရာသွား၊ ပြစ်များမသင့်ပြီ။
- (၂) သုံးထည်ထဲမှာ၊ ထားလိုရာ၊ ထားကာသွားနိုင်သည်။
- (၃) လေးပါးတူပင်၊ ဂိုဏ်းဘောဇဉ်၊ စားချင် စားနိုင်သည်။
- (၄) သင်္ကန်းများစွာ၊ ငါးလမှာ၊ သိမ်းကာထားနိုင်သည်။
- (၅) သံဃာလှူငြား၊ သင်္ကန်းများ၊ သူ့အားသာဖြစ်သည်။

(ဝိ ၃၊ ၃၅၂)

၁၀။ လှူသူမှာလည်း၊ နည်းတူပဲ၊ ရမြဲကျိုးငါးမည်။

ကထိန်ဒကာမှာ ရသော အကျိုးငါးပါး

- (၁) တားဆီးကင်းကွာ၊ လွတ်လပ်စွာ၊ လိုရာ သွားနိုင်သည်။
- (၂) တာဝန်ကိစ္စ၊ မလေးရ၊ ပေါ့လှလေတော့သည်။
- (၃) စားလိုရာများ၊ စားသော်ငြား၊ ဘေးကား မဖြစ်ပြီ။
- (၄) ကိုယ့်ပစ္စည်းများ၊ သူတစ်ပါး၊ ယူသွား ကင်းပသည်။

၁၁။ ကထိန်ဒကာ၊ ကျိုးငါးဖြာ၊ လျော်စွာရနိုင်သည်။

(သုတ္တနုလောမ)

သာမန်သင်္ကန်းလှူ အကျိုးများလည်း ရနိုင်သည်

- ၁၂။ သာမန်ကျိုးလည်း၊ များစွာပဲ၊ ရမြဲရနိုင်သည်။
- ၁၃။ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း၊ စိတ်သန်မှီး၊ အပြီးရနိုင်သည်။
- ၁၄။ ကထိန်ဒါန၊ ကျိုးများစွာ၊ လှူလှဖူးလေပြီ။
- ၁၅။ ယခုအခါ၊ လှူရတာ၊ ဝမ်းသာဖွယ် ကောင်းသည်။
- ၁၆။ ဝမ်းသာတိုင်းမှာ ဖြစ်ပျက်တာ၊ ရှုကာသိရမည်။
- ၁၇။ သို့သိပါက၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခလည်းမြင်သည်။
- ၁၈။ စိုးမရဟန်၊ သိမြင်ပြန်၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုက်ရောက်သည်။

(သုတ်များစွာ)

၁၃၃၁-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၂-ရက်နေ့၌
အနစ် ၂၀-မြောက် အထိမ်းအမှတ်
ဩဝါဒဓံယူ ပူဇော်ပွဲတွင်
ဩဝါဒကထာအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားသော

ဓမ္မဒါယာဒသ္မတ် တရားတော်

ဆောင်ပုဒ်များ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဩဝါဒ

- ၁။ ဓမ္မဒါယာ၊ သုတ်မြတ်မှာ၊ မြတ်စွာဟောမိန့်သည်။
- ၂။ “ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေချင်လှသည်။
- ၃။ အာမိသမွေ၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပယ်စေချင်လှသည်။”
- ၄။ တရားအမွေ၊ အစစ်ပေ၊ ၉-ထွေ လောကုတ်ပါ။
- ၅။ နိဗ္ဗာန်ရည်ငြား၊ ကုသိုလ်များ၊ တရားမွေတုပါ။
- ၆။ စစ်တု ၂-ထွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေလိုလှပါ။
- ၇။ အာမိသမွေ၊ အစစ်ပေ၊ ၄-ထွေ ပစ္စည်းပါ။
- ၈။ လူနတ်သုခ၊ ရည်သန်က၊ ဒါန သီလ ဘာ။
- ၉။ အာမိသမွေ၊ အတုတွေ၊ မှတ်လေ မွေညံ့သာ။
- ၁၀။ ပစ္စည်းမျှတွင်၊ ခံယူလျှင်၊ လူရှင်ဆိုကြမှာ။
- ၁၁။ “ဘုရားသားတွေ၊ ပစ္စည်းမွေ၊ ခံနေရုံမျှသာ။”
- ၁၂။ ထပ်တလဲလဲ၊ အိုမစဲ၊ ဆင်းရဲနေကြမှာ။
- ၁၃။ ထပ်တလဲလဲ၊ နာမစဲ၊ ဆင်းရဲနေကြမှာ။
- ၁၄။ ထပ်တလဲလဲ၊ သေမစဲ၊ ဆင်းရဲနေကြမှာ။
- ၁၅။ ထပ်တလဲလဲ၊ ပါယ်ငရဲ၊ ကျမြဲကျနေမှာ။
- ၁၆။ သင်တို့နောင်ရေး၊ ငါမျှော်တွေး၊ ဝန်လေး သနားပါ။
- ၁၇။ ထို့ကြောင့်အများ၊ တပည့်သား၊ ဘုရားတောင်းပန်သည်။
- ၁၈။ “ငါ့တပည့်တွေ၊ တရားမွေ၊ ခံစေချင်လှသည်။
- ၁၉။ အာမိသမွေ၊ ပစ္စည်းတွေ၊ ပယ်စေချင်လှသည်။”
- ၂၀။ ဆွမ်းဘုဉ်းပြီးခါ၊ ဘုရားမှာ၊ များစွာ ဆွမ်းကျန်သည်။
- ၂၁။ ရဟန်း ၂-ပါး၊ ဆာလောင်များ၊ ဘုရားထံရောက်သည်။
- ၂၂။ ဘုရားဆွမ်းကျန်၊ သုံးဆောင်ရန်၊ ဖိတ်မန်ခွင့်ပြုသည်။
- ၂၃။ တစ်ပါးသာစား၊ ကျန်တစ်ပါး၊ ပယ်ရား ကျင့်သုံးသည်။
- ၂၄။ ပယ်ရားသူသာ၊ ကျိုးများမှာ၊ မြတ်စွာချီးကျူးသည်။
- ၂၅။ ဤသို့မြတ်စွာ၊ ပုံဆောင်ကာ၊ သာယာဆုံးမသည်။
- ၂၆။ ဘုရားစကား၊ တို့အများ၊ လေးစားကျင့်ထိုက်သည်။
- ၂၇။ လေးစားသူမှာ၊ ဆင်းရဲကွာ၊ ချမ်းသာရပေမည်။

(မ ၁၊ ၁၅)

၁၃၃၁-ခု၊ နတ်တော်လပြည့်နေ့မှစ၍
ဟောကြားသော

ဓမ္မဒါယာဒသုတ် တရားတော်

နောက်ပိုင်းဆောင်ပုဒ်များ

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဖွင့်ပြချက်

- ၁။ ဆိတ်ငြိမ်တရား၊ မြတ်ဘုရား၊ ပွားများထာဝစဉ်။
- ၂။ တပည့်တို့ကား၊ ထိုတရား၊ မပွားမလိုက်လျှင်။ (၁)
- ၃။ ပယ်ရန်ညွှန်ကြား၊ တရားများ၊ ပယ်ရှားမပြုလျှင်။ (၂)
- ၄။ ပစ္စည်းများရေး၊ အလေးပေး၊ ကျင့်ရေးလျှော့ ပေါ့လျှင်။
- ၅။ ဆုတ်ရန်ရှေ့သွား၊ ကျင့်ရန်ကား၊ ချထားဝန် ရှိလျှင်။ (၃)
- ၆။ ထေရ်ကြီးလတ်-ငယ်၊ ကဲ့ရဲ့ဖွယ်၊ သုံးသွယ် ငြိစွန်းသည်။
- ၇။ ဆိတ်ငြိမ်တရား၊ တပည့်များ၊ ကျင့်ပွားကြလေလျှင်။ (၁)
- ၈။ ပယ်ရန်ညွှန်ကြား၊ တရားများ၊ ပယ်ရှားကြလေလျှင်။ (၂)
- ၉။ ပစ္စည်းများရန်၊ မရည်သန်၊ ကျင့်ကြံမလျှော့လျှင်။
- ၁၀။ ဆိတ်ငြိမ်ကျင့်ရေး၊ ရှေ့ဆောင်ပေး၊ ဆုတ်ရေး ပယ်ရှားလျှင်။
- ၁၁။ ထေရ်ကြီး-လတ်-ငယ်၊ ချီးမွမ်းဖွယ်၊ သုံးသွယ် ပြည့်စုံသည်။

ပယ်ရန်တရားများနှင့် အကျင့်လမ်းစဉ်

၁။ လိုချင်တပ်မက်တဲ့ လောဘလည်း ယုတ်မာသည်၊ ပြစ်မှား ဖျက်ဆီးချင်တဲ့ ဒေါသလည်း ယုတ်မာသည်၊ လောဘကိုလည်းပယ်ရန်၊ ဒေါသကိုလည်းပယ်ရန် အလယ်လမ်းမှန် အကျင့်ရှိသည်။ ဘယ်ဟာလည်းဆိုလျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားပင်ဖြစ်သည်။

ထိုတရားမှာလည်း-

- သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာမြင်ခြင်း၊
- သမ္မာသင်္ကပ္ပော-မှန်စွာကြံခြင်း၊
- သမ္မာဝါစာ-မှန်စွာပြောဆိုခြင်း၊
- သမ္မာကမ္မန္တော-မှန်စွာပြုလုပ်ခြင်း၊
- သမ္မာအာဇီဝေါ-မှန်စွာအသက်မွေးခြင်း၊
- သမ္မာဝါယောမော-မှန်စွာအားထုတ်ခြင်း၊
- သမ္မာသတိ-မှန်စွာအမှတ်ရခြင်း၊
- သမ္မာသမာဓိ-မှန်စွာစူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်း၊
- ဆိုတဲ့ ဤရှစ်ပါးပင် ဖြစ်သည်။

၂။ အမျက်ထွက်တဲ့ ကောလည်း ယုတ်မာသည်၊
ရန်ငြိုးဖွဲ့တဲ့ ဥပနာဟလည်း ယုတ်မာသည်၊
ကောကိုလည်း ပယ်ရန် ...၊

၃။ သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်တဲ့ မက္ခလည်း၊
မြင့်မြတ်သူကို ဂုဏ်ပြိုင်တဲ့ ပဋ္ဌာသလည်း

၄။ မနာလိုတဲ့ ဣဿာလဲ၊ ဝန်တိုတဲ့ မစ္ဆရိယလည်း၊

၅။ ကိုယ့်အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်လှည့်စားတဲ့ မာယာလည်း ...၊
မရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့ ဝါကြွားစဉ်းလဲတဲ့ သာဠေယျလည်း ...၊

၆။ မကိုင်းညွတ် မရှိသေနိုင်တဲ့ ထမ္ဘလည်း ...၊ နိမိတ်ချိုးရန်
သူ့ထက်ကျောအောင်ပြုတဲ့ သာရမ္ဘလည်း၊

၇။ အထင်ကြီးတဲ့ မာနလည်း ...၊
ဘဝင်မြင့်တဲ့ အတိမာနလည်း ...၊

၈။ မာန်ယစ်တဲ့မဒလည်း ယုတ်မာသည်၊
မေ့လျော့တဲ့ ပမာဒလည်း ယုတ်မာသည်။
မဒကိုလည်း ပယ်ရန် တည်ကြည်ခြင်းဆိုတဲ့
ဤရှစ်ပါးပင်ဖြစ်သည်။

မဒတရားအကျယ် ၂၇-ပါး

- ၁။ မျိုးနွယ် နာကင်း၊ ပျိုနုခြင်း၊ လွန်မင်းသက်ရှည်စွာ။(၅)
- ၂။ လာဘ် သက္ကာရ၊ လေးပြုကြ၊ ဖြစ်ရရေးဆောင်ပါ။ (အနဝညာတကို အလေးပြု၍၌သွင်း)(၅)
- ၃။ ခြံရံဘောဂ၊ ရုပ်ဆင်းလှ၊ သုတ ပဋိဘာ။(၅)
- ၄။ သက်ကြီး ပိဏ္ဏ၊ ယာပထ ယသ ပြီးမြောက်တာ။(၅)
- ၅။ သီလ ဈာန၊ တတ်သိပ္ပံ၊ ညီမျှလုံးရပ်ပါ။ (ကိုယ်လုံးညီ အရပ်ညီခွဲ)။(၅)
သဏ္ဍာန ပါရိပူရိတို့ကို လုံးရပ်ညီ၌ သွင်း(၂)
- ၆။ စွဲမှီပြုလျှင်း၊ မာန်ယစ်ခြင်း၊ မယွင်းဖြစ်တတ်ပါ။ (ဝိဘင်္ဂံ ၃၅၉-၃၆၃)

ပမာဒတရား အကျယ်

- ၁။ ဒုစရိုက် ၃-ပါး၊ ကာမငါး၊ စိတ်သွားစေဖို့လွှတ်ထားလျှင်။
- ၂။ ကုသိုလ်တရား၊ ပွားဖို့ကား၊ လေးစားကောင်းစွာမပြုလျှင်။
- ၃။ မပြတ်မပွား၊ စိတ်လျော့ငြား၊ လိုလား ဓုရုဇာထားလျှင်။
- ၄။ မမှီဝဲငြား၊ မပွားများ၊ အားပါး မထုတ်နေခဲ့လျှင်။
- ၅။ သွားလာသောက်စား၊ ပျော်နေငြား၊ သူ့အားမေ့လျော့ခေါ်သည်ပင်။

(ဝိဘင်္ဂံ ၃၆၃)

၁၃၂၂-ခု၊ တပို့တွဲလပြည့်နေ့၌ ဟောသော

ဩဃတရဏသုတ် တရားတော်

ဆောင်ပုဒ်များ

- က။ ဩဃရေယဉ်၊ ဘယ်သို့လျှင်၊ အရှင်-ကူးမြောက်ပါသနည်း။
- ခ။ မရပ်တည်ဘဲ၊ အားမခဲ၊ ဤနိဗ္ဗိတံပင် ကူးမြောက်သည်။

ကူးမြောက်ပုံ ၇-နည်း

- ၁။ တဏှာဖြစ်ပွား၊ ရပ်တည်ငြား၊ မြှုပ်သွားရချေမည်။
ဒိဋ္ဌိဖြစ်ပွား၊ အားထုတ်ငြား၊ မျောသွားရချေမည်။
ထို ၂-မျိုးအား၊ စွန့်ပယ်ရှား၊ လေးပါးဩဃ၊ ကူးမြောက်သည်။
- ၂။ ကိလေဖြစ်ပွား၊ ရပ်တည်ငြား၊ မြှုပ်သွားရချေမည်။
အဘိသင်္ခါ၊ အားထုတ်တာ၊ မျောကာသွားရမည်။
ထို ၂-မျိုးအား
- ၃။ တဏှာဒိဋ္ဌိ၊ ဖြစ်တုံတိ၊ တည်၏၊ မြှုပ်သွားမည်။
ကြွင်းကိလေသာ၊ ဘိသင်္ခါ၊ ပြုကာ မျောသွားမည်။
ထို ၂-မျိုးအား ...
- ၄။ သဿတဖြစ်၊ ရပ်တည်လစ်၊ မြှုပ်နစ်သွားရမည်။
ဥစ္ဆေဖြစ်ပွား၊ အားထုတ်ငြား၊ မျောသွားရချေမည်။
ထို ၂-မျိုးအား ...
- ၅။ တွန့်ဆုတ်အသွင်၊ ရပ်တည်လျှင်၊ အစဉ်နစ်မြုပ်မည်။
ပျံလွင့်အသွင်၊ အားထုတ်လျှင်၊ အစဉ်မျောသွားမည်။
ထို ၂-မျိုးအား
- ၆။ ကာမသုခံ၊ ရပ်တန့်ဟန်၊ ဧကန် နစ်မြုပ်မည်။
အတ္တကိလ၊ အားထုတ်ကာ၊ မုချမျောသွားမည်။
ထို ၂-မျိုးအား ...
- ၇။ အကုသိုလ်ပွား၊ ရပ်တည်ငြား၊ မြှုပ်သွားရချေမည်။
ဝဋ်ကုသိုလ်ပွား၊ အားထုတ်ငြား၊ မျောသွားရချေမည်။
ထို ၂-မျိုးအား၊ စွန့်ပယ်ရှား၊ လေးပါးဩဃ၊ ကူးမြောက်သည်။

(ဝိပဿနာ အခြေခံတရားတော် ၂၂၂-၌ မှူဟောင်းရှိသည်။)

မှတ်ချက်

◆ ဤနေရာ၌ စဉ်းစားဖွယ်ရှိ၏။ ဗုဒ္ဓဝံသ ပါဠိတော်၌ ဖုဿမြတ်စွာဘုရားသည် လွန်ခဲ့သော ၉၂-ကမ္ဘာထက်က ပွင့်တော်မူခဲ့ကြောင်း၊ ထိုစဉ်အခါက ငါတို့မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည် ဝိဇီတာဝိမည်သော မင်းဖြစ်၍ ရဟန်းပြုကာ တရားကျင့်သုံးပြီးလျှင် ဈာန်အဘိညာဉ်ရ၍ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့လားကြောင်း ပြဆိုလျက်ရှိ၏။ ထိုပြဆိုချက်အရအားဖြင့် ဝိဇီတာဝိမင်းသည် ဖုဿမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်ကို မကြည်ညိုမီက ကြိမ်းမောင်းဆဲဆိုခဲ့လေသလောဟု ယူဆဖွယ်ရှိ၏။ အပါဒါန် အဋ္ဌကထာ၌မူ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ထိုဘုရားလက်ထက်က အညတရ တစ်ခုသော အမျိုး၌ဖြစ်၍ ရဟန်းတော်များကို ထိုကဲ့သို့ပြစ်မှား ပြောဆိုခဲ့သည်ဟု ပြဆိုထား၏။ ထိုစကား၌ အညတရ တစ်ခုသော အမျိုး၌ဖြစ်ခြင်းသည် ဝိဇီတာဝိမင်း မဖြစ်မီက ဖြစ်သည်ဟု ယူရန်လည်းမသင့်၊ ဝိဇီတာဝိမင်းက ရဟန်းပြု၍ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့လားသည်ဟု ဗုဒ္ဓဝံသ ပါဠိ၌ ဆိုထားသောကြောင့် ဝိဇီတာဝိမင်းဘဝမှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သည်ဟု ယူရန်လည်း မလျော်ပေ။